

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 13576

SHTERN IN SHTOYB

Itzik Manger

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

ש ט ע ר 1

איין שטוייב

ניר יאיר
1967

ITZIK MANGER
S H T E R E N I N S H T O Y B
STARS IN THE DUST

שער בלאט

געציכנט פון באזואויטן

אטנרייךאנדר קינטעלער

ב נ - צ י ו נ

•••

אלע צייכונגגען

פון באזאנטן ישראאל קינטעלער

מ . ב ע ר ג ש ט י י נ

•••

סודר פון זאץ און איזונבאלנד

ו ש ר א ל ל א ב ד א נ

COPYRIGHT BY

ITZIK MANGER, NEW YORK

PRINTED IN THE UNITED STATES OF AMERICA

BY MARSTIN PRESS, INC., NEW YORK CITY

design 2-3, 1:

ל

אָס אִיצְטִיקָע בּוֹךְ

הייסט «שטערן אין שטובייב» פשות דערפֿאַר וויל דֵ שטערן וואָס האָבָן אַמְּאַל גַּעֲפִינְקָלֶט אוּפַֿן דָּאָךְ ווּאַלְגָּעָרֶן זִיְּד אִיצְטָאַן שְׁטוּבִּיב. דֵי גַּעֲצְטָעַ שְׁפָאַצְּרָעָר אוּפַֿן שְׁטוּבִּיבְּקָוּן שְׁלִיאָךְ שְׁטָעָלֶן זִיְּד אַפְּיַלְּוָן נִישְׁט אָפְּ — אַדְעָר זִיְּד פַּאֲרַשְׁטִיעָן נִישְׁט דָּאָס לְשֻׁוֹן, אַדְעָר זִיְּד האָבָן בִּילְכָּרָע «גַּעֲשָׁעְפְּטָן».

אין דָּעַס בְּאַנְד גַּיְעַן אַרְיַין אַ סְּעָרִיעַ פֿוּן מִיְּנָעַ «לַעֲצָטָע בִּילְדָּעָר» אַחַזְצָה יְדָעָר פֿוּן פַּרְעָדִידְקָע בִּיכְעָר וואָס זָעָנָעַ נִישְׁט אַרְיַין אַיְוָן מִיְּן בּוֹךְ «לִיד אָוָן בָּאלָאָדָעָן» וואָס אִיז דָּעָרְשִׁינָעַ אַיְוָן 1952 נִירְדִּיאָרָק.

מוֹיט דָּעַס בּוֹךְ אִיז מִיְּן לִיד פַּאֲרַעְנְדִּיקָט, הָגָם נִישְׁט אַלְצְדִּינְגָּו וואָס אִיךְ הָאָבָן גַּעֲשָׁאָפָּן אִיז צְוּנוּפְגַּעְזָאָמָלָט גַּעֲוָאָרָן אַפְּיַלְּוָן אִיצְטָאַן.

דָּעָר פָּנְרִיאָד פֿוּן מִיְּן דִּין אַיְוָן אַמְּנָרְקָע אִיז גַּעֲוָאָרָן דָּעָר סְטָעָרְלִיסְטָעָר פָּנְרִיאָד אַיְוָן מִיְּן לְעָבָן. פֿוּן אַיְיָן זִיְּט אַ דָּעָרְמָאָרָד דָּעָטָע שְׁפָרָאָךְ, אָן אַיְינְגַּעְשְׁרוּמְפָעָנָע לְשֻׁוֹן-טָעָרִיטָאָרָע, וּוֹאוֹ מְעָן טָרָעָט זִיְּד מְמַשׁ אָוִיפְּ דֵי הַינְּנָרָאוּגָן מְחַמְּתָן עַגְשָׁאָפָּט.

אַ גַּרְאָטְעָסָק פַּאֲרַבִּיטָן פֿוּן דֵי יוֹצְרוֹת «וּוְנָר אִיז וּוְנָר ?» «שָׁאִיסְטָעָרָס» אָוָן רַאֲבָאִיס סְקָרִיפָעָן מוֹיט «גַּעֲנְזָעָנָנָה» פָּעָדְעָרָט.

אין די "פֿעִינְפּֿרְסָם". די מזונע טראגן הוילע יַאֲרָמוֹלְקָעָס אֵן
קעפּ צוֹדְקָעָס דֶּאָרְפָּן זַיְן עַס צַו אַלְדִּי גּוֹטְנָה יַאֲרָ?!

דאַס בּוֹזְךָ "שְׁטוּרָן אַיְן שְׁטוּבִּיבָּ" דָּעֵרְשִׁינְטָט, וּוֹיְלָ אַזְׂוִי הַאַטְטָט
זַיְךְ אַיְינְגְּעַנְקְּשָׁנְטָט אֵיךְ פּוֹן לֹאָס אַנְדְּזָשְׁעָלָעָס מִיטָּן נַאֲמָעָן
וּוֹיְלָ שָׁאָר.

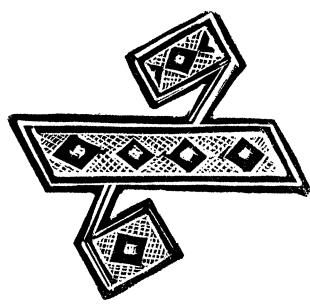
אַהֲרֹצִיךְן דָּאנְגָּן אַט דָּעָס אַיְידָעָלָעָן עַקְשָׁן.

סִיְיָ וּסִיְיָ פִּילָּ אַיְיךְ וּסִיְיָ דִּי שְׁאָטָנָס וּוּמְרָן לְעַנְגָּעָר. סִוּוּרָט
אוּוָנָט. סִוּוּרָט נַאֲכָט. אֵ גּוֹטָעָ נַאֲכָט, רַבּוּתִי.

אַיְצִיךְ מְאַנְגָּעָר

נוֹיְיִאָרָק, פֿעִברְזָאָר 1966

שטיילער נארטן

דען אנדענק פון

מאני ליב

דער קברן זאגט: ווי שיין מיין גארטן בליט
שטייל און געדייטערט אין לבנה-שיין —
געאכערט אים געטריי טאג-אויים טאג-איין,
ביי יעדן בערגל-ערד — א מידער טרויער קנית.

און דאס וואס איך זינגע איז נישט קיין טרויערלייד,
נאָר ס'אי צוּי ווי סע באָדארפ צו זיין —
אַ שטילער בית-עלם איזן לבנה-שיין,
וואֹו דער וואָרעם פּוֹזְעַטְמֵן, אָוָן דאס פְּלָאַטְמֵרְלָלְפֿלִיטְ.

די מורה — די גרויסע שווארצע פְּלָעַדְעַרְמוֹזֶן,
פְּלָאַטְמֵרְט אַיבָּעָרְן יְשֻׁוָּב פּוֹן חַוִּזְן צוּ הוֹזֶן,
אין אַרְעָע פְּלָגֶל צִיטָעָרְט אַ גַּוּוֹיְזֶן —

נאָר קוּסְטְּפֿלִיט זַי צוּ מיין שְׂטִילְזֶן גָּאָרְטֶן צוּ,
ווערטְט זַי אַ טִּילְ פּוֹן אַט דָּעַר גְּרוֹוּסְעָרְדוֹ
און אַיְן דָּעַר שְׂטִילְקִיְּתְ וּווערטְט זַי שְׂטִילְ אַלְיְוָן.

וואלד-סצענע

דעָר בעַל-שֶׂם-טוֹב שְׁטִיּוֹת אֵין מִיטָּן זָמְעָרוֹואָלֶד.
ס'איַז עֲרָב פְּרִי, עֲרָב גְּלִי אָוֹן מַיִּ;
עֲרָב וְשָׁוּם אָוֹן בְּרוּם, עֲרָב פְּלָאַטְעָר-פְּלִי.
נָאָר אַיְינָאָר וּוְאָכְט — דִּי גְּרוּסָע אַז-גְּעַשְׁטָאָלֶט.

נָאָר פְּלוֹצָעָם רְוִישָׁת אַקּוּסְט, אָוֹן פּוֹנָעָם קְוּסְט אַרְוִוִּים
אַ נְאַקּוּט וּוְאַלְד-מִידֵּל, דִּי אַוְינָן אֵין דָעַלְיַר.
אָוֹן תִּיכְפּ פְּנָאָךְ אִיר אַ צִּיגְּן-פִּיסְיָקָעָר סָאַטְיַר —
הָאַרְיַיק דָּעָר גּוֹף, דָּעָר אָבָר שְׁטִיף אָוֹן גְּרוּוּם.

עַד כָּאַפְּט דְּאָס מִיְּדָל אֵין דִּי אַרְעָם, לְאַכְּט, פָּאַרְשְׁוּוֹינְדָט,
פָּוּן צְוִוִּישָׁן דִּי בְּיוּמָעָר טְרָאָגָט אַ יְוָנָגָעָר וּוְיָנָט.
צְוּוּיִ הַיְּסָע אַטְמָעָם. דָּעָר בעַל-שֶׂם-טוֹב לְאֹזֶט זַיְד גַּיְינַן

אַוּעָק פּוֹנָעָם וּוְאַלְד. דִּי גְּרוּסָע אַז-גְּעַשְׁטָאָלֶט
הָאָטָט פָּאָר אִים אַנְטְּפָלָעָקָט אֵין מִיטָּן זָמְעָרוֹואָלֶד
אַיְינָם פָּוּן זַיְנָע וּוְאַנְדָּעָר גְּרוּוּם אָוֹן שִׁיְּן.

פרק א'

פָּאָר

ס אטשע דיג'ג

א מלאכל א קלינעם. דאס מיליעבל פארשטירט.
מייט מאַרמעלֿאָד. די אוינּן גָּרוּם אָוּן גְּרוּן.
די פְּלִיגְלַזְלְבָּעֶר דּוֹרְכְּזִיכְּתִּיק אָוּן דֵּין,
פְּלָאַטְעָרֶט אִין דָּעֶר לוֹפְט — אַ קלִינְעָר פְּלִירֶט.

אויף דער סָפָע נָקָעַט האַוְהָדִיק אָוּן גָּרוּם
די פְּרוּי, דָּעֶר זְוִילְבָּעֶרְשְׁפִּיגְלַז אִין דָּעֶר האַנְטַן.
אַ נָּקָעַטְעַר וּוְאַלְדְּ-גָּאַטְפִּיגְלַז אוֹיפְּפָט אָוּף דָּעֶר וּוְאַנְטַן
אוּן טִוְּמַלְתַּט מִיטַּן פִּינְגָּעָר צָו אִיר שְׂוִים.

אַ קָּעֶצֶל מִיטַּן בִּינְיוֹלְ-קְנוּיל אוֹיפְּפָן דִּיל,
פִּיעַר אִין די אוּינּן — טוּוִיט אִין שְׁפִּיל,
וּוי בַּי דָּעֶר גַּעַשְׁטָרְיוֹפְטָעַר טִיגְעָר-קָאַז.

דָּעֶר פָּאָפָונִי אִין שְׁמִינְגָּל פְּלָאַפְלָט מִיאָסָע רִיְיד.
אַ שְׁוֹאַרְצַע דִּינְסְטַן אִין אַ פְּאַרְשָׁאַרְצַטְן קְלִיְיד
טְרָאַגְטַּט כִּיבּוֹד אוֹיפְּפָט אַ גְּרוּסָעָר זְוִילְבָּעֶרְשְׁפִּיגְלַז.

צוווי לידער

ד"ר א. סינגלאלטוםקי

א מתנה

אָוונטלייך

שטיילער אונט. טונקל-גאָלד.
איך זיין בײם גלעזל וויזן.
וועס איז געוואָרטן פון מיין טאג?
א שאָטן און אַ שיין —
וזאל כאָטש אַ רגע טונקל-גאָלד
אין מיין ליד אַריין.

שטיילער אונט. טונקל-גאָלד.
אן אלטער גראָער ייד
דאָונט פרום אוועיק דעם שטוויכ
פון דעם יאָר-יאָריך —
וזאל כאָטש אַ מormal פון דעם ייד
אַריין צו מיר אין ליד.

שטיילער אונט. טונקל-גאלד.
ווענט, וועלט-אוים וועלט-איין.
מיין טרויער זאַס געוויזן זאָר
שלאָפֶט ווי אַהינדֶל אַיִן —
זאָל בָּאַטְשָׁ אָז אַטְמָ פֿוֹן דָּעַם שלאָפֶט
איין ליד צו מיר אַריין.

שטיילער אונט. טונקל-גאלד.
אַז וומער-פֿוֹיגֵל פֿליַּיט
מייט פֿלִיגֵל זַיְנָע גַּראָז אָז גַּאלְד
אוועק אַיִן “גַּאטְ-בָּאַהִיט” —
זאָל בָּאַטְשָׁ אַזְיַּטְעָר פֿוֹן זַיְן פֿלִיּוֹ
אַריין צו מיר אַיִן ליד.

שטיילער אונט. טונקל-גאלד.
אַיך זַיְן בִּים גַּלְעֹזֶל זַיְן.
זאַס אַיִן גַּעֲוָאָרֶן פֿוֹן מיין טָאג?
אַזְאָטָן אָז אַזְיַּין —
זאָל בָּאַטְשָׁ אַזְיַּעַט טּוֹנְקָל-גַּאלְד
איין מיין ליד אַריין.

מיידאנעך

דעָר אַלְטָעָר אַלְיהָוּ חַנְבִּיאָ
גַּלְעַט דִּי הַוִּיפְנָם אַש
מייט שְׂטִילַע טְרוֹיוּרִיקָע פִּינְגָּעָר:
— אֹוֹ גַּאֲטָעָנוּ טִי נָאָש!

ニישטָאָ מַעַר קִיּוֹן סַדַּר אַיִן פּוֹילִין,
וּעַט עַר דָּא אַיִינָעָר אַלְיָין,
מייט צְעִישָׁוּבָעָרְטָע בָּאָרְד אָזֶן פָּאוֹת,
אָז אַיִיבָּקָעָר דָּעַנְקָמָאָל שְׂטִיָּין.

צווויי מאנגער

קינגיגין איזבל

זו האט אינגעשלעפערט אלע אוירע געטעה. שא, שטייל.
 (די געטער אירע : פימסנהאלץ, מירמלשטיין און עלפנביין).
 איצט שטייט וו שטאלץ אויפֿ דער ווערטנדע — איזן-אליזן,
 דער ווינט אין אירע האָר זשומעט סודותדיק און קיל.

די נאכט פאלט צו. ס'הייבט זיך אָן דאס אלטע שפֿיל.
 זי צינדט פיערפלין אָן די גראזן טרייעריך-שיין,
 זוי צינדן אָן פֿאַרלעשן זיך אָן אָזונ, אָן אָמיין,
 אָן טיף אָן חאָרץן אִירן לייטערט זיך אָדין געפֿיל.

או זי איז דיינס מיט אָט דעם צינדן אָן פֿאַרלעשן זיך
 ביז נאָר —
 נאָר ווָס וויל דער פרעמדער ווינגערטן פֿון אוירע ווינגע יאָר,
 ווָס ציטערט אָן אִיר דמיין אָזוי צייטיך — פריש אָן גוט?

דער פרעמדער נבֿיא וואָרטן. עט, די געטער אִירע שלאָפּן.
 זי איז אליזן.
 דער פרעמדער ווינגערטן בלענדט רוּט. זי לאֹוט זיך גיַין
 אָן הערט ניט, זוי סע ווינט אָן אִיר דאס אִינגענע בלוט.

יפתחם מאכטער

בארוועם, אין פראסטן סיינ-קלידל, אַ זונרויז אֵין די האָר,
שטייט וְ אויף דער שווועל פון אַיר געצעלט אָונ פֿיבערט, וּווארט.
די אונגן אַנגעשפֿוּזָט צום שליאָך. צי האָט ער אַפְגַעַנֶּאָרט,
דער חָלָם, וּואָם האָט אַיר אַלְז גַעוויזָן בּוֹלְטִיכָּאָר?

וּואָם שטויבט זיך דָאָרט בִּים האָרְיוֹאָנט? ס'איַז וּוואָר:

אַ מְחַנָה רִיאַטְעָרָם. אַ שׁוֹפְרַ שְׁאַלְטַת. אָונ זַיִ פֿאָרְוִים —
דער שׁוֹפְטַ פֿוֹן יִשְׂרָאֵל. די באָרד אַ וּוֹילְד-פֿאָרוֹזָקְסָעָגָע,
די אונגן גְּרוּים,
ער טְרָאָגָט דָעַם נְצָחָן אוֹיפַט זַיִן שְׁפִין. אַן אַפְגַעַה אַקְטָעָר
קָאָפַט מִית לְאַנְגַע האָר.

זַי לְאַזְוַת זַיִךְ לְוִיפַן אַן אַן אַטְעָם גִּיךְ. אָונ אַלְעַ וּוֹעֲנָן.
געַמָּעַן זַיִךְ צְנוּנִיפַט אָונ שְׁטָרָאַלְן פֿאָרְבִּיךְ אַיר אַנְטָקָעָן.
ס'איַז וּוֹנְפֿאָרְגָּאָנָג. די שְׁפִיןַן פֿוֹן די רִיאַטְעָרָם בְּלִיצְן רְוִוִּים.

דער שׁוֹפְטַ וּוֹינְקַטַּ צַו אַיר: „אוֹעַק”, נָאָר זַי לְוִיפַט וּוֹיְטָעָר,
אַט כַּאֲפַטַּ זַי אַן דָּאָם צַיְמַל פּוֹנָעָם פֿעַרְד בִּים עַרְשְׁטַן רִיאַטְעָר —
ס'איַז אַיר פֿאָטָעָר, אָונ זַיִן פְּנִים אַיִז אַ שְׁטָרָעָנָגָע מַאֲסָקָע: מְוִיטָם.
ס'איַז אַיר פֿאָטָעָר, אָונ זַיִן פְּנִים אַיִז אַ שְׁטָרָעָנָגָע מַאֲסָקָע: מְוִיטָם.

צוויי מאנעלטן

שָׁלוֹם רָאֶזְעָנָפָעַלְדָּן

אַ שְׂטִילָע טְרִיבִיסְט

געצעלטן

דעָר וּוְאנְגְּדָעָרְדָּר וּוְיִסְט וּוְאוֹיָל אָז דָּעָר וּוְעָג
וּוְעָט קִינְמָקָל נִישְׁתְּרָעָמָן אַלְיוֹן
די גַּעֲצָעַלְטָן, וּוְאָם שִׁימְעָרָן שֵׁיַין
איַן שֵׁיַין פָּוּן פָּאָרְשָׁוּוֹאָונְדָעָנָע טָעָג.

אוֹיפְּ מַיְּן שָׁוּעָל שְׁטִיְיט אַ צִּינְיִינְעָרֶל קְלִיּוֹן —
עָר צִּיְּלָט די פִּינְגָּעָר, דָּאָם גַּאנְצָע פָּאָרְמָעָג
זַיְּנָעָן בְּלוֹיזָן די פָּאָרְגָּאָנְגָּעָנָע טָעָג
אוֹן די גַּעֲצָעַלְטָן וּוְאָם שִׁימְעָרָן שֵׁיַין.

איַבָּעָר הַוִּיפְּנָם אוֹן הַוִּיפְּנָם מִיט אַש,
אַ לִיכְטִיקָּעָר בְּלָעָנָד — אַ מִירָאָזָש
וּוְאָם וּוְיל נִישְׁתְּ אַן וּוְעָט נִישְׁתְּ פָּאָרְגִּיאָן.

דָּאָם צִּינְיִינְעָרֶל שְׁמִיכְלָטָם. סָע וּוְיִסְט
דעָר מִירָאָזָש אַיְן זַיְּן טְרוּיָעָר אוֹן טְרִיבִיסְט
איַן אַ וּוְעָלָט פָּוּן וּוְיִי אַן גַּעֲווֹיָן.

גבורה פון ליר

וונגע ציגינערטעם, איר שיינע טעכטער פון דער ערֶד,
בארוועסָע קזינקעס פונעם ווינט און רענן!
שווין לאנג נישט אַנְגַּעַטְרָאָפָּן אויף די אלטָע וועגן
אייערע פֿאָרְנְדִּיקָע הַיּוֹמָעָן גַּעֲשָׁלָעָפָט פון מידע פֿערֶד.

אין מײַנע גַּרְיָינָע שְׁבֻעוֹת־יאָרֶן איז מֵיר גַּעֲוָעָן באַשְׁעָרָת
מייט אָן אָפָן הַאָרֶץ צו לְוִיפָּן אַיִּיךְ אַנְטְּקָעָגָן —
מייט אלָע פֿידְלָעָן פון מֵיָּוּן בְּעַנְקָשָׁאָפָט פֿיבָּרְנְדִּיק אַיִּיךְ פֿרָעָן:
וּאָס אַיִּיךְ מֵיר באַשְׁעָרָת אויף אָט דָּעָר ווַיְמַעַר ערֶד?

אַיר האָט גַּעֲמָרְמָלָט טוֹנְקָל. מֵיָּן חַאנְט האָט גַּעֲלִיכְטִיקָט קְלָאָר;
דָּעָר זְוַיְרוֹוִינָט האָט גַּעֲזָוְמָעָט אַיִּין אַיִּיעָרָע שְׂוֹאָרָצָע הָאָרֶן;
די לאַנדְשָׁאָפָט האָט גַּעֲפִיבָּרָט רָאָז, ווַיְאָלָעָט אָזְן גַּרְיָין —

אַ פָּאוּזָע האָט גַּעֲגָלְדִּיקָט בַּיּוֹם בְּרָעָג פון האַרְיוֹאָנטָט,
גַּעֲלִיכְטִיקָט מייט די פְּלוֹגָל, גַּעֲמָאָנוּט אָזְן גַּעֲמָאָנטָט,
אוֹן כְּהָאָב גַּעֲדָאָוָונָט שְׁחָרִית אויף אָזְן אלְטָעָר ווַיְאָלָיָן.

שטיינערנע סָאוועם

פֿאַר

מְאַטִּיעַ רַאֲבִינָאָזֶוִיטַשׁ

די בלינדע סָאוועם היטן געדולדיך אָפַּ דֵי וועגן.
 אָ פרעמדער מײַסְטֶר הַאַט זַיִ אַוְיסְגַּעַה אַקְטַט פֿוֹן קַאלְטַן —
 ער אַיְזַ אַוְועַקְגַּעַפְּאָרַן אָוּן גַּעַלְאָזֶת זַיִ דָא צְלִיאַן
 ווֹאַרטַן אַוְיפַּן עַרְשַׁטַן זַוְמַעַרְדִּיקַן רַעֲגַן.

קיינדר פְּלַאַטְעָרַן אַיְזַ גְּרִינְגֶּרְאָז, שְׁפָאַצְּרָעַר בְּלִיבַּן שְׂטִיַּן :
 אָוּן פְּרַעְגַּן : —
 זַיִ קַעְגַּעַן מִיאָסָעַ מַוְרַאַ-פִּיגָּל וּוְעָרַן שִׁין ?
 קַלְיַינָּעַ וּוְיִסְעַ וּוְאַלְקַנְסַטְרַן פְּלַאַטְעָרַן פַּאֲרָבִין זַיִ אַ דְּעַפְּרַיַּן
 אָוּן סְלַאַכְּן אַיְזַ דָעַר וּוְיִטְעַר וּוְעַלְטַ אַרְיַין דֵי וועגן.

דאַס בַּיְלַד אַיְזַ קְלָאַר. וּוְאַס אַיְזַ דָאַס ? בְּלַעַנְדַּעַנְיִישַׁ צַי וּוְאַר ?
 אוּיב וּוְאַר, וּוְאַיזְשַׁע אַיְזַ דֵי פְּרוּי מִיטַּ דֵי טִיצְיָאנְדוּרְיוּטַע הַאַר,
 מִיטַּן גְּרִינְעַם שִׁירַעַמְל אָוּן חַעַלְן זַוְמַעַרְ-קְלִיַּיד ?

די בלינדע סָאוועם ווֹאַרטַן. אַירָעַ זַוְנְגַּנְדִּיקַע טְרִוִּיט
 פַּעַלְזַ אַוְים צָוָם טָעַם אָוּן רִיטְעַם פּוֹנְגַּעַם לִידַ.
 זַי וּוְעַט נַאַךְ קּוֹמְעַן אַיְדַּעַר — דֵי זַוְמַעַרְ-זַוְנְגַּיַּט.

צפת

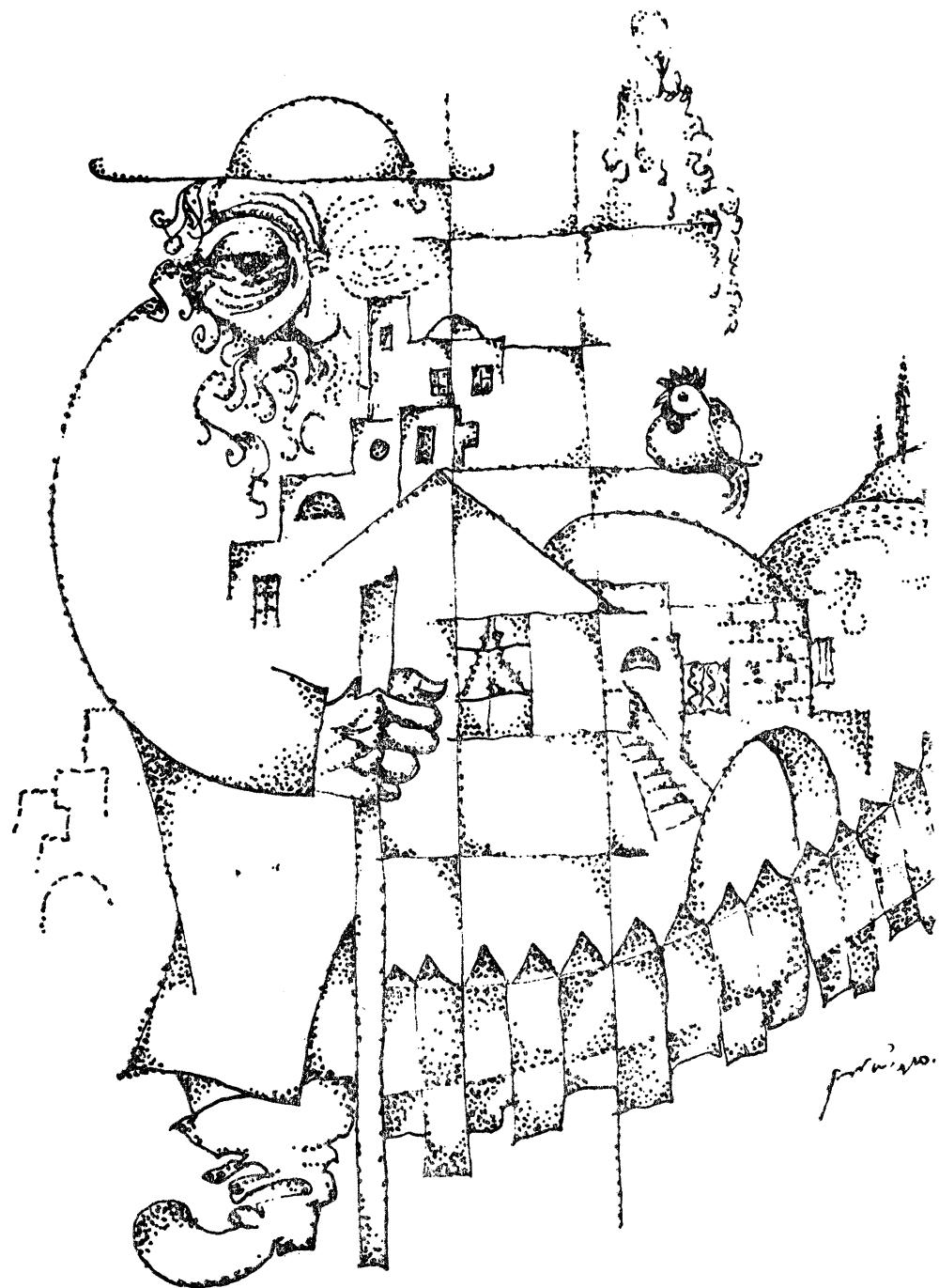
פֿאָר

דְּלַמְּנָא אֶרְן

אייך בין דער עלטסטער ייך פון צפת
 אוון גוי מיט שטילע פרומע טרייט.
 אייך ציננד מיט מיין לאַטען אוון
 אוון יעדער שויב א גאלדן ליד.

כ'קען אלע מעשיות פון אמאָל
 וואָם טייטלען צו א זויטער ציימט. —
 דערציזיל אייך זיי אוופֿ אלטער טרעפֿ
 פֿאָר ניינעריקע יונגעלייט :

אייר מינט אוון דער אַרְזִי אוון טויט?
 אַט זע אייך אַים דאָך צוישן אייך!
 אוון זיינע אוינגן לוייכטן קלאָר,
 זוי שטערן אין א שטילען טיין.

primo.

עד איז א פרומער יונגערטמאָן
וואָס חאָט ערשות נעכטן אויסגעטמאָן
דאָס קליעד פון טרייער און פון שטויב
אונ גרייט זיך צו דעם וואָנדער אָן.

וואָו איז דעם וואָנדער? אַויפֿן באָרג?
וואָו איז דעם וואָנדער? אַינעם טאָל?
ווער ווייסט נאָטס וועגן. איינמֿאָל דאָרט,
אונ איינמֿאָל דָּאָ. אַט ווי אַמּֿאָל . . .

איך דריי זיך אויַס: אַ גוטע נאָכְט!
אונ לאָז די יונגעלייט אַלְיאַן
פֿאָר'חִידּוֹשׁ אַוְיפֿן די קְרוּמָע טְרֻעָּפֶ
אַ גְּרוּפָע אוַיסגעעהָקָט פון שְׂטִין . . .

איך בין דער עַלְתְּסַטְּעָר זיך פון צְפָת
אונ גַּיְמִיט שְׂטִילָע, מִידָּע טְרִיט.
איך צִינְד מִיט מִין לְאַמְטָעָרָן אָן
אין יְעָדָעָר שְׂוִיב אַ גָּלְדָּן לִיד.

און א שליחות

דאם לאמע בעטעלעREL שטויות און מיטן מאָרָק און שעלט:
 פנימ ! . . . סע פִּנֵּי ! . . . אַ סּוֹפְּ-אֶזְעָק. אָן עַנְדָּע !
 ווי וואָרָפֶט מען עס אַ לְאַמְעָדוֹאַוּנוֹニָק ווי אַים אַרוֹים פָּוּן
 אַ לעגונדע
 פָּאָר נִיט בָּאַצְּאָלָן דְּרִיְ-פִּיר הַונְדָּרָט יַאֲר קָאַט דִּירָה-גָּעָלָת ?

עד בראטייג, ברידערלעך, ניטא-ניטא קײַן יוֹשֵׁר אוֹיפֿ דָּעָר
 וועעלט,
 וואָס האָט אַ לְאַמְעָדוֹאַוּנוֹニָק ווי ער, מישטינְס גַּעֲזָאנְט,
 די ווערט,
 וואָס דָּאָרָפֶט אַיְצָט מַעֲסָטָן אָן אַ שליחות סְתָמָן אַזְוִי די ערְד
 זומער אַין די היִצְן אָן ווַיְנְטָעָר אַין דָּעָר קָעָלָת ?

ער שוויניגט. אַ חַדְרִיְינְגָּל צִינְדָּט אַין זַיִן לְאַמְטָעָרָן אָן דָּעָם
 עַרְשָׁתָן שְׂמָעָן
 אַ פַּרְוּמָע אִישָּׁה אַיז מַנְדָּב אַין אַיר פָּאָרְטָעָךְ צַוְּיִ-צְרוּי טַרְעָן,
 אַ מַּאֲמָע שְׁלַעַפְטָט די טָאָכְטָעָר פָּוּנְגָּעָם פָּעַנְצָטָעָר פָּאָר די צָעָפֶט.

„פָּאָרְקוּקְט זַיִךְ אוֹיפֿ אַ הַאַלְעָדְרִיגְעַן“. נַאֲר די טָאָכְטָעָר ווַיְמַט,
 זַיִיךְ וּוּלְן
 דָּאָט לאָמָע לְאַמְעָדוֹאַוּנוֹニָק אָן זַיִ נַאֲר הַיְנָט בַּיִּי נַאֲכָט אַ
 חַופָּה שְׂמָעָן
 אָן זַיִךְ לאָזְן אָן אַ שליחות בִּידָע בָּאָרוּום אַיבָּעָרָן סְטָעָפֶט.

נאכט בעילוד

דא וואוינט זי, די אלטער מכבשה פון עין דור.

איך קלאפ אין איר פינטערן בענטערן און.

אין גערטנדל ביימ פלויט ניפטיקט דער מאן,

אין צימער בלענדט א קאפ צעшибערט-זוויסע האר.

ס'אייז זי. זי צינדט דעם קאנען און. ס'זערת ווועדר וואָר

איך מיאומער הויקערדייקער שאטן אויפֿ דער וואָנט.

זי געגעצט פויל אונ געט דעם שלימל אין דער האנט. —

א בילד וואָם פײַנִיקט מיך אַזּוֹפֿיל טויזנט יאָר.

זי עפְנֵט אויפֿ די סקריפנדיקע טיר און זעם מיך שטײַן

איינגעוווקלט אין מײַן מאָנטל טרויעריך און אליאן.

זי לֶאָכֶט מיט איך איינצַיך-פוילן געלן צאן:

— ניון, ביזט נישט מײַן טרויעריך-שיינער מלך פון אַמָּאל —

דערגניט אָוּ מיר ווי דורך אָ געפל וווײַט איך קָל.

און טרויעריך-שטייל: אין קָרְוִינָאַל שטייט אָ לִידִיקָר

דער טראָן . . .

זינט נעכטן

זינט נעכטן וואוין אויך אויף אן אנדר שטערן;
כ'חאָב מיטגענומען נאָר מײַן ליבשאָפֿט און מײַן ליד.
אוּן וואָס אָז מײַן קאָרְשַׁנְכּוּם האָט אָפְגָּעְבָּלִיט?
נאָקעט שטיַי אויך פֿאָרְן שְׁפִיגָּל, אָן חַרְמָה אָז טְרָעָרָן.

נאָר אַיִן באָגָעָרָן האָב אויך. העֲרָן, העֲרָן,
דעם ריטעַם פֿוֹן אַלְץ וואָס אָטְעַמֶּט, קְרִיזַּת אָזְן פְּלִיט.
אויך בֵּין אַחֲסִידָל אַזְאָד אוּפְּנָן קָאַסְמִישָׁן יָאָרִיךְ,
וואָס וואָרְפַּט אָז אַיְגָּן לִיכְטָמַיט זְיוֹן מָאנִישָׁן לְאַמְטָעָרָן.

וואָאו בֵּין גַּעֲבָוִירָן, וואָאו גַּעֲוָאָגָלָט. אויך גַּעֲדָעָנָךְ נִישְׁתָּמָעָר.
פארגָעָסן.

כ'חאָב צַעְפְּלִיקָט אַיִן מײַן זְכָרוֹן אַלְעָה הַיְמִישָׁע אַדְרָעָסָן.
כ'ווֹאוּין אַיְצַט אויף אָז אָנְדָעָר שְׁטָעָרָן, מִיטָּמָעָן לִיבְשָׁאָפֿט
אוּן מײַן ליד.

נאָר אַיִן באָגָעָרָן האָב אויך. העֲרָן, העֲרָן,
וּוְסָע קְלִינְגָּעָן זַיְד צְוֹנוּיָּה דַּי סָאמָע וּוּיְטָמָע שְׁטָעָרָן.
כ'בֵּין אַחֲסִידָל אַזְאָד מײַן אוּפְּנָן קָאַסְמִישָׁן יָאָרִיךְ.

קְלִיְינָעַר אֶלְטָעַר פָּאָרָק

די קליאינע ווייסע מאמעם היטן אָפַּ דעם קליאינעם אלטן פָּאָרָק.
 זיי ציטערן, ער זאל זיך חיליה נישט פָּאָרָקילן.
 זיי האבן אַיְינְגְּעַשׁ לְעַפְּעַרְתּ מֵיט דַּי פִּינְגְּעַר אֶלְעַ פִּינְגְּלַן,
 אֶלְעַ גְּרִילְן,
 אָוֹן פָּאָרָטְרִיבָן מֵיט דַּי טִיכְלָעַד אֶלְעַ רַעֲשָׂן פּוֹנְגָּם מָאָרָק.

אָפְּשָׁר נְעַמְּעַן אַוִּיפּ דַּי חָעֵנט אִים אָוֹן אִים טְרָאָגָן אַוִּיפּ בְּאָרגּ,
 וּוֹאוֹ סְלִיכְטִיקְטַּה דַּאֲם שְׁפִּיטְאָל ? דַּעַר גְּעַלְעָר דְּאָקְטָעָר
 מֵיט דַּי בְּרִילְן
 וּוֹעַט אִים אַוִּיסְחָעָרָן, אָוֹן פָּאָרָשְׁרִיבָן פְּרָאַשְׁעָקָעָם צַי פִּילְן,
 ער זאל נָאָךְ קָעָנָעָן אַוִּיסְטְּרָאָגָן אַ נְיִיעָם זּוּמָעָר אַוִּיפּ קָאָרָק.

אַ שָּׁאָד, אַ שָּׁאָד, דַּעַר פָּאָרָק זאל זיך פְּאָרְלָעָשָׂן פָּאָר דַּעַר צִיְּיטַן.
 וּוֹאָם וּוֹעַלְןָן אָן אִים טָאָן דַּי אֶלְעַ אֶלְטָעַן, מִידָּעַ לִיְּיטַן,
 וּוֹאָם גַּעֲדָעַנְקָעָן אִים נָאָךְ פָּוֹן דַּי פְּרִיעָר יְוָנָגָעַ יָאָרָן.

די קליאינע ווייסע מאמעם פְּלָאַטְעָרָן. וּוֹעַר גַּעֲדָעַנְקָט נָאָךְ מַעַר
 וּוֹיְ עָר,
 דַּעַר קליאינער פָּאָרָק, זְיוּעָרָעָ יְוָנָגָעָ פִּיבָּעָרָן אַמְּאָל. יְעָדָעָ
 בְּעַנְקָשָׁאָפְּטָן, יְעָדָעָ טְרָאָר.
 אָן אִים וּוֹעַלְןָן זיך פְּאָרְלָעָשָׂן אֶלְעַ בִּילְדָעָר פָּוֹן זְבָּרוֹן.

יינגל און ים

דאם קליינע בלאנדע יינגל און דער אלטער גראער ים
טרעפן זיך פארנטאכטזו, וווען ס'זעם נישט קייןער.
ווען אלצדיניג אויף דער ערעד ווערט שטיילער, אוינזאמער,
אלייןער —
אווי שמעעל מיטן פידל און בערל מיטן גראם.

דאם קליינע יינגל שטייט און שטווינט און שמיכלט זוי א תם.
„תם מה הווא אומר?“ אַ ייך אַ רשות האט אַים אויסגערטס
פֿון אָן אַפְגָעֶזּוֹנְגָעָנְעָר הַגְדָה, אָן אַ צִימָעָר פֿון גַעֲוִוִיסָן —
אווי שמעעל מיטן פידל און בערל מיטן גראם.

דאם קליינע יינגל ליכטיקט. זייןע אויסגעטראכטע זוייסע
זונגעשיפֿן
ציטערן איבערן ים. רײַצְן זיך מיט זייןע טיפֿן.
דער הימל שטראַלט די שטערן. גריינע פֿיעַרְלָעֵד אַין ים.

אַ ליכטיק יינגל, ממור פֿון מײַן דמיין. וּדי מעוועס פֿלאַטערן
מידער, מידער,
בָּאַלְד וּוּלְזַן זַיְהַ אַגְּטַשְׁלָאָפָן וּוּרְן וּוּי אַלְטָע אַוִיסְגַעַשְׁפִילְטָע
ליידער. —
אווי שמעעל מיטן פידל און בערל מיטן גראם.

איך בין עם

פֿאָר

זֶרוּבְּבָבַן

דו האסט געוזנט, איך בין דער הארכט. און זע, איך בין עם.
 אלט-גאלד. קיל און טרויעריך זילבער, שאַרלֿאָךְ-רוֹיט —
 איך בין דער עפלכובים ווֹלאָם בויגט די שווערע צוועיגן
 איבערן פֿלוּיט.
 איך בין א גאלדן רענדל אין א סטוויג מיט הי. געפין עם.

דו האסט געוזנט, איך בין דער ווילדער ווֹאלד. און זע,
 איך בין עם.
 דער שווערעער דעטב, דער לייכטער ציטערכובים, די
 בלעטער געל און רוּיט.
 איך בין דער קלײַנער קראַלִיך און זיַונְגְּרוּיסְעַ מְרוֹאַ
 פֿאָרָן טוּיט.
 איך בין א גאלדן אויערינגן פֿאַרְלוּירַן אין א ווּלְדַן
 דערגענּער-קּוּסְט. געפין עם.

איך בין דער שמאלער דאָרְפַּ-זְוּעָג. דאס דאָרְפַּ אַלְיַוִן. די
 ווּלְדַע פֿלְאַטְעַר-רוּיז
 איך בין די גְּרִינְעַ גְּרָאָזְבָּאנְק, דער בלאָער שְׁאָטָן, דאס
 קלײַנְעַ אַלְטָע הוּיז
 כְּבֵין אַלְצְדִּינְג אַין דער ווּלְט, און איך באָזְן עם —

און אַלְצְדִּינְג, אַלְצְדִּינְג ווֹלאָם דו האסט געוזנט, בין איך —
 גְּנוּוֹאָרָן —
 דער קלײַנְעַר שְׁפָעָרְל אָוּפְּן שְׁנִי, די זַיְלְבָעַר-גְּרִיל אַין
 טִיפְּן קָאָרָן.
 דאס גַּאֲלְדָעָנָה פִּיְּפָל אַין אַ גְּרִינְעַם זְשָׁאָכָע-זְוּמָפּ. געפין עם.

ראפמאדייע אין אש

בארוועם שיין ציינגער-ייןגל
מייטן אוירינגל אין אויער,
צווישן מנהה-מעריב שטוייסטו,
וואו און אפכילד פון מיין טרייער.

קיינער האט דיך נישט גערוֹפַן,
ביסט אליאן פון זיך געקומען,
מייטן דופט פון וויאטָע סטעפָעַם,
מייטן קלאנג פון ווילדע בלמען.

אין דער האנט האלטסטו דעם צימבל,
נאָר סע שווינגן דיינע פֿנְגֶּעֶר ;
זע, איך וואָנדער אלטָע בִּילְדָעּ,
אָפְשָׁר וועט דֵּיר ווערְן גְּרִינְגֶּעֶר !

פידלען, צימבלען איז די קראטשמעם,
ליבעם וואצלאן איבערן מארך —
ציניגערטעם איז רויטע קראעלן
nidערן אראפ פון בארג.

איינע מormalט טונקעלע ווערטער:
— אלע גליקן פון דער וויטט
זאגט, פאר וואט האט איר פארשלאפען
אייער שיינע קאַרשנץיאט?

א צווייטע האלט א פועל קאָרטן.
ז' וויסט בעמער נאָך און מעָר
וויפל גאָלד ס'אייז איז אַ זִמְיִיכָּל,
וויפל זילבער איז אַ טְרָעוֹ.

נאָר די דרייטע שווייגט. אַ בלוטרויז
ציטערט איז איר האָנט. ז' וויסט:
ס'אייז איר ליבשאָפט אָן עגונה
און ז' וואָרט נישט אויפֿ קײַז טרייסט.

פידלען, צימבלען איז די קראטשמעם,
ליבעם וואצלאן איבערן מארך —
ציניגערטעם איז רויטע קראעלן
nidערן אראפ פון בארג.

איינע זינגעט: מע שטײַט אַ ווערבָּע
בֵּי אַ וואָסֶעֶר טַופּ אָנוּ קְלָאָה,
דאָרטן האָט גַּעֲוָאָרט מַיִּין בענְקַשְׁאָפָּט
אויף דיין לִיבָּע זִיבָּן יָאָר.

די ווערבע האט גערוישט, געוווארנט :
ס'אייז די ליבע נישט קיון לייט,
דא בייס וואסער פאר דער צייט.
מיינסט אומזימט שטייך איך געבעיגן

די צוויתע זונגעט : זע, דריי בעריאזעם
לייכטיקן אין טיפן טאל —
שרעך זוי נישט אַ, שעהערזיאדיע,
מיט שיינע מעשיות פון אמאָל.

דערציאל זוי בלויו פון זון און זידנס,
פון זומערזוינט אין שווארצע האָר,
פון פידלען ציטערדיקע, צאָרטע,
וואָס חלשן אָוועק די וואָר.

די דרייטע זונגעט : איך בין פלאטערל
שווארץ און געל און רויט קאָלירט.
מיין טוות אייז, וואָס צ'וּוִים אלְיאַן נישט
וועלבער דופט ס'האט מיך פאָרפֿירט.

בין איך אַ הולייע צווישן גראָז,
אַ שפֿיל פָּאָר יעדן פרײַען זוֹונְט.
און ווען די אָוונְט-כְּמָאָרָעָם בְּלָאָזָן,
ווער איך אַנְטְּצִוְּבָּעָרָט ווי אַ קִינְד.

פִּידְלָעָן, צִימְבָּלָעָן אֵין דִּי קְרֻעְטִשְׁמָעָט,
ליַּבְעָם וּזְאַלְצָן אַיְבָּעָר מָאָרָק —
צִיגְיָנוּרְטָעָם אֵין רְוִוְתָּעָ קְרֻעָלָן
ニְדָעָרָן אַרְאָפָּפָן בָּאָרְגָּן.

שיינע פוריע

מיר האבן זיך געטראפע שפערט ביינאכט —
די שטערן האבן געצייטערט גריין אוון מיד.

(א יונגעער חלום האט זיך אפנעדעקט
אוון פארדעקט מיט דער האנט ווי א בלעט דאס גלייד).

דו האט געה אנט מיט גיפטיקע רייד
וואס האבן געליצט ווי קינושאלן שארט,

או בים מיידל אין נאענטן קאבראערט
האבן געלוטיקט די פינגער בי דער הארט.

דו ביסט שיין געווען אין דיין זיידן קליעיד
וואי אמאל בים שיכורן קאָרגנֿאָזּוּאָל,

וואי אמאל אויף דער שטיילער גאָרטנֿבָּאנְק
וואען ס'האָט געווויטיקט די נאָכְטִינְגָּאל.

אמאל . . . אמאל . . . ווען דאס מינדסטע ואָרט
פֿון דיינֿע ליפֿן האָט געשטראָלט : מוזיק.

אַ שאָרָךְ פֿון דיין קליעיד אַיבָּער קאָלְטָע טְרָעֶפּ
האָט געפֿיבָּערט מיט קוּיָם-דָּעֵרוֹאָרטָן גְּלִיךְ.

וואי לאָנג איז דאס געווען ? און אַט נאָכְטָן ערְשָׁט,
וואען די שטערן האָבן געצייטערט גְּרִין און מִיד,

האָט אַ יונגעָר חָלוּם זיך אַפְּגָּעָדָעָקְט
און פָּאָרְדָּעָקְט מיט דער האָנט ווי אַ בלְאָט דאס גְּלִיךְ.

דו האמת געהAngelט מיט גיפטיקע RID
וועאס האבן געלילצט ווי קינזשאלאן שארפ.

או בים מייד אין נאענטן קאָבָּרָעַט
האָבָן געַבְּלוֹטִיקָט די פִּינְגֶּעֶר בֵּי דָעַר הָאָרֶף.

אין האב געשווינן און לאנג אויפֿ דיר געוקט . . .
ווײַ שײַן דו ביסטּ, ווי גיטפֿיך אונָן ווי פרעומד.

וזאת איז געוווארן פון יונע נאענטע נעצט,
צי האב איך דיר געקענט, און נישט בעקענט?

דו האסט געהאנט דינען ריד . . . נאר מיט א מאל
ביסטו געליבן אן אן אטעם שטיין.

פארהיזוּשָׁט אַיְבָּעֶר אַלְּזִין זַיְדָּלְיִין.

דו האסט זיך אויסגעדררייט און ביסט אועעך,
די שטערן האבן געצייטערט גראום און מיד.

אוון צום לעצטן מאל האט דיין שיין געשטאלט
געווארפָּן א שאטוֹן אין מײַן לֵיד.

הארבם ט

קראנקע נאכטינגלן
הענגען צוישן די צויזיגן
און די הארבסט-נאכט כיישופט
לבנה-לייכט און שויזיגן.

זאגט דער דאמב צו דער בערייאזקע:
כליה מײנע, כליה
ס'פיבערט אונזער הוּפה-נאכט
נו, איז מײַלע . . . מײַלע . . .

עפעם און אייך, עפעם פיל אייך,
עפעם זיך פאָרלֿאָפָן,
פֿון דעם נעלֿ-קִינְגַּם האָרְעָם
אייז אַ יונִי-נאָכְטַן אַנְטְּלָאָפָן.

אַ נאָכְטַן מֵיט בְּלָאָנְדָע וּוַיְצַזְהָאָר,
מֵיט בְּרוֹינָעּ מְאַנְדָלְ-אוֹיגָן
אוֹן צָוְגַּעֲגַּבָּהּ/תּ פֿון זַיְן אוֹיצָר
דעם שעַנְסְטָן רַעֲנְבָּיוֹגָן.

שְׁפִינְטַן דָּעַר נֻעְפְּלַ-קִינְגַּג — אַוְמְגָלְיַךְ
מֵיט דֵי דָאָרָע פִּינְגָעָר —
אָפְשָׁר, אָפְשָׁר וּוְעַט דָּאָסּ האָרְץ
אַיְם וּוְעַרְן גְּרִינְגָעָר.

זַיְבָּן רַאֲבָן פְּלִיעָן, יַאֲגָן
נַאֲךְ דָעם רַעֲנְבָּיוֹגָן —
הִיְתָה זַיְךְ, כְּלָה מַיְינָעּ, הִיְתָה זַיְךְ
פָּאָר דָעם בְּלִיעָן פֿון זַיְעָרָעּ אוֹיגָן.

דָעם נֻעְפְּלַ-קִינְגַּג טְרִיבָעּ האָר
פְּלָאָטְעָרָן אַיְן טְרוּיעָר
אוֹן דֵי פְּרִיְיד מֵיט גַּאֲלְדָעָנָעּ אוֹיגָן
וּוַיְוִינְטַן אַיְן וּוְינְקָל טְרוּיעָר.

זַיְבָּן שְׁטָאָרְקָעּ וּוַיְנְטָן יַאֲגָן
נַאֲךְ דָעם רַעֲנְבָּיוֹגָן —
הִיְתָה זַיְךְ, כְּלָה מַיְינָעּ, הִיְתָה זַיְךְ
פָּאָר דָעם בְּלִיעָן פֿון זַיְעָרָעּ אוֹיגָן.

גְּרָאָד אַיְן אַוְנוֹעָר חֹופָה-נאָכְטַן
זַיְךְ-אַזְוִינָם פְּאָרְלֿאָפָן —
פֿון דָעם נֻעְפְּלַ-קִינְגַּג האָרְעָם
אייז אַ יונִי-נאָכְטַן אַנְטְּלָאָפָן.

ליד

אוונט. דער אוונטכויום
טונקלט אין פענסטער,

מיידליךער פלייסטער אין טרוים:
— גאלדענער, שענסטער . . .

מיידליךער פלייסטער אין טרוים,
הייליךער ציטער —

אווי ווי א פויגל אין שטייג,
אווי איז מיר ביטער.

אוועק איז מײַן חתן פון הי
אויף מיילן און מילן,

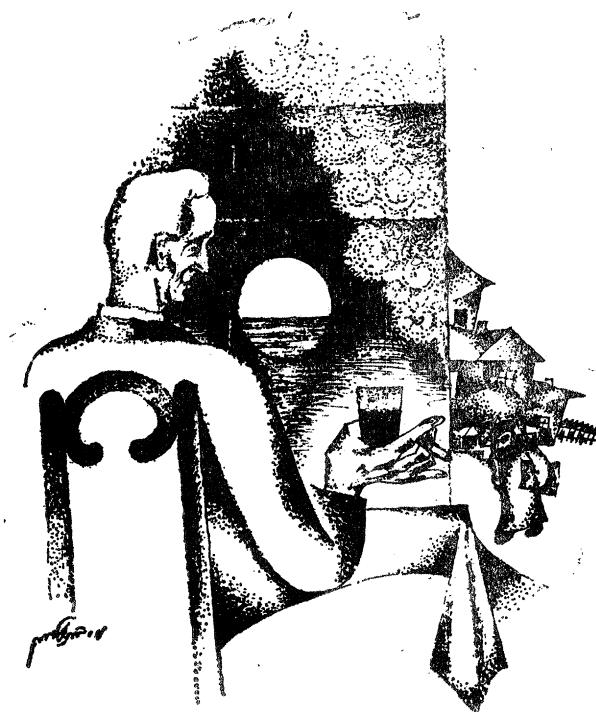
זאג, מאמע, דעם בריוווטרעגער-זוינט,
ער זאל זיך צואילן.

זאג, מאמע, דעם ברייזטרענער-זויניגט,
עד זאל אים דעריאנגן,

געשוינדער, געשוינדער, געשוינד
די ווערטער אים זאגן :

די ליבע, וואם ווארט אומזיסט,
ווערט אן אלע פארבן,

די ליבע, וואם גארט אומזיסט,
מוּ יונגעראהייט שטארבן.

ליד

כ'יזינג דאס געוזאנג פון זונפֿאַרגאָנג
 און הער —
 אין קוושניע, בײַם שמידער יאָסֶל בער,
 קלינגעט דומּפּ און שווער
 דער האַמעְרִיקְלאָנג.
 בײַם שניידער שטעפּט מען נאָך אוֹיפּ דער מאַשְׁין,
 זיין טאָכְטָעָר חַלְוָמָת פון אַידְרָאָפּ אַין ווֹין
 אַון זיפְּצָט אָפּ שווער.
 אַון אַיבָּעָר די גָּסְטָן מַאֲרְשִׁירְתָּט דאס מַילְיטָעָר.

כ'יזינג דאס געוזאנג פון זונפֿאַרגאָנג
 און טראָכְט —
 ווֹאנְדָעָרָר, ווֹאָסְטָקְעָמָן אַן פָּאַרְנָאָכְטָן,
 שמייכְלָעָן בִּיטָּעָר, ווֹעֵן זַיְהָעָרָן
 ווֹי מַאְמָעָם שְׁלַעְפָּעָרָן די קִינְדָּעָר אַיִּין
 מִיטְ אַיְ-לְיוֹלִיוֹ אַון לְבָנָה-שִׁיּוֹן,
 מִיטְ מַעְשָׂות ווֹעֵן בָּעָרָן
 אַון זַעַן נִישְׁטָט די גַּעֲטְרִיעָה האַנטָּט,
 ווֹאָסְטָקְעָמָן צִינְדָּט אַין די פָּעַנְסְּטָעָר אַן די שְׁטָעָרָן.

כ'יזינג דאס געוזאנג פון זונפֿאַרגאָנג
 אַון ווֹיִים —
 פָּאַרְנָאָכְטָן ווֹעָרָן מַעְנָעָר מַאְדָּגָע גּוֹטָן
 אַון ווֹיְבָּעָר ווֹעָרָן גִּיפְּטִיךְ, פָּרָעָךְ אַון הַיִּים,

און הורן צינדן די פאנאָרֶן אָן
 אָן לַיְגֵן זַיךְ מִיט יַעֲדָן אַיְנָעָם שַׁלְאָפָּן,
 מִיט זַעֲכָזָן-יעָרִיקָע אָן אַלְטָעַ לַיְיטַן,
 אָן בָּעַטְן גַּטְטַ, עַד זַאל זַיְ נַישְׁטַ בָּאַשְׁטְרָאָפָּן.

כַּזְיָנָג דָּסֶם גַּעֲזָנָג פָּוֹן זַוְּן-פָּאַרְגָּנָג
 אָן וּוְאָרְט —
 אַלְטָעַ בָּרְיוּוֹ-טְרָעָנָעַר מִיט פְּרָאָצָן-יְאָזָעָפָּ-בְּעָרָד
 קַלְאָפָּן אַיְן דִּי טִירַן שַׁוּעָר אָן הַאָרְטַן
 אָן וּוְיִסְמָן נַיְשְׁטַ, אָז סְ'הָאָבָּן זַיךְ גַּעַחַנָּגָנָן
 אַלְעַ, וּוְאָסֶם הָאָבָּן אוֹיפָּה דִּי בָּרְיוּוֹ גַּעַוְאָרְט
 מִיט אַ רְגָּעַ פְּרִיְּד :
 אַיְנָעָר אַוִּיפָּן פָּעַנְסְּטָעָר, דָּעַר צְוֹוִיטָעָר אַוִּיפָּה דָּעַר טִירַן,
 דָּעַר דְּרִיטָעָר — אַוִּיפָּן זַוְּנָפָּאַרְגָּנָג.
 שְׂוִוִּיגָן דִּי בָּרְיוּוֹ-טְרָעָנָעַר טִיף אָן לַאָנָג,
 שְׁאַקְלָעַנְדִּיק דִּי וּוְיִסְמָעַ קַעַפְּ פָּאַרְטָרָאָכָט
 אָן אַלְעַ לַיְגֵן דִּי פָּאַרְשָׁפְּלָטָעַ בָּרְיוּוֹ
 אַוּוּק צְוֹפָסָנָם פָּוֹן דָּעַר נַאָכָט.

לעגנדע

סעודת עטמבער. דאס ציגיגנער-מיידל
פלאפעלט צום ווינט:

“כ' בין אנטלאפּן, פֿרײַצְל געטרייער,
פֿון דעם מאטנוןס היימישן געצעלט,
געלאוט די ברידער זינגען אָרוֹם פֿײַעֶר
דאָס שײַנע לֵיד פֿון יאנושאָק דעם העלד
און אַיך אַליין בִּין, פֿרײַצְל, געשווינד
פארקראָכּן צום ערשותן יִד אַין שייער
און דָּראָטּן גַּעֲבּוֹרִין מִיט ווֹיְטִיקּוֹן דאס קִינְד.”

פייבורט דער ווינט: “הֵם . . . הֵם . . . טְשֻׁעָׁקָׁאָוּ —
דוּ בְּיוֹסְט גַּעֲגְּלִיכּן צַו דַּעַר מַוְטָּעָר חֹות,
זָאָל זְשַׁע זְיַין נְאָמָעַן הַיְּסָן — קִין.

היידאָ, קלעזמער, גענומען די קלוייזן!”

טְשִׁירְקָעַן די גְּרִילְן אַיְן די פּֿיְיכְּטָע גְּרָאָזָן,
די זְוַילְכְּעַרְנָעַ קְלֹעַזְמָעַר פֿוֹנָם סְטוּעָפּ,
אַמְנִין יֵידָן מִיט גַּעֲקוּרוֹזָטָע פָּאוֹת
נְיִדְעָרָן אַרְאָפּ פֿון די לְכָנָה-טְרָעָפּ.
“מוֹלְ-טוֹב !” סְפּֿלָאָטְמָעָרָן די פּֿאָלָעָם,
אַ רָּאָד, אַ טְעַנְצָל בִּין טָאגּ אַרְיָין.

ציטערט דאס מײַדָּל מיטן קינד אַין אָרָעָם
נְרוּוִים אָוֹן זִינְדִּיק אַין לְבָנָה-שִׁין.

“קַיְן, מֵיָּן בְּכָור! קַיְן מֵיָּן קַיְן!”

„פִּיבְעָרֶת דָּעַר וּוִינְטַּה:

„חָעָר, אַיךְ זָאָג צָו דֵּיר, אַזְוִי צָו זָאָגָן,
אַיְידָעֶר דָּעַר טָאָג חַוְּבָתָן אָזְנָן צָו טָאָגָן
גַּיִ, מַוְתָּעָר חֹות, גַּיִ אַוִּיפָּטָס בָּאָרָאָט,
קְלוּוּב אָוִים דָּעַם בָּעַסְטָן וּלְלָנְעָר פָּוֹן דָּעַר שְׂטָאָט
אוֹן לִיגָּמָט אִים בֵּינוֹ דָו וּוּסְטָט גַּעֲבָעָרָן
דָּאָס צְוּוִיתָעָ קַיְן דָּמִיט וּוּיְתִיכָּן אוֹן טְרָעָרָן.
אַ יְעָדָעֶר קַיְן מוֹזָהָאָבָן וּוָאָסָצָו טְוִיטָן —

גַּיִ, דָּעַר הִימָּל נַעַמְתָּ זַיְדָ רְוִיטָן . . .”

איין נוי שיאן ליאד
פונ איזזיך וואלאיד ווירטמייסן

נון וויל איך זינגען איין לושטיך ליאד,
שפריכט איזזיך וואלאיד ווירטמייסן.
בעפֿאָר עס ווירד דער מלאָך המות
מיך פֿון דער ערדוּן רײַסן.

בעפֿאָר עס ווירד דער מלאָך המות
מיך פֿון דער ערדוּן פֿירן,
ויל איך שפֿאָסן נאָך איין וויל
מית איזינגער היפֿשֶׁן דירן.

די ליב אייזאָר איין לושטיך דינְג
מית לייכטן ווֹן אונְד זינְדַּן,
זִי שפֿילט מית אלְן בלינְדעַקְעַן
און לאָזֶט זיך שׂוערלְיך פֿינְדַּן.

זִי גָּרוֹתָן אַלְמָן אַיְנָע טוֹב אַלְהָי
און צִישָׁט אַלְמָן אַיְנָע שְׁלָאַגְעָן
און אַיבָּעָר דִּינְגָּן לְיוֹפָּה אָהָן מֵי
איַז דִּיר דִּין טָג פָּאַרְגָּאנְגָּעָן.

דו בליךסט חינין אינס אונט-דויט:
וואו איז די ליב פאָרפלויין?
די שאטן-פֿילצַל שטרוייכלען דיר
די טרען אוים דיינען אויגן.

דו ציטערסט אלס איז קינד אין וואָלֶד,
אדם הערט זיין הערצבע שלאָנו
און מעכסט צום זעלביך טראָסטע דיר
אלס צו דען בווערין זאנן:

די ליב איז גאר איז ארטיק דינגע
און האט גאר קיינע זינדן
און פינדסט דו זי ניט אויפּ דער ערְד
ווירסט דו זי אנדערש פינדן.

נון האט אדם שיינע ליד איז ענד
אדם פון דער ליב געזונגנע
און אלס עם איזזיך קויטל מאכט
אייז עם מיר אויך געלונגנען.

היד? דיד? דאם

לאmir זינגען דאם שיינע ליד
הידל, דידל, דאם —
פליט די גאלדענע פאווע
אייבערן שווארצן ים.
און טראגט א ליבע-בריוועלע,
א ראווע ליבע-בריוועלע,
פאר דעם רבינו שם,
פאר דעם רבינו שם.

ווער האט געשריבן דאם בריוועלע?
הידל, דידל, די —
געשריבן האט דאם בריוועלע
די מלכה פון טערקי.
געשריבן עם מיט רויטער טינט
און פאר'חתמעט עם געשווינד
מיט הייסע טרען דריי,
מיט הייסע טרען דריי.

וואם שטוייט געשריבן און בריוועלע?
הידל, דידל, דו —
“ראכבי א איך ליבע דיין,
וואסזשע שווינטן, נו?

איך עסע ניש' און טריינקע ניש'
 און ווער צעוזעט פון בענקעניש
 און האבע נישט קיין דו,
 און האבע נישט קיין דו.

וואס-זשע טוט רבינו תם?
 היידל, דידל, דע —
 ער קראצט די פיאות און די בארד
 און מאכט דריי מאל „פֿעַ“.
 און דאס ציגעלע איז שטאל,
 העלפְט אים אונטער „מע“,
 העלפְט אים אונטער „מע“.

נו און זו, די רביצין?
 היידל, דידל, דוי —
 זי קלאפט אים מיטן וואלגעראחלץ
 און זאגט צו אים איזו:
 „שיקסע ליגן דיר אין זין,
 נו און יאנד, און יאנד וואו ביז?
 דיין הים געליבטנע פרוי,
 דיין הים געליבטנע פרוי.

טרעט ווער ס'האט דאס ליד געמאכט,
 היידל, דידל, דאס —
 א שניידער-יונג האט עס געמאכט
 צו להכעיס דעם רבינו תם.
 שבת צוישן טאג און נאכט
 און ס'האט א לץ אריינגעלאכט
 אקוראט צום גראם,
 אקוראט צום גראם.

באלאד ע

צוווי בליבע יידישע קינדער
 שמייכלען און אוונט אריין,
 גוים זויפן אין טאטנэм שענק
 בראנפֿן, ביר און ווין —
 און דֵי האָק אַין גָּרְטָל לויערט . . .

זאגט אַיִן קִינְד צָם צְוֹוִיטָן
 „זֶע מִרְעָלָע, מִיר דָּאכְטָט,
 אָז אַין גָּלְחָס גָּרְטָן
 אַיז שְׁוִין גַּעֲוָאָרָן נָאכְטָט.
 דֵי האָק אַין גָּרְטָל לויערט . . .

דורך דֵי שלָאנְקָע טָאָפָּלְיָעָם
 קְרִיבְתָּא גַּופְטִיקָע וּוִינְגָט
 אָזָן סְבִּילִיצָן דָּעָר נָאכְט אַנטְקָעָנוּ
 דֵי שאָרְפָּע צִיּוֹן פָּוֹן הַיָּמָט.
 דֵי האָק אַין גָּרְטָל לויערט . . .

אָ פָאָסְטוּכָל טְרִיבְכָּט זִיּוֹן סְטָאָדָע
 אָוִוָּפָּדוֹ אָחָיִים אַיִן שְׂטָאָל
 אָזָן אַיִן זִיּוֹן פִּיְפָּל כְּלִיפָּעָט
 אָ קְרָאנְקָע נָאכְטִינְגָּאָל.
 דֵי האָק אַין גָּרְטָל לויערט . . .

„אווי, האט אונז דער פרײַז געשמייסן
מייט ריטער לאנג און דיין,
דער אלטער מסאש וואסילע
אייז אוש אראפ פון זוּן.
די האק אין גארטָל לוייערט . . .

און פערטרע אַ לוי ניצע
האט זיך געהאנגען איין שטאל" —
אווי קליפעט איין פֿאַסְטּוֹכּם פִּיְפּל
די קראָנקע נאַכְטִיגָּאַל —
און די האק אין גארטָל לוייערט . . .

צוווי בלייכע יידישע קינדער
שוווינגן אין אַווענט אַרְזִין,
גויים זיין איין טאָטּוֹנָס שענָק
בראָנֶפּן, ביר אַן זוּין —
און די האק אין גארטָל לוייערט . . .

זע, מירל, דאָרט בײַם ברונעט
דעַם הײַטערם טאָכְטָעָר שטײַיט
און שיט אויפּן אַש-גַּרְאָעָן ווינט
שטיילע טרויעַרְיקָע דִּיְדָה.
די האק אין גארטָל לוייערט . . .

„איך מוֹז . . . איך מוֹז . . . איך קעַן נישט —
נוּ, מאָמָעַשִּׁי, זוי געזונט
דער פרײַז האט אויפּ מיר געהויעַרט
בִּינְאָכְטָמָא זוי זיך הונְטָן.“
די האק אין גארטָל לוייערט . . .

וי בוינט זיך איבערן דאנד ארייבער
און פאלט אין ברונים אריין
עדות: צוויי יידישע קינדער
און אן אלטער מאכיקער שטיין.
די האק אין גארטל לויערט . . .

צוווי בליכע יידישע קינדער
שוויגן אין אונט אריין,
גויים זויפן אין טאטנס שענץ
בראנפֿן, ביר און ווין —
און די האק אין גארטל לויערט . . .

א טונקל-גראעד וואלקון
פלאטערט פארבי צוויי מיד.
וואלקון — אן אפנעה אקטער
קאָפּ פון אַייד.
די האק אין גארטל לויערט . . .

צייטרין ביידע קינדער
און האלטן זיך ביidi די הענט,
זוי האבן אין דעם וואלקון
דעם טאטנס קאָפּ דערקענט.
די האק אין גארטל לויערט . . .

צוווי בליכע יידישע קינדער
צייטרין אין אונט אריין,
גויים זויפן אין טאטנס שענץ
בראנפֿן, ביר און ווין —
און די האק אין גארטל לויערט . . .

אין שין ליד
פון אין הארבאטע שניידערל

מאכט דאם הארבאטע שניידערל "בום"
און ווארפט מיט דער נאדל גיך
איין זוינקל זוינט דאם קאמפקע זויב,
אלעמאַי זי האט נישט קיון שייך.

מאכט דאם הארבאטע שניידערל "באם"
און איז זיך מלא פרײַד,
זוינט איין זוינקל די עלטנטע מoid,
אלעמאַי זי האט נישט קיון קליעו.

מאכט דאם הארבאטע שניידערל : "מע"
להבדיל זוי א באָק,
זוינט איין זוינקל דער עלטנטער יאַט,
אלעמאַי ער האט נישט קיון ראָק.

מאכט דאם הארבאטע שניידערל "בום"
און בליבט זיצן זוי א תם,
זוינט איין זויג דאם מיזוניקל,
אלעמאַי ס'האַט נישט "האַט".

מאכט דאם הארכאטע שניידערל: "באמ"
 און שיקט דעם לערן-יונג
 איינס און צוויי אין לאמברארד אריין
 פאָרוועצַן דעם קדוּשִׁין-דרינְג.

אונ נאָכָאַמָּל "בָּיִם" און נאָכָאַמָּל "בָּאָם"
 און די זילבערנָע נאָדָל פְּלִיט
 און איבער דער קלײַנָּער שנײַדְעָר-שְׁטוּב
 זשומעט דאם שיינָע לֵיד.

די קאָסָקָע שנײַדְעָרְקָע זינְגַּט "בָּיִם, באָם,"
 דאם הארכאטע שנײַדְעָרל "מע"
 און די עַלְתְּסַטְעַ מoid מיט אוּר סָפֶרְאָן
 פֿאָרְפֿאָרְט אֹושׂ העט-העט-העט.

אונ דאם מײַזְיַינִיקְלָ קְלָאָפְטָ צָוָם טָאָקָט
 מיט בְּיוֹדָע הַעֲנֵטְלִיעָד "בָּאָם"
 אַסְפָּק צַי די מָאָמָע וּוּעַט הַאָכָּן שִׁיר,
 אַבָּעָר אַיךְ וּוּעַל הַאָכָּן "הָאָמָמָן."

שפינען

טייפער הארכסט. אַנְיַעַלָּא, דז זעם
 דאס שפיל פון די שוואָרטצע שפינען,
 וואָס פֿלאָנטערן זיך אַין שפינגעוועב
 אוֹן קענען זיך נישט געפינען?

אייך האָב ווי אומישנע אַויסגעטראָכט,
 אַ שפִּיל פָּאָר דִּיר אָוָן פָּאָר מִיר,
 כ'הָאָב לֵיב צוּזָען וויּ מְקִרְכֶּט דיּ פִּין
 אַין אָזָא נְאָכֶט אוֹיף אַלְעָ פִּיר.

דוּ ווַיְוַיְנְסָט? אַיז גָּוט. אָזָא גָּעוּווִין
 גִּיט צוּ דָעַם שפִּיל — עַפְעַקְטַּמְּ,
 אַבְּיַסְעַלְעַ העֲכָר! דָעַר שְׁבַּן קְלָאָפְטַּמְּ,
 דוּ הָאָסָט אַים אַוְיְגָעַוְעַקְטַּמְּ.

„גָּוט נְאָוָונְט, דָאָקְטָאָר!“ קוּמָט אַרְיִין,
 אייך זענט אָזָוִי מְאָהָגָע בְּלָאָם,
 גְּלִיאַן אַיר ווֹאָלָט פְּאָרְלוּוֹרָן דאס גְּרוּוּסָע גָּעוּווִינָס
 אוֹיף דָעַר פְּרָאָנְצִיזְקָאָנְגָּעָרְגָּאָס.

אַט אַיז אַ שְׁטוֹל! מִיר שְׁפִּילָן זיך דָא
 אַין מְאָטָעָרָן בֵּין צָום טוֹוִיט
 אַ היְיָפָל שְׁפִּינְעָן. אַין פְּעַנְצָטָעָר בְּלִיצָט
 דיּ האָרְכָּסְטַּלְבָּנָה רְוִוִּיט.

„גוט נ'אָוונט מַאֲדָם !“ גוט, וואָס אַיר זענט
געקומווען צו דער ריכטיקער צייט,
נֶאָך צוֹויִי סְעַקְוָנְדָן אָוּן מֵיר ווּעָלָן זָעָן,
וּוי דער מלאָך הַמוֹת רַיְיט —

חָאָפֶן, חָאָפֶן, גַּאֲלָאָפֶן אַוְיפֶּן זַיְינֶן שְׁוֹאָרְצֶן פָּעָרֶד —
אַלְעַז נְעַנְטָעֶר צו אָוּנוֹ אַחֲעָר
אוּן טְרָעָפֶן וּוּעָט עָרֶן — כָּאָ, כָּאָ, מַאֲדָם —
אַ חְיִיפֶל וּוּעָרִים אוּן נִשְׁתְּמָעָר.

אַוְאָט שְׁפִילֶן, מַאֲדָם, אַיוֹ גּוֹט פָּאָר דָּעַם,
וּוָסֶן גְּלוּבְּטָן נִשְׁתְּמָעָר אַיוֹ גַּאֲטָן,
עָרֶן וּוִישְׁתָטָן פּוֹנְגָּס חָלוּם אָפֶן דַּי הָאָקָן
אוּן דָּעַם קָאָפֶן פּוֹנְגָּס עַשְׁאָפָּאָט.

דָּעַר טְוִוִּיט וּוּעָרְטָן נִשְׁטָהִיךְ, גַּרְאָך אָוּן קְלִיּוֹן
אוּן דַו שְׁרָעָקְסָט זִיךְ פָּאָר אִים נִשְׁתְּמָעָר
אוּן פִּינְקָלָט אַיְן דִּינְיָנָעָן אַוְוָגָן אַ טְרָעָר,
אַיוֹ דָּאָס נֶאָך אַ רְחַמְנָוָת-טְרָעָר.

סְ'אַיוֹ וּוּאָונְדָעָרְלִיךְ אַט דָּאָס דְּאָזְיָקָעַ שְׁפִילֶן —
פְּאַרוֹאָס הָאָט אַיר נִשְׁתְּמָעָר גַּעַלְאָכָט ?
קוּמָט מַאֲרָגָן וּוִידָעָר ! כְּהָאָב אַ שְׁעַנְעָר שְׁפִילֶן
מיַטָּן טְוִוִּיט זִיךְ אַוְיְסְגָּעָטְרָאָכָט.

ליד

איך ווים, אז דז וועמסט אוזענגהיין,
וואען די שטערן אויפן דורך
וואעלן אויסגיאן אין אייגענעם זילבער
און די שוואלבן ווואעלן וווערן וואך.

און איך וועל א באָרוועעסער שטיין
פֿאָר דִּיְן בַּילְד אַוְיפְּ דָּעֵר וּוֹאַנט
און פִּילְן אַמְּאַדְנָעָם צִימָעָר
אין מִין רַעֲכָטָעָר הָאנְט.

פֿאָר די אויגן וועט בליצֶן אַמעְסָעָר
און אַפְּיַעַרְל אַרוֹיטָם,
אין ווינְקָל וועט וויגַן דָּאָם מָזָל
אין וויג אַקִּינְד אַטוֹיטָם.

אין צִימָעָר וועט פֿאָרְשָׁמְעָקָן
מייט בלְאַקְיִיט אָון גַּעֲוֹוִיָּן,
מייט באָרוּעָסָע טְרוּיט, וּוָאָס וּוִיְּסָן
ニישט וואָאַחַהַיָּן צָו גַּיְּן.

אברהם נאלדפאנן אויפֿ דער עלטער

דר. שמואל מרגאשעס

זוי זענען זיך צעלפּויגַן,
וואו די פִיגָל איבעראָל,
די פִינְגַל, ווֹאָס כ'חָאָב געבאָוועַט
ביי שמעון מאָרָעַק אַין שטָאָל.

איבערן יַם זענען זוי געפּלויגַן
און געווֹאָרַן דָּארָט „אלְרִיּוּת“
און הָעַלְפֵן דָּעַם אַלְטַן טָאָטַן
הָאָטַמַּעַן נִישְׁטַקְיַין צִיּוּת.

צי קענען זוי דעַן נִישְׁטַקְפִּילְן,
צי קענען זוי נִישְׁטַקְפָּאָרְשְׁטִין:
די עוֹולָה פָּוָן לְאוֹן דָּעַם טָאָטַן
אויפֿ דָּעַר עַלְטָעַר אַלְיַיְן?

כ'חָאָב די הענט זיך אַפְגַעַשְׁרִיבַן,
קייַין עַנְטַפְעַר זיך נִישְׁטַקְדָּעַרְוָאָרטַן,
היינְטַחְאָב אַיך דָּאָס לְעַצְטָעַ רִינְגַל
פָּאָרְמַשְׁכּוֹנַט אַין לְאַמְבָאָרַד.

אַיך שְׁלַעַפְתָּ זיך אַיבָעַר די גָּאָסַן
אַין מִיַּן אַלְטָעַר פָּעַלְעִירִינְעַ —

ס'אראַתְּרוֹעַ זָעֵל אִיךְ זָאנַן
מיין גוּטָעוֹר, גַּעֲטָרְיוּעַ פּוֹילִינֶעַ?

זַי זִיצְטַמְּאָה בְּיִם פֿעַנְסְטַעַר,
אַיִן אַיר טַעַרְקִישָׁן שָׁאַל אָוָן וּוַיְינַט,
אָ, לַיְבָעַר הַעֲרָגָט אַיִן הַימָּל —
נִישְׁתַּחַת דָּאַסְטַּה אַבְּנָן מִיר גַּעֲמִינַט.

הַעַי, פְּלַאַקְעָר פִּיעָרְלַ, פְּלַאַקְעָר,
ס'אַיְזַן וּוַנְטַעַר אַיִן ס'אַיְזַן קָאַלְטַן
אוֹן אִיךְ אָוָן מיין גַּעֲטָרְיוּעַ פּוֹילִינֶעַ
מִיר זַעַנְעַן מִיד אָוָן אַלְטַן.

הַעַי, פְּלַאַקְעָר פִּיעָרְלַ, פְּלַאַקְעָר,
לוַיְכַט אוֹוִיפַּ פָּאָר אָוָן דָּעַם נַם —
די שַׁיְינַע טַעַטְעָרְיַאַרְן
פּוֹן יַאַס אָוָן פּוֹן אַדְעַם.

אוֹן בְּיִם שִׁין פּוֹן יַעַנְעַ בַּלְדָעַר,
איַצְטַן וּוֹעַן כְּבִין אַלְטַן אוֹן אַלְיַיַּן,
לַעֲרֹן מִיד אָוָן כְּעַם, אָוָן שְׁנָאתָה
דָּעַם גַּאנְגַּ דָּעַם לְעַצְטַן גַּיַּן.

קין

הבל איז טויט. זיין בארכלען גויט
מיר נאך פיס-טרייט. אָ דין געוויין
צייטערט הינטער מיר. איך שטיי אליען
הינטערן בארג, וו די זון פארגוייט.

דארט, וו די מיטז-נאכט פארשפרוייט
אירע ברוינע פלייגל, וועל איך שטיין
געבעוינן נעבן טיך, פאַרקריצט די ציין.
דעָר משפט גויט און איך בין גרייט.

דעָר ערשותער כהן האט די ערשותע שאָפ
אָ קרבן דיר געבראָכט, יהות, הער —
אויב ס'קומט אָ שטראָפֿ דערפֿאָר, טאָ, פֿאטער, שטראָפֿ!

נאר פונְס הימל פֿאלט אָראָפֿ אָ טרעָר :
קין, מיין קינד, נעם, באָוואֹוין דאס לְאנֶנד
אונַ פֿאָרמּער דיך ווֹ שטערן און ווֹ זאמָד.

באלאָדָע פֿאַוּוִיעַ 10

די טאכטער פון סטרוז אויַף פֿאַוּוִיעַ צען
פְּלִיסְטְּעָרֶט צום טרויעַרְיךָן פְּאַסְטְּוֹךְ אֵין טְרוּוִים :

„דו געדענְקְסְטָן, ווען אַיךְ בֵּין גַּעֲוָעַן
אֵין אָונְזְעָר דָּעַרְפָּל אַ קָּאָרְשְׁבּוּוּם ?“

וואַיְ אַיךְ הָאָב גַּעַצְיְּטָעָרֶט אֵין גַּעַבְּלִיּוֹת
בַּיּוֹם מִינְדְּסְטָן קְלָאנְגָּן פָּוּן דִּין אָוּנְטְּ-לִידְן.“

שוֹוִינְגְּטָן דָּעַר פְּאַסְטְּוֹךְ אֵין לְאַזְוֹט זִיךְ נְיִינְגָּן
פְּאַרְשְׁטְּעָלָט אִים דָּעַם וּוְעַג אִיר דִּין גַּעֲוָוְיָין :

„גַּוְיִי נִשְׁמָט, דָּעַר טָאָטָע שְׂטוּיִת אֵין הַיּוֹת
אֵין לוֹיְעָרֶט אֵין הוֹיַּף אַוְיַּף דִּינְגָּעָטְרִיט.“

ער ווַיְסְטָן, אֹזְדוֹן קְוָסְטָן אַפְּ יַעֲדָע נְאַכְּטָן,
כָּאָטְשָׁ טִיר אֵין טְוִיְּרָן זְעַנְעַן צְוַגְּעַמְאַכְּטָן.“

שְׂמִיכְלָטָן דָּעַר פְּאַסְטְּוֹךְ אֵין זַיְן שְׂמִיכְלָ פְּאַלְטָן,
וואַיְ אַ שְׂטָעָרָן אֵין נָאוּעַמְבָּעָר-זָוָאָלָד.

ער זְעַטְזָט זִיךְ אַנְיְּדָעָר אַוְיַּף אִיר בְּעַט
אֵין גְּלַעַט אִיר בְּלָאָנְדָן קָאָפְּ אֵין רָעַדְטָן :

„וואַיְ אַיךְ הָאָב דִּיךְ לִיבְן, וּוְיַּאֲךְ הָאָב דִּיךְ הָאָלָד,
דִּינְגָּעָט הָאָר זְעַנְעַן גָּאָלְדָעְנָרָן פָּוּן גָּאָלָד.“

פָּוּן זַיְנַט דָּו בִּזְוֹת פּוֹנִים דָּאָרֶפֶּ אֲוֹעָק
זַעֲנָעָן לְאַנְגָּן דֵּי נַעֲכָת אָוּן טְרִיבָּן דֵּי טָעָג.

דֵּי גְּרָאָע שְׁפָעָרְלָעָן אֲוֹיפֶּ אָנוֹזָעָר דָּאָךְ
פְּלָאָפְּלָעָן וּוְעָגָן דֵּיר אַסְּהָן, אַסְּהָן.

אוּן דָּעָר מִינְדָּסְטָעָר וּוְיַנְטָן, וּוְאָם קָוָמָטָן פָּוּן סְטָעָפֶן,
בְּרַעַנְגָּט מַוְרָדָעָם דָּעָם רִיחָן פָּוּן דִּיְנָעָן צָעָפֶן.

מִין אַלְטָעָמָעָן אַיְזָן בְּלוּזָן גַּעַוּזָן
אִיבָּעָר דִּיְן גּוֹרָל אַיְזָן דָּעָר שְׁטָאָטָן פָּוּן שְׁטָיָן.

זַי צִינְדָּט יְעָדוֹן אֲוֹנָגָט אַן אַלְיַכְּטָה
פָּאָר דִּיְן נְשָׁמָה — אַגְּלָדָן לִיכְּטָה.

בְּרַעַנְגָּט עַם אַיְזָן גְּרִינְגָּטָן קְלִוִּיסְטָעָרָן, מִין קִינְדָּה,
בְּיוֹסְפָּאָרְלָעָשָׂט עַם דָּעָר מַאֲרָגְנָן-זַיְנָגָטָן.

כְּהָאָב הַיְינָט גַּעַזְעָן אַדְאָרְפִּישָׁ מִיּוֹדָלְ-הַעֲמָדָה
פְּלָאָטָעָרָן אֲוֹיפֶּ אַשְׁטְרִיךְ פָּאָרְשָׁעָמָטָן אוּן פָּרָעָמָד.

אוּן כְּהָאָב פָּאָרְפָּאָסָט דָּאָם דָּאָזִיקָּעָן לִידָּה
צַו זַיְנָגָעָן מִיטָּן נִיגָּוֹן, וּוְאָם אֲוֹיפֶּן יְרִידָן.

זַיְנָגָט אִים דָּעָר בְּעַטְלָעָר מִיטָּן דָּעָר לְאַמְעָר הַאֲנָטָה —
זַיְנָגָעָן אַיְזָן אַלְעָמָעָן וּוְאוֹילָן בְּאַקְאָנָטָה.

אוּן וּוֹעָר. סְפָּאָט אַשְׁעַנְגָּרָן נִיגָּוֹן — דָּעָר מַעָגָּן.
אִים זַיְנָגָעָן אַיְזָן אַטָּם דֵּי טְרִיבָּעָן טָעָג.

CALIGULA

צעואר קאליגולא שטייט פארן שפיגל,
אין שפיגל דעםערט אַ קיניגרייך:
ווער איז דאס מיידל דארט מיטן קרייגל,
וואם נידערט אָראָפּ צום טײַךְ?"

"דאס מיידל אין שפיגל, אַימפֿעראטָאָר?
די טאכטער וואָנוֹגִים, דעם פֿאָעַט."
קאליגולא שמייכלט: "בי אלע געטער —
די ביהולה איז צייטיך פארן בעט".

וויין פנים וואָלקנט: "הען, סענָאָטָאָר,
לויפט און ברעננט מיר די ביהולה אַהער!"
די סענָאָטָאָר שפֿרינגןען אין שפיגל,
לויפּן און סָאָפּעַן און אַטְעַמְּעַן שׂועָה.

קאליגולא צאָרנט: "שְׁנַעַלֶּר, קְאַנָּאַלְיעַם,
שְׁנַעַלֶּר — אַיר אלע שְׁפִילַט מִיטַּן טוֹטַט."
וויי לויפּן שְׁנַעַלֶּר. דאס מיידל אַנטְלוֹויפּט,
די לבנה אין שפיגל ברעננט רוֹט.

דאָס מיידל בלוייבט שטיין. די האָר אַירע בלענדן
די קלויידער פֿאָלֵן אָראָפּ פֿוֹן אַיר גּוֹפּ,
זִי קְנוּמַת פֿאָר וּוְאָלֵד, פֿאָרָן ווִינְטַט, פֿאָרָן וּוְאָסְעָר
אוֹן הוַיְבַּט זִיךְ שְׁוֹוִינְגְּנְדִּיק אָוֹפּ.

די סענאנטארן ציטערן, שטאמלען :
 „אין נאמען פון מעכטיקן הערשער פון רוים
 פירן מיר דיך, דו שיינע וואנוינהַט,
 אַרְיבָּעֶר אִיבָּעֶר דָּעֶר גְּרַעְנַעַץ פָּוּן טְרוּיִים“.

קָאַלְיָגָלָא שְׁמִיכְלָת : זַיְ פִּירַן זַי נַאֲקָעַט,
 עַר שְׁלִיְדָעָרֶת אַרְאָפֶן דִּי קְלִיְדָעֶר, דָּאָם הַעֲמָד.
 דִּי קְרוֹיַן זַיְנַע שִׁימְעָרֶת, פִּינְקָלָט, בְּלִיְצָט
 אַנְטְּקָעָגָן דָּעֶם מִיְדָל פָּוּן דָּעֶר פְּרָעָמָה.

גענטער און גענטער. די האָר אַירָע בְּלַעְנָדָן.
 „חָעֵי, שְׁקָלָאָפֶן, פְּלִינְקָעֶר ! גְּרִיּוֹת צַו דָּאָם בְּעַט !
 עַר הוֹיְבָט די האָנָט : „גְּעַרְיסָט זַי, וְאַנוֹיְנִיאַ!
 דו, טְאַכְּטָעֶר וְאַנוֹיְנִים דָּעֶם פְּאַעַט“.

לְבָנָה סְעַפְטוּמְבָעָרֶת אִיבָּעֶר די שְׁוִיבָן,
 נַאֲכְטַזְוָאָכָן שְׁפָאָנָעָן אַהֲרָר אָוּן אָהָיָן,
 רְוִוָּם שְׁלָאָפֶט אָוּן וּטְ נִישְׁטָם די פְּלַעְדָּעָרְמוֹיז,
 וְאָם שְׁאָטָנָט אִיבָּעֶר פָּאַלְאָטִין.

ב א ל א ד ע

אין תפיסת-הויפ די תליה שטייט,
דער תלין שטייט און ווארט . . .

„תלין, נעם און טו דיין פלייכט !“
ברענט ביז דעם פראקווארם געוויכט.

דער תלין שטייט און ווארט :
„דער מערדער שריבט אַהוים אָ בריוו
צּוֹ זִין מַאֲמַעַן אֵין דָאָרְףּ“

און איך דארף טויטן נאָר זיינ גוף
און נישט דעם שטאמל פון קינד.“

אַ קָּאַלְטָעַר ווינט שְׁנִיְידָט דָוָךְ דַעַם הוַיֶּפֶּ
דעצעמבער-שאָרְףּ,

דער תלין שטייט און ווארט . . .
„תלין, נעם און טו דיין פלייכט !“
ברענט שאָרְףּ דעם פראקווארם געוויכט.

„דער יונגעער מערדער קנייט אֵין צָעַל
און מַוְרְמַעְלָט אָ גַּעֲבָעַט

און איך דארף טויטן נאָר זיין גוף
און נישט זיין בלאָ געבעט".

אַ קאלטער ווינט שניידט דורך דעם הויף
דעצעמבער-שאָרף,
דער תלין שטייט און וואָרט . . .

"תלין, נעם און טו דיין פֿלייכט !"
ברענט רויט דעם פראָקוּראָטֶם געזיכט.

דער תלין שטייט און וואָרט :
"דער יונגעָר מעדרעד ווינט אַצְינֶד
אין תפיסה-צעל אליאָן

און איך דארף טויטן נאָר זיין גוף
און נישט זיין ווייסע טראָער".

אַ קאלטער ווינט שניידט דורך דעם הויף
דעצעמבער-שאָרף,

דער תלין שטייט און וואָרט . . .

שְׂנָדֶרֶם אַנְסָמָן

און איצט, מײַנע ליבע לעזערין,
וועל איך דיר זונגען אַשונד-ראָמאָנים:
. . . עם האָט פָּאַסִּירֶט ב"ז אַב
אין רײַיכַן האָטעל „דע פֿראָנֶס“.

ער — איזן מאָרקייז דע-פָּאַסִּיפּוֹמַפּי
און זי — איזן אַרְעַמֵּעַ מoid,
ער האָט זי באָגָעַנְט זַאֲמַסְטָאָגַן פְּרִי^{הינטער דעם שטערן-פלוּוּט.}

ער האָט פָּאַר אַיר גַּעֲקָנִית אָוּן גַּעֲזָגַט:
„דוּ בַּיּוֹת מֵיַּן עֲנֵגָל, מֵיַּן גְּלִיק“
עם ווֹאָר, ווי גַּעֲזָגַט, ב"ז אַב
הינטער דער שטערנְבָּרִיךְ.

זוי האָט אַים גַּעֲצָעַרְטָלַט אָוּן גַּעֲקוֹשֶׁת
און גַּעֲזָגַט איזן ווֹאָרט נַאֲר: „אָד!“
(די פְּרוּיעָן, ליבע לעזערין,
זינְד נַעֲמְלִיךְ צַאָרָת אָוּן שׁוֹאָךְ).

ער האָט זי גַּעֲרוֹפָן: „שְׁרָה לְעַ קְרֹוִין“
און זי אַים — „לִיבָּעַר האָטָן“
עם ווֹאָר, ווי גַּעֲזָגַט, ב"ז אַב
אין רײַיכַן האָטעל „דע פֿרָאָנֶס“.

אייצט לאזן מיר אונזער פאָרל אליאן
און מיר נײַען קיון בעלעוויל,
דאָרט ליגט די מאָרקייז דע-פֿאמפִימֶפִי
און כליפעט אויפֵן דיל.

ז' כליפעט : «מאָמע, מאָמעשִׁי קרוין,
באָשער מיר גיבעָר דעם טויט —
עם האָט מיך פֿאָראָצָן דער פֿאָלשְׁעָר מאָן
מייט דייזער סְמָאָרְקָאָטָעָר מוייד».

ז' הויבט זיך אויף און געט דעם קינדזשאָל
און לאָזט זיך אַנטְשָׁלָאָסָן גִּינִּין . . .
(אייצט, מײַנע לִיבָּע לעזערין,
אייז צײַט צו כָּפָן אַ ווֹוִין).

וַיְיָל בַּיּוּדָע אֲנָנוּ מִיר דַעַם סֻוֹף —
דַעַר גַּלְדָּעָנָעָר אַינְדָעָרְפָּרִי
טְרַעַפְתִּי שִׁינְגָּע שְׂרָה/לְעָטָוִיט
בַּיּוּם מַאָרְקִיּוֹ דַעַ-פֿאָמְפִימֶפִי.

קוֹרְץ וּוֹאָר דָּאָם קְלִיְינָעַ מַעֲנְטְשָׁלְעָכָע גְּלִיק
פָּוּן שְׂרָה/לְעָטָוִיט אָוּן הָאָנָם —
עִם האָט פָּאָסִירָת כִּיז אַב
איַן רַיְיכָן הָאָטָעָל «דַע פְּרָאָנָם».

א יונגער טאג

א יונגער טאג פארשווענדט זיין ליכט
אויף אלטע און פארשטוייבטע וועגן —
איך טראט אויף טראפנס זון און שטוויב
און שוואלבן פלאטערן מיר אנטקען.

די גראע וועגן זענען קלוג —
זוי טריינקען טראפנס גאלד און שווייגן,
ニישט אינמאַל האָבן זוי געזען
א טאג פֿאַרבּוֹלֶטִיקְט צוישן צויגן.

זוי זויזן : כיטרע איז די נאכט —
זוי ציטערט, שרעקט זיך פֿאַר געראנגל,
נאר ווען דער טאג איז אַפְגַּעַשׂ ווֹאַכְט
פֿון זיך פֿאַרשׂ ווענדן, קומט די נאכט
און פֿאַרְמַעַט זיך איז געראנגל.

און ס'ראנגלט, ראנגלט זיך דער טאג
און — נײַן און — נײַן, ער וויל נישט שטארבן.
אַ רגע — און אַט דאַכְט זיך דיר,
אוּ ער פֿאַרְפּוּיַּצְט די וועלט מיט פֿאַרבּן.

די זאגגען ציטערן אין פעלד,
די וועגן שווייגן שטילע, גראע,
זוי וויסן שיין דעם סוף פון קאמפּ
און האבן פון דעם שפיל הנאה.

און אט, אט, גססט שיין דער טאג
אויף אונט-וואלקנס — זיין געלעגער —
און מס'צארן זיך ארום דעם מות
די שווארכצע, שטומע מיטה-טרעגער.

צדקה תצליל ממות . . .

לאָרעלִי

לאָמֵיר זאגן : אַיְנָם,
 אַיְדָעֶר ס'זּוּעֶרֶת צוֹויִי —
 פֿאָרָן רָאָטְהָיוּן אַוְיפּּן מָארָק
 שְׂטִיעִיטָט אַ פֿאָלִיכִי.
 שְׂטִיעִיטָט עָרָ, גִּיטָּה עָרָ, שְׂטִיעִיטָט עָרָ, גִּיטָּה עָרָ
 אָוּן דַּי לאָנְגָעַ ווּאָנְצִיעַם דְּרִיכְתָּה עָרָ,
 אַלְעַמְּאָל אַ דְּרִיכְתָּה.

לאָמֵיר זאגן : צוֹויִי,
 אַיְדָעֶר ס'זּוּעֶרֶת דְּרִיכְתָּה —
 אַיְן אַ טְוִיעָר מִיטָּן מְטוּרָוּשׁ
 שלְאָפְטָט דַּי לאָרְעָלִי.
 אָוּן אַ פֿוֹינְגָל אַוְיפּּן דַּאְךָ
 פֿיְפּּסְעַט הַיּוֹזְעִירִיק אָוּן שְׁוּוֹאָךְ :
 „אַיְם שִׁינְגָעַם מְאָגָט מָאיַי“.

לאמיר זאגן : דריי,
 איידער ס'זוערט פיר —
 סארבעט פון דעם אלטן סטרווש
 מיט ברענפֿן און מיט ביר.
 און די לאָרעלַי — זי ווינט :
 „גאָט, נישט דעם האָכ איך געמיינט,
 אָך און ווֹיַי איז מיר.“.

לאמיר זאגן : פיר,
 איידער ס'זוערט פינפֿ —
 „וואַיַּן נישט, בְּזֹועַל דיר אַיּוֹדִי-וֹאָך
 קוייפֿן אַ פָּאָר שטראָמֶףּ.“.
 ווינט זי דאָזוקע : „מאָמע מײַנע
 שוּין נישט אַ דער ווֹיגַעַר הײַנע...
 קלַינְגַּט דער ווֹיגַעַר פִּינְפֿ.“.

לאמיר זאגן : פִּינְפֿ
 איידער ס'זוערט זעקְם,
 זוערט אַין כֻּם דער אלטער סטרווש :
 „וואָאָם, דוֹ אַלטַּע העקְם,
 האָסְט אַ צוֹוִיטַן אַיצְט דער מאָנט ?“
 און ער, חוויכְט די שׂועַרַע האָנט :
 טראָאָך ! „דוֹ אַלטַּע העקְם.“.

לאmir זאגן: זעקט,
איידער ס'זערט זיבן,
שטייט דער דיקער פאליזיאנט,
דעם פראטאקסל געשריבן:
„הוּרָן, מאָכָן אַיִין סְקָאנְדָּאַל,
דאָנְנוּרוּעוּטָעָר נָאָךְ אַיִין מָאָל . . .“.
קלינגעט דער זוינער זיבן.

לאmir זאגן: זיבן,
איידער ס'זערט אַכְט —
בלאַזֶּט דער מאָרגָנְזָוִינָט אַזְוָעָק
די לעצטעה רעדשטעלעך נאָכָט.
און פֿוֹן גְּרָאָעָן תְּפִיסָה-הַזּוֹן
קוּקָט די לאָרְעָלִי אַרוּס —
ニישט פֿאָר אַיִיךְ גַּעֲדָאָכָט.

לאmir זאגן: אַכְט,
איידער ס'זערט נֵיָן —
אוּפְּקָדְיַה דַּעֲכָעָר פִּינְקָלָט, בְּלִיצָט
און אַשָּׁאָלְטִיק — אַיְאָר אַכְט
פִּוּפְט אַ וּנְשָׁתְּרָאָל אוּס אַן לאַכְט:
„אין טָאָמָן דֵּיר אַרְיוֹן!“

ליד

שינדלען

די לבנה זילכערט מיין פענסטער,
 א פויגל פלאטערט פארביי —
 טשיריך, טשיריך —
 ס'אייז מאיז,
 אבער נאך נישט דער שענסטער.

מיין שועטער אין נאכט-העמד
 לייענט א מעשה וועגן גליק,
 די בוימער אינדרוייסן צויטן —
 דאס גליק וואוינט תמיד אין דער פרעמאַד,
 זאל גאט עס באחיטן.

מיין טויטע מאמע קומט אריין,
זוי טראגט א סאמעטען קליעיך,
אירע האר זענען פול מיט לבנה-שיין.
זוי גייט

צוא מיין שוועסטער צוא :
„נו, שיינדעלע, נו —
די חופה ווארט און דז, דז ליינט?
קומ, בלה, קומ . . . דז ווינט?“

די לבנה ליכטיקט, זוי שניוי
איך עפַן די אויגן. וו זענען זוי?
אויפַן טיש ליגט דער ראמצן,
דער ווינט מישט איבער די בלעטער,
פונדערווייטנэм הוודזשעט א באן.

די נאכט ווערט טיפער, שפער
מיין שוועסטער קומט צוריך :
וואו איז די מאמע? וו איז דאס גליק?

זוי שוויגט, זוי ווינט.

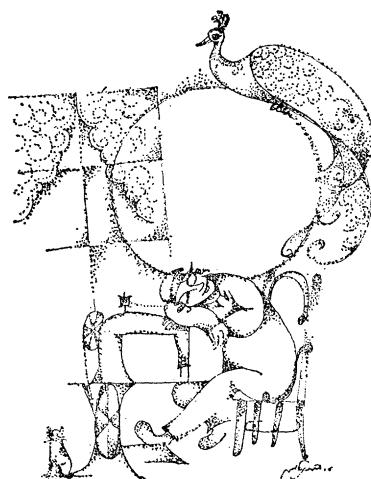
דער ווינט האט די מעשה זענען גליק
דערוויל איבערגעלייענט . . .

אידיליע

מייטנ-נאכט. אויף דער טונגעלער וואנט
קריכט אָ וויסע לבנה-שפין.

אָ שנויידער-געוועלן זיצט אַיונגעהארבעט
אייבער דער אלטער נײ-מאשין :

לייבעלע בעקער ? ער אויז דאָר געפאלן
ניינצן פערצן אין וואָלן —

ער שטעפֿט און זינגעט : "די גאָלדענע פָּאוּע
האָט פֿאָרלוֹירֶן צו אַיר שאָנד,"

האָט פֿאָרלוֹירֶן די גאָלדענע פָּעדער
אין אַ פרעְמָהן לאָנד".

מיין טויטע מאָמע שטייט הינטער דער טיר
זוי ווינגעט, או קיינעֶר זאל נישט הערֶן :

"אָז שְׁלִימֻזָּלְנִיצָּע, נְעַמֵּט אָן פֿאָרְלִירֶט
די גאָלדענע פָּעדער". אַירע טְרָעָרֶן

ריינען בסתר. אָן מִיר אַיז גָּוט
פֿונְקָט ווֹי ס'איַז מִר אַמָּאל גַּעוּעַן,

אַמָּאל, אַין אַ ווַיְסָעֶר לְבָנָה-נַאֲכָת,
אין טויזונט נִין הַונְדָּרֶט צָעַן.

די קראען

אקטאבער. א Doluer פויגל שרוייט
 דורך דיינע קילע, רענדיקע נעכט,
 אויפן שאנדטלוֹפּ הענט דער גויבער אין די שטערן
 און מיט שארפֿע ווינטן פִֿיניקט אים דער קנעכט.
 כ'זינד אן מיין בלינדן נאכט-אַטמְטערן
 און לאו זיך מיט א שטילן ציטער ניון
 צום וואלה, ווּ ס'וּוִינט די בלאנדע פרוי
 אליאן, אליאן און זיבן מאָל אליאן.

די קראען פלאטערן — זאלן זוי פלאטערן
 איבער מײַן לעבן און מײַן געמייט,
 זוי קענען נאָר אָ שיינעם חלום פטר'ן,
 דעם שענסטן חלום און דאס שענסטן לֵיד.
 נאָר צו דעם געוויין אַיִן דעם ברוינעם וואָלד
 ווילט זיך מיר רעדן, זוי צו אָ קינד :
 נו שאָ! נו שאָ! נו הער שוין אויף צו זוינען,
 אָ שאָד די טרעָרָן פֿאָר די שטערָן אַוְן די הינט.

אַיך קען דעם צער פֿוֹן אָ טראָפּן גֶּליק געפֿינען
 אַוְן קוּשְׁנְדִּיק עַם, ווּוֹסְּפָּה אָז סְּיוּעָמֶת פֿאָרגְּגִיָּה,
 אָפְּטָהָט זיך מיר גַּעֲדָאָכְּט, אָז עַמְּעַז גִּיטָּמִיט מִיר
 אַוְן כִּסְדָּר בֵּין אַיך גַּעֲבְּלִיכְּן מִיטָּמִין שְׂאָטָן אַלְיָוָן.
 פֿאָר אִים ווּעָל אַיך אַמְּאָל מִין ווִידְיוֹ וְזָגָן,
 דעם גַּעֲקְרוּזְיָוָן חַוּקָּה פֿוֹן מִין רַאֲגְלָעָן זיך צָומָ לִיכְטָט,
 אַוְן אָפְּשָׁר אַיִן די לעַצְמָעָה גַּסְּמָה-שְׁעָה'ן
 ווּעָלָן די שטערָן קוּשָׁן מִין פֿאָרגְּגִיָּעָנִידָק גַּעֲזִיכְּט.

דעַרְוּוַיְל פֿאָטָעָרָן די קראען — זאלן זוי פֿאָטָעָרָן
 אַיבָּעָר מִין לעַבְּן אַוְן מִין גַּעֲמִיט,
 זוי קענען נאָר אָ שיינעם חלום פֿטְרָן,
 דעם שענסטן חלום אַוְן דאס שענסטן לֵיד.
 דַּעַרְוּוַיְל צִיטָעָרָט אַוְן מִין האַגְּנָט דַּעַר נַאֲכָט-לַאֲמָטָעָרָן
 אַיך גַּיְיָ אַוְן אָפְּשָׁר ווּעָל אַיך נאָךְ דַּעְרָגִיָּן
 צו יְעַגְּעָם ווּאָלָד, ווּסְּמוּוֹינָט די פְּרוּ
 אַלְיָוָן, אַלְיָוָן אַוְן זִיבְּן מַאֲלָל אַלְיָוָן.

אַקְטָמָא בְּעֵד

אַקְטָמָא בְּעֵד. אֹויפֿן טַונְקָעָלָן שְׁלִיאָן
נִיכָּע, אַיִלְנְדִּיקָּע טְרִיטָּט,
אַ פָּסְטָוָן שְׁפִילָט אֹויפֿן זְיוֹן גַּעֲוָוִין:
„הָעֵי, חָבֵר, נָעֵם מִיךְ מִיטָּן!

אַיךְ קָעָן נִישְׁתַּת בְּלִיבָּכְן מַעַר אַין טָאָל,
וּוְעַן דֵּי וּוְאַרְאָנָע פְּלוּוּת
אוֹן פִּיקְטָט מִיטָּן דָּעַם שְׁאַרְפָּן שְׁנָאָכָּל אֹוִים
דָּאָם סָאָמָע הָאָרֶץ פָּוּן לִידָּן.

נוֹ שָׁאָ,נוֹ שְׁטִילָא, דֵי טַונְקָעָלָע טְרִיטָּט,
זַיִי וּוְעַלְן בְּאַלְדָּ פָּאַרְגָּיִין
אוֹן סְ'יוּעַט דָּעַר בְּלָאַנְדָּעָר פָּסְטָוָן-קָאָפָּע
שְׁטַאָרְבָּן אֹוִיפֿן אַ שְׁטִיָּן.

און זי, די קראנקע פרוי פון וואלד,
אין שווארצע טרווער-שייד,
וועט דריינז זיך איזום דעם שטיין
און רעדן שטיל צו זיך :

“מיין קינד, מיין חלום און מיין צער,
מיין ווילד-פארלוין קינד,
פֿאָר זי בֵין אִיך גַעֲוֹעָן — פְּלָאָם,
פֿאָר דֵיר אַלְיָן — בְּלוֹיו ווינט.

כ'האָב אַין דֵיָן בענקיַשְׁאָפְט נִישְׁתַ גַעְגּוֹיַבְט,
איַצְטַ גַלוֹבְ אִיך אַין דֵיָן טוֹיַט —
זֶע, ווֹי ס'בְּלִיכְט אַין מִינְעַ האָר
די האָרְבְּסְטַלְבָּנָה רְוִוִיט.

נאָר, גַיִן, דו קענְסַט די רְוִוְיט ווֹאָונְד
אין מִינְעַ האָר נִישְׁת זֶע
און ווֹי אַ שאָטָן ווֹעַסְטַו נָאָר
דוֹרֶךְ מִינְ זְכוֹרָן גַיִן.

בַּיּוֹן כְּזֹועַל אַמְּאָל דָעָרָה עָרָן שְׁפָעַט
דיַינְעַ שְׁטִילְעַ טְרִוְיט
און שלְיַידָעָרָן ווֹעַל אִיך מִינְ גַעְוּוֹיַן :
— הַעַי, חַבְרָן, נָעַם מִיךְ מִיט !

און ס'וועט דיַין שאָטָן מִיט אַמְּאָל
וועָרָן אַ גַעַשְׂטָאָלַט
און שְׁטָאָרָבָן ווֹעַט בַּיּוֹ דיַינְעַ פִּים
די קראנקע פרוי פון וואלד.”

דער משולח

דער אלטער משולח מיטן שטעקן אין דער האנט
זעם, ווי ס'טונקלט דער אונט אויפֿן שליאך.
און הערט די זילבערנע וויזו פונעם טויך,
וואם שלענגלט זיך אועוק צום טונקלען לאנד.

און אלץ, וואם איז מאדנע פרעמד און אומבאקטנט,
לאכט אויפֿ מיט ווינט, מיט שטערן און מיט ליאד.
א שוואָרצעער שמעטערלינג פלאטערט אויפֿ און פלייט
און לענט זיין אגאנַי דעם זקן אויפֿ דער האנט.

דער אלטער משולח לאזט זיך איליג גיין
און געט מיט מיט זיך דאס זילבערנע געווין
פֿון פעלד און טויך, פֿון סטעפֿעס און פֿון היילן.

און שפֿעט באָנאָכט, בי אָ צאנקנדיין ליבט,
וועט ער זיצן שטומ מיט אָ דערשראָקענען געוויכט
און פֿון זיין סוד וועט ער קיינעם ניט דערצ'ילן.

די מאמע

די מאמע ווינט דאס ווינט מיד און מידער
 (אוונט אויפֿ דער שויב — אַ בלאָער ווֹאוֹאָל).
 דער מאמעס אוינן זענען פול מיט ליזער,
 וואָס שעפּן טרויער פֿון אַיר שׂוֹאָרְצִין שאָל.

די מאמע זיצט אַין שאָטָן אַון דאס ווינט
 באָוועגט זיך רײַטמיש אַין אַ ווַיַּסֵּן לַיְכַט.
 אַין מאמע-גֶּבֶל אַ טוֹנְקָלָעָר שאָטָן קְרִיכְט . . .
 נַאֲר אַיבָּעָרָן ווינט פֿאָכָן ווַיַּסְעַ פֿלִינְגַּל.

— אַזְוִי נָאַנְתָּ אַזְמָנָה בְּאַרְיוֹר אַון אַפְּגַעַטְיִילָט.
 הַעֲרָה, מאמע, וואָס דַּי שׂוֹאָרְצִעּ שׂוֹבֵד דַּעֲרַצְיִילָט.
 אַון וואָס סְפָּאָרְשָׁוּוִינְגַּט דַּעֲרַטְוּנְקָלָעָר ווַיַּנְטַ.

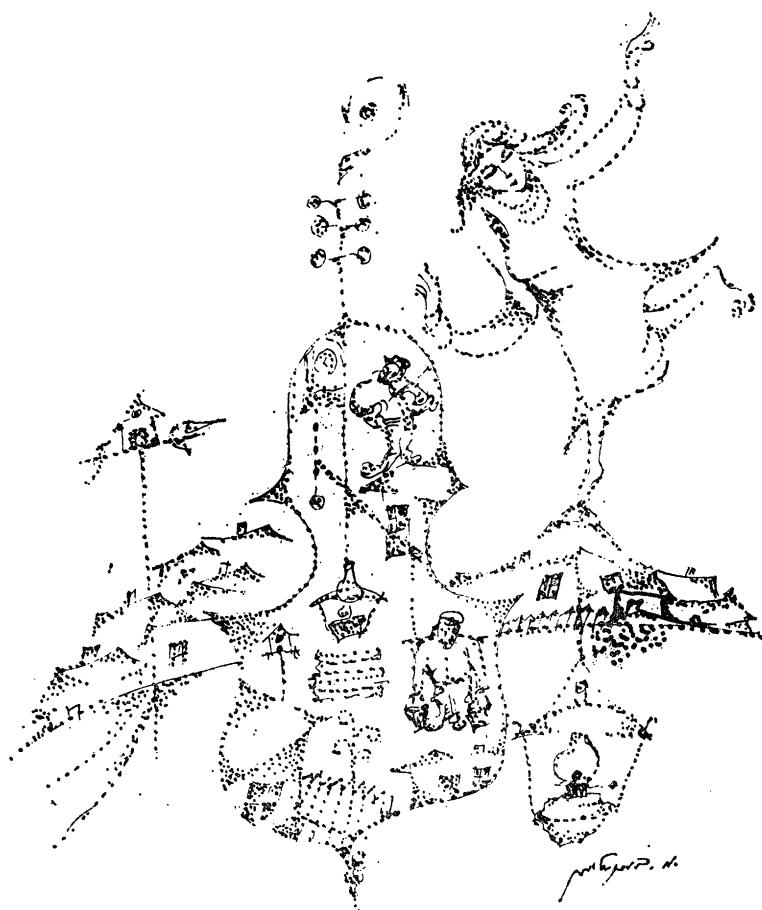
דעַרְפָּאָר, דַּעַרְפָּאָר אַון טַאֲקָעּ נַאֲר דַּעַרְפָּאָר
 ווַיַּלְכֵלְיַת אַין דַּייר דַּי שׂוֹאָרְצִעּ בְּלָום פֿוֹן צָעַר
 וואָס טַיְילָט דַּיְךְ אָפְּ פֿוֹן מְלָכָות פֿוֹנִים קִינְד.

יאם

דו, אלטע שטאט, מיט ווינקלדייך-קרומע גאנן.
 איין דיאגע פענצעטער בליט דער אונט אוייפ מיט טויזנט פארבן.
 איין וואנדער אום אליען און ס'שפינען זיך דמיונות,
 וואם בילען, ווי דיר זונען-בלעטער און זוי שטארבן.
 און ס'קלינגען מיינע טרייט מיט מידע עכאמ אוייפ די שטיינער
 און קיינער שמייכלט ניט צו דעם אונט, קינער.

באים אפנעnum פענצעטער זיצט אַ מײַדָּל,
 און זינגעט : "איך האב אויף דיר אויפיל געווארט"
 און ס'צאנפלט איר נשמה מיטן ריטט פון די אונטכמאדען
 "זו האסמו מיך, לוייבינקער גענארט ?
 און ס'ברענען אירע אויגן שעווארט, פאראלערט און מיך,
 און ס'שפילט דער אונט-זונגעט מיט טרוים און ליך.

פון דער שטיילער אונטיקער מײַדָּל-בענקשאפט
 אטטעט צו מיר מײַן מאמעס טרויעל.
 אייבער מיר ווערט דאס פענצעטער בלאסער,
 און אונטער מיר דער אונט טונקל-גורייע.
 און שאטנס וועבן זיך, ווינע זיך, און שפינען
 דעם צער, וואם ווינט נאך פארליירגען זונען.

און אין דער טונקל וועבן זיך געשטאלטן,
וואם האבן דעם גאַסן-שטוויב אויף זיך געטראגן.
הונגעריך, בליעיך און פרילעך — נאכט-וואָגאנטן
מייט זוינט אין די האָר און הונגעריקן מאָגן.
און איינער הייבט דעם כום און הויבט אָן זינגן.
— ווי בלֿאָע אָוונט-גָּלְעָקָעָר זיינע לִידְעָר קְלִינְגָן.

דער זבראָזשער וועלול — ב'חאָב אים באָלֵד דערקָנט
און זיינע לעבעדייקע גרויסע אוֹגן.
איין דעם שטוויביג-טונקל-גרינעם פראָק,
דעם קאָפּ וואָויל-יִינְגִּישׁ אוֹיף אַ זוַּית גָּעָבָוִיגּ —
"קּוּם נּוּר אַהֲרֹן, דּוּ פִּילְאֶזְאָףּ!" אָוּן ער לאָכְט
שְׁכוּר פָּוּן שְׁטוּרָן, ווֹיְין, זוינט אָוּן נאָכְט.

און ווַיְמַעַר גָּעוֹזָנְדָעָרֶת . . . אָוּן אין דער ווַיְמַט.
וועָרָן די גָּעָשְׁטָאַלְטָן ווי רְוִין צְעָרִינְעָן.
אַ גָּסְ-לְאַמְּטָעָרָן צִיטָעָרָט פָּאָרָן אוֹיגּ,
וְאַם הַוִּידָעָט שְׁאָטָנָם אָוּן ווְאָרְפָּט זַיְתְּפּ אָיִן בְּרוֹנוּן,
וְאַם שְׁטִיְתִּים אַקְעָגָן מְאַכְּגִין, טְוּנְקָל-גָּרָא,
און שְׁפִינְטַן גַּעַשְׁפָעָנְסְטִישׁ אָוּים אַ ווְאַנְדָעָר קְרָאָ.

דוּ, אַלְטָע שְׁטָאָט, מִיט פִּינְקָלְדִּיקּ-קְרוּמָע גָּסָן,
פָּוּן דִּינְגָּעָ פֻּעַנְצָטָעָר שְׁטְרָאָמָט אַ זִּימְדָּרְמָאָנָעָן.
דאַ האָט גַּעֲבִילִיט טְרוּבָאָדוֹרָן-ליַיד אָוּן לִיְּד
און סְבִּילְיָעָן נָאָךְ זְכָרוֹנוֹת, וּוּלְכָעָן וּוְיאָנָעָן
איָן יְעָדָן פֻּעַנְצָטָעָר, וְאַם בְּרַעַנְטָן אָיִן בְּלִיכְוָן שִׁין
און ווִיגְטַן דַּעַם ווְאַנְדָעָרָר מִיט בְּעַנְקָשָׁאָפָט אִיְּן.

די באלאדע פון די שמייכלען

פינצטערע הארכסט-געבעט מיט פאקלווען אין הענט
צינדען אויפֿ פֿאַרְמֿעַטְעָנָעּ הַיְמָלָעּ אָז
רוֹוֶטּוּ לְבָנָהָם, וּוְאַם שְׁמִיכְלָעּ אָז שְׂטָאַרְבּוּן.

בעטלער-קינדר אויפֿ פֿינצטערן שליאד
קליווּבּן די שְׁמִיכְלָעּ אָז טְאַרְבּוּם אַרְיוֹן
וּוְאַם צִימְטָרָן גְּרָא אָז דְּאָרָעּ הענט.

וואַקְסְטּ פֿאָר זַי אָוִוּס אַ בְּלִיְכּוּ גַּעַשְׁטַאַלְטּ
וּוְאַם שְׂטְרָעְקָטּ זַיְן מְאַגְּרַגְּעַשְׁפְּעַנְסְטִישּׁוּן הַאנְטּ:
„שְׁעַנְקָטּ אַ שְׁמִיכְלָמִין טְרוֹוִירִיךּ גַּעֲמִיטּ.“

וּוַיְיַגְעַן די קִינְדָּעָר מִיטָּן וּוַיְגַעַת:
„אוֹנוֹעַרְעַה חַיְמָעַן זַעַגְעַן בְּלִיְהּ,
אוֹיפֿ אוֹנוֹעַרְעַה שְׁוֵיבָן בְּלִיטּ קִיּוּן שְׁמִיכְלָמִיטּ“

אוֹן פֿינצטער קוּקְטּ דָּאַם בְּלִיְכּוּ גַּעַשְׁטַאַלְטּ,
וּוְסְ'שְׁלִינְגְּטּ דָּעַר נַעַפְלָה די קִינְדָּעָר אָזָן —
דָּעַר נַעַפְלָה, וּוְאַם בְּלִיטּ אוֹיפֿן פֿינצטערן שליאָן.

האנט

מיין פענץטער בלא און שטייל,
נאר טונקל אייז מיין וויאנט.
אייך שפינל אפ מיין האנט
אויף פענץטער און אויף וויאנט.

אויף פענץטער בלא און מיד —
האלב אונט, און האלב ליאד.
האלב בענקשאפט און האלב טראער,
נאר אומעטיק און שווער
הענגט זי אויף דער וויאנט.

אייך האב זי באלאד דער קאנט —
מיין פחד אויף דער וויאנט,
וואס אטטעמת טיפ און שווער ; —
מיין טרויער אויף דער שויב —
האלב אונט און האלב טראער.

פרילינג און פארק

נאכט און פארק, די וויסע רויין
 דופטן סם און אטמעמן שווער.
 ס'ציטערט אויפֿ די דינסטע טרעַר
 אין טונקלעַר טיף פון מיין געמייט.
 און טרעַר איז לײַד, און טרעַר איז לײַד.
 א פוינט פלאטערט אויפֿ און פלייט —
 א רגע אומרו דורך דער נאכט.
 מיין בלוט קלינגט הייעריך און שווער,
 און ס'ריינט דער ווינט דורך מיינע האָר.
 ווער איז דאָ נאכט? און ווער איז קינד?
 און וואָס איז קלאָר?

זיג-זאג — אַ בליעַן! און אַ געדאנק
 שניידט טיף זיך אַין די נערוון אַין.
 דאס בלוט אַין רוייט, און רוייט דער וויאַן.
 און רוייט דער שטילעַר זונפֿאָרגנָאָג.
 דורך טונקלעַ בלעטער בליצט אַ שלאָג,
 און ווערט זיערנָען אַין דער נאכט.
 אַ רגע בליעַן אַין פארק, און ס'האָט
 אַנטפלעַקט זיך מענטש אַון שלאָג אַון גָּאט,
 אַון צָלָעַ דריַי הָאָבָן אַין מיר געלאָקט.

— — — — —
 — — — — —
 — — — — —

נאכט און פארק, די וויסע רויין
 דופטן סם און אטמעמן שווער.

אין פענטער

פֿוֹן נַאכְטִ-מוֹיל שְׁטָרָאַמּוֹן טַוְנְקָלָע וְוָעֵן אָוִים,
נַאֲר אַין מַיְין פֻּעַנְצְּטָעָר שְׁפִילָט אַ זְוַנְפָּאַרְגָּאנְגָּן,
וְוָאָס גִּיסְט דִּי פָּאָרְבָּן אַין מַיְין יְוָנָגָן בְּלוֹטָם,
אוֹן אָז דָּאָס בְּלוֹט שְׁטָרָאַלְט פָּאָרְבָּיק אַוִיפָּ אַון לְאַכְטָם,
דָּעַרְקָעַנְט דָּאָס אַוִיגָּ דָּעַם תּוֹכָן פֿוֹן דָּעַר נַאַכְטָם,
אוֹן דָּעַם זַיְן פֿוֹן שְׁאָטָן אַוִיפָּ דָּעַר עֶרד.

פֿוֹן נַאכְטִ-מוֹיל שְׁטָרָאַמּוֹן טַוְנְקָלָע וְוָעֵן אָוִים,
אוֹן יְעַדְעַר טְרָאָפָּן פּוֹרְעָמָט זַיְד — אַ שְׁלָאָגָן.
נַאֲר אַין מַיְין פֻּעַנְצְּטָעָר פִּינְקָלָט וְוַיְאָלְעָט
אַ שְׁטִיל פָּאָרְטְּרוֹאַכְטָעָר זְוַנְפָּאַרְגָּאנְגָּן.
אוֹן אַין דִּי פָּאָרְבָּן שְׁוּעָבָט מַיְין נַאכְטִ-גְּעַדְאָנָק,
וְוָאָס זּוּכְטָ דִּי פָּאָלְדָן פֿוֹן דָּעַר אַיְבָּיקִיטִיט,
וְוִי אַוִיסְצָוֹאַוִוִינְגָן דָּאָרְטָ מַיְין שְׁטוּבִיקִיטִיט,
אוֹן לִיכְטָמָ צָו טְרִינְקָעָן פָּאָר מַיְין קְרָאַנְקָעָר פְּרִידָה.

אוֹן טִיפְעָר וּוּרְטָמָ דִּי נַאַכְטָם. אוֹן מִיט אַמְּאָל,
צְעָרִינְטָמָ זְיַין וְוַיְאָלְעָטָעָר זְוַנְפָּאַרְגָּאנְגָּן,
אוֹן אַוִיפָּן פֻּעַנְצְּטָעָר בְּלִיְוִיכְט אַ שְׁוּוֹאַרְכָּעָר פְּלָעָק,
וְוָאָס פְּלָאַטְעָרָט, וְוִי אַ פְּוִיגְלָ-פְּלִיגָּל, וְוָאָס אַיְן קְרָאָנָק,
צִינְדָּאַיךְ דָּעַם שְׁוֹאַרְצָן פְּלָעָק מִיט פִּיעָר אָן,
ברָעַנְטָמָ ער, וְוִי סְ'בָּרָעַנְטָמָ אַ רְגָּעָ פִּיבְּעָר-לִיכְטָמָ,
אוֹן אַיְן אַיְן רְגָּעָ בְּרָעַנְטָמָ, הָאָט אַוִיסְגָּעַבְרָעַנְטָמָ
אַ רְגָּעָ גְּלוּבָּן אַיְן מַיְין בְּלִיְיךְ גְּעוֹזִיכְטָמָ.

פֿוֹן נַאכְטִ-מוֹיל שְׁטָרָאַמּוֹן טַוְנְקָלָע וְוָעֵן אָוִים,
וְוָאָס צִיְּן זַיְד אַזְוּקָה, וְוִי גַּעַשְׁפָּעַנְמַטְעָר-הַעַנְטָמָ
שְׁטוּמָ צּוֹם הַאֲרִיזָאָנָט, וְוָאָס לִיגְטָמָ, וְוִי בְּלִיְיךְ
אַוִיפָּ דָּעַר פְּלִיאַיצָּעָ פֿוֹן לְעַצְטָן נַאַכְטִ-גְּיַגְּאָנָט,
וְוָאָס שְׁטִיטָמָ גַּעַבְיִיגְן בַּיְיָ דָּעַם לְעַצְטָן רַאַנדָ
פֿוֹן עֶרד אַיְן חָלוּמָ אַיְן שְׁגַעַוּ . . .

לבנה

אויפגעעהצנגן אופֿ דַּי צוועיגן
די לבנה ווים, ווי קרייד.
טראקט אין וויסן מידן שמייכל
שטיילע בענטקשאפט צו דער ווית.

קראנקער פויגל צוישן בלעטער
בריות דַּי פְּלִינְגָּל אויפגענשפְּרִוִּיט.
הערת דאס רופּן פָּונְדָּר וויאטקייט
פּוֹל מײַט ציטער און מײַט פרײַיד.

שטייל אַרגע. מידע פְּלִינְגָּל
טווען ווילד אַפָּאָךְ אַהוּב!
און דערשראָקָן דַּי לבנה
פְּלאָטערט אַופֿ — אַוויסע טויב.

כאָפּ אַיךְ זַי פְּאָר אַידע פְּלִינְגָּל,
לוֹיפֿ — אַווינְט צָום טִיעֵךְ אַזְוּעַק,
און דערטרעַנְקַן זַי אַיךְ דַּעַר טִיפְּקִוִּיט,
און באָפְּרִי אַיר וויסע שְׁרַעַק.

וועיימע באלעד

א רווייטער פויגל שניידט דורך די נאכט,
און לאנג פאלט זיין שאטן איבערן סטעה.
ס'בלוטיקט דער שאטן. געצלמטע צעפ.
געשפענסטישע, זוייסע, געפיניקטע בערד.
ס'זויינט א באנדראע. ס'היירזעט א פערד
מאנאטאן און פארציאגין און זוינט אריין.
שפילן רעלפלעקטן פון בלוט און פון זיין —
העיג, באטיוושק אפעטלירא!

— זע מאמעשי, זע דעם פויגל, זעם פלייט!
אייז ער פון פיעער, אייז ער פון בלוט?
ס'טריפן די פלייגל מיט טרען.
— זוי דואיך קינד? זוי שטיל און שויניג.
— זוער גויט? זוער באזונגעט? א דערשראקעגער צויגיג
באדרויט פון דער נאכטיגאָלט טראעלן.
— ווארג אים אָפ, ווארג אים אָפ, דעם סאלאָווי!
— זוי האבן דערהערט, אט קומען זוי.
— ס'ציטערט די ער אונטער זיעערע טרייט,
— באשירם אונגע, גאט, באשירם! באהית!
— העיג, גאט פון יישראָל!

ס' פיבערט, ס' איז קאלט. העי, וואטיוושקאָ!
הعي, שארפער דאס פיער געצונדן.
פונקן שפּריצַן גָּלְדִּיק אָוּן רֹוִיט.
די פֿערְד צַוְּ דֵי שְׂטָאַמְּעַן גַּעֲבָנְדָן,
ווערְן בָּאנְגָּסְן מִיטְ פֿיעַר אָוּן שְׁיַין.
די בָּאנְדוּרָעַ פָּאַרְשִׁיכּוּרֶט פָּוּן בְּלוּט אָוּן פָּוּן וּוַיְין,
כלְּפָעַט אֵי טְרוּירִיךְ אֵי פְּרִילְעָךְ —
הعي, באטיוושקאָ פֿעַטְלִוּרָאָ!

זע, מאמעשי, זע דאס פיער, וואט ברענט,
און ווינקט אונז אַהֲנִצְׁזָו צַו גַּיְן.
— זיַּיְן רֹוִאִיךְ, קִינְדָּה, דָּאַרְטָט פֿיעַרְט דָּעַר טוֹיט.
— פָּאַרְקְּרִיכְט אִין דֵי שְׁאַטְּנָם. דָּעַר שְׁיַין פָּאַלְט אַוִּיפְּ אָוּן,
מען ווועט אונז נָאָךְ תִּכְּפָּה דְּרוּזָעַן.
— ווער פֿיבְּעַרְט? ווער ווינט? — סְיֻוִּינְט דָּעַר ווינט,
וואט קָעַן זִיךְּ רֹיְין אַרטָּט נִיט גַּעֲפָנְעָן.
— וואַרגְט אִים אָפְּ! וואַרגְט אִים אָפְּ, זיַּיְן האָבָן דַּעֲרָהָעָט.
וואֹו ווועלְן מִיר אִיצְטָעַר אַגְּטְרִינְעָן?
הعي, גָּאָט פָּוּן יִשְׂרָאֵל!

ס' צַאנְקָט דאס פֿיעַר אִין ווַוִּיטְן סְטָעָפְּ,
און ס' צִיטְעָרָן בְּלוּטִיקָעַ פָּוּנְקָעָן.
פְּלָאַקְעָרָן אַוִּיפְּ מִיטְ אַגְּרִינְלָעָכְן שְׁיַין,
און ווערְן אִין חֹשֶׁךְ פָּאַרְזְׁוֹנְקָעָן.
הعي, וואַלְגָּא, וואַלְגָּא! — בְּרִיאַת אָוּן שְׁוּעוּר,
שְׁטוּרָעָמֶט דאס לִיד אַיְבָּעָרָן סְטָעָפְּ אַחֲעָר.
די לבָּנה בְּלִיצְט אַוִּיפְּ — אַגְּזַעַשְׁטָאָכְן אַוִּיגְּ.
דָּעַר סְטָעָפְּ ווערט גַּעֲשְׁפָעָנְטִישְׁעָר, בְּלָאַסְעָר.
— ווער גַּיְיט? ווער באַוּוּגְט? — די נָאָכְט אַלְיִין
קְרִיְצִיקְט זִיךְ אַיְבָּעָרָן וּוָסְמָעָר.
— העי, באטיוושקאָ פֿעַטְלִוּרָאָ!
— העי, גָּאָט פָּוּן יִשְׂרָאֵל!

די באָלְאָדָע פּוֹן די וועגן

פֿאַר

פֿאַרְל גָּאַלְדְּמָאָן

אַיבָּעֶר גַּרְאָע וְוָעָגֵן פֿאָלְטַט דִּי נָאָכְטַ.

וּוְ אַ רְוִיטָעֶר כְּשֻׁוֹפְּ-לְאָמֶפְּ בְּרָעָנֶט לְבָנָה אַוִּיפְּ אַיר שְׂטָעָרֶן,

אוֹן דִּי קְרוּמָע, גַּרְאָע וְוָעָגֵן הָעָרָן,
וּוְ דַעַר אָמוֹזָין דַוְךְ דִּי בְּוַיְמָעֶר לְאָכְטַ.

גִּוִּיט אַ וְאַנְדָּעָרָר, זִיְּן טְרִיטַ מִיד,
זִיְּן קְלִיְּד אַיְּזָ שְׁוֹאָרֶן, וּוְ זִיְּגָע הָאָר, וְזָאָם שְׁפִילַן מִיטַּן וּוַינְט.

אוֹן סְ'וּוִינְגָעַן זִיְּגָע טְרִיטַ מִיטַּן טְרָעָרֶן פּוֹן אַ קִינְדַּ,

וְזָאָם בְּעַנְקָטַ אוֹן בְּעַט בְּיָם וּוְעַג אַ וּגְלִידַ.

און ס'זינגעט דער ערשטער וועג:
 דער שטוויב, וואם בליט אין מיינע האר,
 דאס איז דאס ווינגליד, וואם האט געלט
 אין דיין מאמעס אויג. נעם מיט דעם שטוויב
 דורך דיינע איינזאמע, וואגלאדיקע יאר.

און ס'זינגעט דער צויטער וועג:
 דער שטוויב, וואם בליט אין מיינע האר,
 דאס איז דער טרוים, וואם האט געלט
 אין דיינע אויגן. נעם מיט דעם שטוויב
 דורך דיינע איינזאמע, וואגלאדיקע יאר.

און ס'זינגעט דער דרייטער וועג:
 דער שטוויב, וואם בליט אין מיינע האר,
 דאס איז דער טונקלגראער סוד,
 וואם וועט פאַרווישן דיינע טרייט,
 און וועט באָהעפֿטן דיינט גאט,
 און גאט — איז פריד.

אייבער גראָע וועגן פאלט די נאכט.
 ווי אָ רויטער כשוֹפְּ-לָאמֶף בְּרַעַנְט לְבָנָה אוִיג
 און די שטיילע, גראָע וועגן הערג,
 ווי די פריד אָדוֹרָך די בוּמֵעָר לאָכְט.

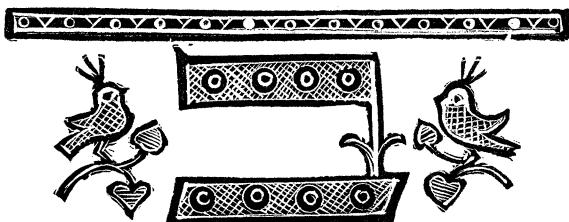
די באלאדע פון דער נאכט

האט אינגעַר דעם קאָפּ צוֹ דעם צוֹויטֵן געטוליעַט,
 אָן אִיןְנָעַר האָט שטיל די פֿאָרוּוַאנָעַטּ שְׁלִיפּן גַּעֲפַנְתּ
 אָן דָּרְצִיְּלַט . . . אָן דָּרְצִיְּלַט . . . וַיְיַי דָּרְשֶׁרֶאָקָעַנָּעַ האָזָן,
 האָבָן די וּוּרְטָעַר זִיךְ שטיל אַין דָּעַר פֿינְצְטָעַר פֿאָרְלוּרָן.

מייט שנעלע דָּרְשֶׁרֶאָקָעַנָּע טְרִיטִּט, האָט די טִיר זִיךְ גַּעֲפַנְתּ.
 פֿאָר זִיךְ אַיְזָן די נאָכְטַּא פֿאָרוּוַירְטַּע גַּעֲשְׁטָאָגְנָעַן,
 אָן הִינְמָעַר אִיר האָבָן זִיךְ וּוּילְדָע גַּעֲשְׁרִיְּעַן גַּעֲזִוְּגַן
 פָּוּן הִסְטָּעוּרִישָׁע קִינְדָּעַר אַיְזָן דָּרְשֶׁרֶאָקָעַנָּע מַאֲמָעַם.

„זַי האָט אָנוּזָעַר חְלוֹמַ פֿאָרוּוִירַט, די שְׁוֹאָרְצָעַ-וּוּילְדָע בעמְטִיעַ.
 פֿאָרְבִּיקָע שְׁטָעָרַן האָט זַי אַיְזָן אָנוּזָעַר טְרוּיְּמָעַן גַּעֲזִינְגַּן,
 זַעֲגַעַן די פֿאָרְבָּן דָּוְרָךְ אָנוּזָעַר בְּלוֹטָן גַּעֲרִינְגַּן
 אָן די בְּלוֹטָן פֿאָרְסְּמָטַּה.“

האט אִיןְנָעַר די האָק אַוְיפּגְּנָהָוִיבָן,
 די האָק, וּוְאָם אַיְזָן בְּיַי דָּעַר זִיךְ אִים גַּעֲלָעַן.
 אַחֲרָיב ! אָן דָּעַר קָאָפּ פָּוּן דָּעַר נאָכְטַּא האָט אָוּעָק
 זִיךְ גַּעֲקוּלְעָרט
 דָּוְרָךְ רְוִים אָן דָּוְרָךְ וּוּאלְקָנָם אָן בְּלוֹטִיקָע שְׁפָרְוָן גַּעֲלָאָזָן
 פֿאָר דָּעַר אִיבְּיָקָעַר בענְקָשָׁאָפְּטָמַּת אָן דָּעַם אִיבְּיָקָעַן טְרוּיְּעַר.

אל באם פאר געניאָ

א

האַמְעֵד

אדעסיעום זיצט ביהם פיעער —
 בעגעלאָפֿעם שטילע הענט
 שפינען געטריי. די טראָפֿיען פון טראי
 בלענדן פון אלע ווענט.
 דער ווינט ווינט טיף אין קוימען —
 אין דער האָרכּבּסּטּיקּער רענֶן-גָּאָכּטּ
 וואָגְלַטּ אַרוֹם דער בלינְדּעַר באָרְדּ
 וואָסּ הָאָטּ זַיִ אַוְסְגּוּטּרָאָכּטּ.

ב

סָאָפְּפָאָךְ

וילְדּ בליען די רויין אין לעסְבָּאָם,
 דער ווינט אין קילער זיך —
 אין גָּאָרטּן אַ שְׂטִיְינְגּוּרְנָאָר עֲרָאָם
 צִילְטּ זַיִן פִּילּ אַין דער ווינט —
 אַיךְ בֵּין אַ פְּרֻעְמְדּעַר אין לעסְבָּאָם,
 וואָסּ אַנְטּ מִיטּ שְׂטִילְעַר פְּרִידּ :
 די פְּרוּיּ מִיטּ דער גָּאָלְדּעַנְאָר לִירָעּ,
 אַ בִּילְדּ אַין דער אַיְבְּקִיּוּטּ.

ג

עוזאָק

דער הויקער דערצ'ילט אַ מישל
בײַם מלך קרעומס אַין הויז.
דער מישל שלאָפֶט אַיִן ווי אַ קעַצְל
בֵּי דער קיניגון אויפֿן שווים.
דער הויקער פֿאָרלָאָזֶט דעם פֿאָלָאָז
און שאָרט זיך אָרוֹים אַין פֿעלָד.
דאָרט חׂוֹרֶט ער אַיבָּעֶר דעם מְשֻׁלָּח
און ס'הערט אַים די גאנצע וועלט.

ד

ערינָאָג

אַ קלָּאנְג פֿוֹן פֿאָרְלָאָשָׁעָנָע צִוְּיטָן,
אַ לִיד, צוֹוִיְ-דְּרִי שְׁוֹרוֹת, נִימְטָמָעָר.
אַ פְּנִים מִיט לִיכְטִיקָע אָוִינָן
און נָאָעָנָט ווי אָן אַיְגָעָנָע טְרָעָר.
ווי ווֹיִיט אַיְזָ פֿוֹן דָּאָרְטָן בֵּי דָּאָנָעָט?
אַ שְׁמַיִיכָּל, אַ זְּיַפְּץ אַונְטָ נִימְטָמָעָר,
אַ גְּרִיבִּיש שִׁיקְסָל פֿוֹן נִינְגָזָן
און נָאָעָנָט ווי אָן אַיְגָעָנָע טְרָעָר.

אַלְיָד ווועגן דעם די אָז דושאנאטאן סוויפט
און דעם יידישן נראמען-מאבער
אייציך מאנגער

פֿאָר

mars. ראוז מארגאשעס

לעש ארים איז מײַן פענצעטער די שטערן
און זאל זיין שא און שטיל.
פארשטאָפּ דעם פֿיסְק דער גִּיל
און פֿאָרזהאמעוען די טְרָעָרָן.

דער די אָז פֿון סְעָן פֿאָטְרֵיךּ
זִיכְּתַּמְּ בַּי מִיר צַו גָּסְטַּ
ער האַט דעם צַוְּג פֿאָרָפָּאַטּ
קיין לְלִיְפּוֹת צְרוּךְ.

ער גְּרִיזְשֻׁעַט אַ קִינְדְּעֶרְשָׁע פֿוֹלְקָע
בָּאַשְׁמִירָט מִיטּ גְּרִינְעָם מְוִישָׁאָר,
ער פֿאָרְרוֹויְכְּעָרטָט אַ צִּינְגָּאָר
וּוַיְיל סְאִיז פֿאָרְשְׁטָאָפּּטּ די לְיְולְקָע.

אייך זאג צו אים : ר' יהונתן
אונזער אלטער פרײַנט, דער טיוויל,
חַיִּים זוֹנְטַּמְּ נַעֲכְּתָּן ר' פֿיוּוּיָל
און אייז ווַיְדָעַר אַמְּאָל אַ חַתָּן.

דער די אָז עֲפַנְתָּ אַ פֿלְאָשָׁ
און טְרִינְקְט מִיטּ אַיר „לְחִיּוּמָן“
פֿאָר די שְׂדִים פֿון מְצָרִים
און פֿאָרְבִּימְטּ מִיטּ אַ חַמְּן-טָאַשּׁ.

ער זאגט : איך וועל אים שיקו
סטעלאם גילדערנע בראש,
זוי וועט זיך באגנין יאקסאש
אן די דזויקע „גאלדענע גליקן“.

און פאר זיין מזיאת דער כליה
וועל איך שיקון ואונגעטאם א טראער
וואם דארכט די ידידיה דען מער
און וואם מער האבן מיר אלען?

ער שוויינט. ביימ נאענטן וואקוזאל
פיפט דער צוג קיין ליליפוט,
ער טומט אן דעם צוקנייטשן הוות
און פארהויקלט דעם האלז מיטן שאל.

ער גויט. „א גוטן, ר' איציק!
די סעפעטער-לבנה אויז גראום
איבער דעם שכנים הוו
און זי חוקט „איציק-שפיציך“...

צינד אן אין מײַן פענצטער די שטערן
ס'אויז צופיל שא און שטיל,
גיב לשון צוריק דער גרייל
און באפרוי די טראערן ...

ליך שאפט

מייט איז ליא ליא און איז ליא ליא
קען מען א קינד פאַרווויגן.
נאר ווער ס'חאָט באָמת ליב
געפינט אָן אִיגענעָם ניגון :

„שׂוֹאַלְבָּן וְעַנְעָן שֵׁיָּוָן אִין פְּלִי
נָאָר שְׁעַנְעָר פְּוָן זַיְּ אַלְעַ —
אִיז דָּאָם מִידָּל פְּוָן נִישְׁטַהִי
וּוְאָס וּוְעָט זַיְּן מִין כְּלָתָה.

וּוְדָעֵר קָרְשָׁנְבוּם אִין בְּלִי
חֲנִית אַרְבֶּעֶר אַלְעַ —
אַזְוִי חֲנִית אַרְבֶּעֶר זַיְּ
וּוְאָס וּוְעָט זַיְּן מִין כְּלָתָה.

וּוְיַּאֲפִילְלִינְג אִינְדָּעַרְפְּרִי
רוּוִיטְלַט וִיך פָּאָר אַלְעַ —
אַזְוִי שְׁעַמְעוּוֹדִיק אִיז זַיְּ
וּוְאָס וּוְעָט זַיְּן מִין כְּלָתָה.

וּוְיַּיְּטִיב אִין אָזְוֹנְטַ-גָּלִי
הַיְּלִיקְט אַכְּבָּעָר אַלְעַ
אַזְוִי צְנוּהָדִיק אִיז זַיְּ
וּוְאָס וּוְעָט זַיְּן מִין כְּלָתָה.

זונגעט די ליבע א געוזונג
ווארט זי אויפֿ א ווידערקלאנגע
ווארט און ווארט . . .
יא גענארט? ניט גענארט?
און ס'ציטערט שוין א טרער . . .
פלוצים, חער!

ニישט קיין ריטער נישט קיין פרינץ
אייז ער מײַן באשערטער.
רוֹפְ אִיך אִים בֵּין נָאָמָעָן שְׂטִיל
פָּונְדָּעָרְוִוִּיטָנָם הָעָרֶת עָר.

איך קען איך זאגן אקוראט
וואס ער פִּילְטָם, וואס קלערט ער,
ווײַיל סְרָעַדְטָן זִין הָאָרֶץ צָו מִיר
פְּשָׁוֹט אָוֹן אָזְן וּעְרָטָר.

פָּאַלְטָן אַיְזָן מִין חָלוּם שְׂטִיל אַ טְרָעֶר
וּוְיִם אַך — אַ פָּאַרְטְּרָעְטָר
קוֹשְׁטָם אַ שְׁמַעְתְּרָלִינְג זִין רְוִי
וואס עַפְנֵט זִיךְ : באָגָעָרְטָר !

וואס איך שוויג אָוֹן זָאג נישט אָוִים
פִּילְטָ ער, אָוֹן דָּעָרְהָרְטָ ער —
איך בין אין גָּרְטָנְדָּל די רְוִי
אָוֹן ער אַיְזָן מִין באָשְׁעָרְטָר .

מייט אַיְזָן לְיוֹ לְיוֹ אָוֹן אַיְזָן לְיוֹ לְיוֹ
קָעָן מָעָן אַ קִּינְדָּ פָּאַרְוּוֹגָן
נָאָר וּוְעָר סְמָחָתָ באָמָתָ לִיב
גַּעֲפִינְט אָז אַיְגָעָנָם נִיגּוֹן.

פארפישופט

רבותטי, לאכטם נישט אַפּ פֿוֹן כִּישׁוֹפּ,
גאַט זאָל אַיךְ באַהֲיטֵן —
כ'הֲבָ גַּעַלְאַכְטָ וּוּ אַיר, אָוּן פַּרְעָנֶט נִישְׁטָ
וּוּאָס אַיךְ הֲבָ גַּעַלְיִטֵּן.

דאַכְט זַיְךְ וּוּאָס אָוּן זַוְעָר — אַ מִידָּל
דאַכְט זַיְךְ וּוּאָס? צַוְוֵי שַׂוּוֹאַרְצָ אָוִינָן
אוּן דַּעֲרָצָן אַ נַּאֲרִישׁ לִידָּל
פֿוֹן אַ פַּאֲוּעָ וּוּאָס גַּעַפְלוֹינָן.

אוּן דָּא רַבּוֹתִי לִינְטָ דַּעַר בִּישׁוֹפּ,
וּוּיְ צַוְוֵי מִינְגָּעָ יָאָרָן.
ס'אַיוּ מִין הָאָרֶץ — אַ רְוֵיָּה צַעְפְּלָאַטְעָרָט
אוּן דִּי לִיבְשָׁאָפְט אַיוּ דַּעַר דָּאָרָן.

כ'רְעַד צַוְוֵי וּוּינְטָ וּוּי אַ מְטוֹרָף:
— וּוּינְטָדוּ גַּוְטָעָר, חַבָּר לִיבְעָר,
גַּעַם מִין זַיְפָּן, מִין גַּרְוָם מִין בַּעֲנַקְשָׁאָפְט
גַּעַם אוּן טְרָאָגָעָם אַיר אַרְבְּעָר.

נַאֲרָ דַּעַר וּוּינְטָ דַּעַר הַאַלְעָדְרוֹיְזִינִּיק,
זַאֲגָט: אַיךְ בֵּין דַּיְרָ נִישְׁטָ קַיְוָן שְׁמַשׁ —
עָרָ לְעָגָט דַּעַם פִּינְגָּעָר צַוְּצָם שְׁטָעוֹן:
„ברְׂזָודְעָרְלָ, ס'אַיוּ דַּאֲכָט זַיְךְ תְּמוֹז.“

ער הויבט די פים און „הוֹלֵךְ מַרְדָּכַי“ —
כ'הער אים רוישן אין די גראזן;
כ'הער אים פלאפלען צווישן בוימער
יאגנ זיך נאך קליינע האזן.

כ'הויב דעם קאָפֶ אֲרוֹפֶּ צוֹם הַיּוֹלֵד
און זע — די זילבערטע מאָטראָן
אוֹפֶּ אַירֶ אַלְטָן נַאֲכָתֶ-שְׁפָאַצִּיר —
פָּאַרְנוֹיג זיך אָונֶ זָאגֶ: לְבָנָה,

„כ'בָּין פָּאַרְכִּישׁוֹפֶט מִיטֶּ אַ כִּישׁוֹפֶט
און כ'קען זיך נִישְׁטָ קִיּוֹן אַרְטָ גַּעֲפִינְעָן
ערְשָׁתְּ נַעֲכְתָּן נַאֲך — גַּעֲוָעָן מִוְּשָׁבֶב
און היינט בין איך אַרְאָפֶ פָּוֹן זִינְעָן.

„ס'איו אַ מעָשָׂה מִיטֶּ אַ מִיּוֹדֵל
ס'איו אַ מעָשָׂה מִיטֶּ צְוּוִי אַוְיגָן
און דָּעַרְצָו אַ נַּאֲרִישׁ לְדִילְךְ
פָּוֹן אַ פָּאוּעָן וּוְאַם גַּעֲפְלוֹיגָן.“

נאך די פריצה זילבערט ווייטער
צווישן טויזנט קלײַינָן שטערן,
און זי לאָזָט מִיךְ מִיטֶּ מִין כִּישׁוֹפֶט
אנגסטן, טרוימען אָונֶ טְרָעָן.

רבותי, לאָכְטָם נִישְׁטָ אַפְּ פָּוֹן כִּישׁוֹפֶט
גָּאַטְּ וְאַל אַיּוֹךְ בָּאַהֲיוֹתָן —
כ'האָב גַּעֲלָאָכָט וְאַירֶ, אָונֶ פרעָגָט נִישְׁטָ
וְאַם אַיךְ האָב גַּעֲלִיטָן.

לילית און מאניש

פֿאָר

שׁוֹרְאַל לְאַנְדָּאָן

לילית שטייט פֿאָרָן שְׁפִינְגָּל
 און צַעֲקָעֵמֶת אַיְרָע בְּלָאַנְדָּע הָאָרָן.
 אַיְרָן נַאֲקָעְטָעָר קַעְרָפָעָר לִיכְטִיקְטָמָן,
 אַ חְלוֹם אַוְיפָּה דָּעָר וּוְאָר.

מאניש ליגט אַוְיפָּה דָּעָר סַאָפָעָן
 און רַוְיכְּבָרֶט אַ צִינְגָּרָעָט ;
 אַנְטְּקָעָגָן אַיְבָעָר צִיכְטִיקְטָמָן
 און תָּאוֹהָה'עַט לִילְיָהָט בעט.

לילית זונגעט : דֵי לִיבָע
 פְּרִילִינְגָט וּוְיָאַלְעָמָאל,
 אַ שְׁנִיְיְבָלָום אַיְן דֵי בְּעָרָגָן
 אַ וּוְיָלְדָעָ רַוְיז אַיְן טָאָל.

די שנייבָּלום און די רוינ,
זוי זענען פון גאָט אַ פָּאָר.
אַ זְוֹגֶן מִן הַשְׁמִים
פָּאָר/שְׁדַּכְּנִיט אֵין מַיְנָעַ הַאָר.”

טראכט מאַנְיִישׁ : “אָזוֹי פִּיל שִׁוְינְקִיט
אָונַ אָזָּט שְׁלַעַכְטָעַר שֶׁם.
דעַרְפָּאָר וּוְיִל נִישְׁתְּ נַאֲר דֻּעַם עַלְוי,
נַאֲר אָפִילּוּ דֻּעַם סְמָךְ מַמְּ”

געט אָרוּם אִיר לְיכַשְׁאָפְטָט,
וּוְאָס אַיז אֵי שִׁיְּגָן, אֵי גְּרוּוּם,
אֵי צְנוּעָה/דִּיק אֵי זִינְדִּיק
אַ שנייבָּלום אָונַ אַ רְוּזָה.”

ליילית זינגעט : “די לִיבָּע
זומערט דָּוֹרֶךְ דָּעַר וּוּעַלְתָּ;
אָן אָדְלָעָר אֵין די הוַיְכָן,
אַ קָּאָרְזְּבָּלּוּם אֵין פָּעַלְדָּ.

אַ מִילְּ-טִיךְ אֵין אַ דָּעַרְפָּל
וּוְאָס חַלּוּמַטְ פָּוּן אַ יִם —
אַ וּאָרטָט אַ קְלִיְּנָם, עַנְיוֹוֹת/דִּיק
וּוְאָס צִיטָּזִיךְ וּוְיִיךְ אַ גְּרָאָם.

אַ לִילְיָת אָונַ אַ מאַנְיִישׁ,
אַ פָּאָלָאָץ אָונַ אַ קְלוּזָן.
צְוּוּיִ גּוֹפָן אָונַ אַיְיָן פִּיעָר,
אַ שנייבָּלום אָונַ אַ רְוּזָה.”

אונטער די חורבות

אונטער די חורבות פון פוילן
 א קאָפּ מיט בלאנדע האָר —
 דער קאָפּ אָזֶן סיַ דער חורבן
 בִּידָע זענען ווֹאָר.
 דָּלְיָע, מֵינָעַ דָּלְיָע.

די זינדייך פוילישע פריצה
 האָט באָצָאַלט אַיר שטראָפּ,
 זי ווּט מסתמא געלוייטערט
 אויפֿשטיין פון אַיר שלאָפּ.
 דָּלְיָע, מֵינָעַ דָּלְיָע.

אייכער די חורבות פון פוילן
 פָּאַלְט אָזֶן פָּאַלְט דִּיעָר שְׁנִי,
 דִּיעָר בלאנדעָר קאָפּ פון מֵיָּונָה
 טוֹט מִיר מסוכּוֹן ווֹוִי.
 דָּלְיָע, מֵינָעַ דָּלְיָע.

דעָר ווַיְוִיתִיק זִיכְתָּ בַּיּוֹם שְׁרֵיְבָּ טִישָׁ
 אָוָן שְׁרֵיְבָּט אֲלָאנְגָּן בְּרוּוֹן
 דֵּי טְרָעָר אָוָן זִינְגָּ אָוִינְגָּ
 אַיְזָן אַמְתָּדִיךְ אָוָן טִיףָן
 דָּאַלְיעָן, מִינְגָּן דָּאַלְיעָן.

איְבָּעָר דֵּי חֹורְבָּות פּוֹן פּוַיְלָן
 פְּלָאַטְעָרָט אֲפּוֹיגֶל אָוָם
 אֲגְרוֹיְסָעָר שְׁבָעָה-פּוֹיגֶל,
 עָר צִוְּטָעָרָט מִיטָּ דֵי פְּלִינְגָּל פֿרּוּם.
 דָּאַלְיעָן, מִינְגָּן דָּאַלְיעָן.

דעָר גְּרוֹיְסָעָר שְׁבָעָה-פּוֹיגֶל
 (מִינְגָּן דָּעַרְשָׁלָאָנָן גַּעֲמִיטָן),
 עָר טְרָאָגָט אַוִּיפָּ זִינְגָּ פְּלִינְגָּל
 דָּאָם דָּאַזְיְקָעָ טְרוֹיְעָרְלִידָן.

יעקב'ם חלום

(יעקב שלאפט אויף אַ שטיין. דרי מלאכים קומען אָראָפּ פֿוֹן דער ליטער.
איינוער אַ גראָבעָר מיט שׂוּעָר וְאַטְגָּוּעָ פְּלִיגָּל, אַ גָּלְדָּנוּעָ קִיטִּיט מִיט אָ
גריסון מעשענעם זיגער אָרוֹם בוֹיךְ. דער צוּיְיטָרָה, אַ לאָגָגָעָר אַ דָּאָרָה,
מִיט אַ קְנָאָפּ אַיִן גָּרְגָּל. דער דָּרִיטָר — אַ קלִיןָןָן מְלָאָכָל, אַ שְׁלִיםָןָן
סִישְׁלָעֶפֶת זִיךְ אִים נָאָר אַ גָּטְפָּקָעָ בְּעַנְדָּל.)

ער שטער מלאר : פְּסָמֵם . . .

דריטער מלאר : שטיל

צוויטער מלאר : מאָכְטָמָן נִישְׁתָּקִין לְיאָרָעָם,

רב גבריאל עַז עַט דָּאָר, אָז יַעֲקֹב אַבְּינוֹ פְּאָפֶט.

ער שטער מלאר : חמור! אָן ערל פְּאָפֶט, אַ צְדִיק
שלאפט.

דריטער מלאר : הא?

צוויטער מלאר : ווֹאָע?

דריטער מלאר : רַיְאנְקָעְנוּ אַיִזְמִיד.

געקומען ווֹיְזָט אָוִים פֿוֹן אַ ווֹיְטָן יְרִיד.

ער שטער מלאר : ווֹיְסָמִיךְ ווֹאָסָמִיךְ אַיר דְּכְרָתָךְ رب מִיכָּאָל —

מִיט אַיְיעָרָה חֻמְשָׁה הַאלְתָּמָעָם זַיְעָר שְׁמָאָל.

דריטער מלאר : שִׁיחַ אָ? פֿוֹן וְאַנְגָּעָן-זְשָׁעָדָן קְוָמָט אַיִיד,
אָז נִשְׁתָּקָעָם לְעַנְטְּשָׁעָוָעָר יְרִיד?

ער שטער מלאר : ער אַיִזְמָנְלָאָפָּן פֿוֹן עַשְׂוָה, דָעַם כּוֹלְגָּאָן.

דריטער מלאר : צְוָפָּם גָּאָר? פְּאָרוֹוָאָס נִשְׁתָּקָעָמָן
דָעַר בָּאָן?

צוויטער מלאר : מַזְהָמָתָן נִשְׁתָּקָעָמָן גַּעַחַתָּמָן אַוְיָף קָאָט
בְּילָעָט.

ער שטער מלאר : ווֹיְסָמִיךְ ווֹאָסָמִיךְ אַיר פְּלָאָפְּלָטָט דָאָרָטָן עַט!

הַעֲרָתָן בְּעַמְּדָר אָוִים אָזְנָתָן נִשְׁתָּקָעָמָן אַיְינְגָּעָשְׁפָּאָרָט,

ער הַאֲטָן וְאַזְשָׁנָעָדָן טָאָטָן אַפְּגָּעָנָאָרָט.

דריט ערד מלאך : דעם טאטען ? וווער איז דער טאטען ? וווער ?
 ערשטער מלאך : זיין טאטען איז יצחק אבינו דער
 בלינדער,
 וואם גאט האט אים באשערט צוויי צאצקען קינדער,
 רײַפֿן זוי זיך כסדר בי די האָר.
 (צ'ו רפאל)

אייר האט גענַאַטְן ר' רפאל — א סימן ווואר.
 דרייט ערד מלאך : אַפְּגַּעַנְאַרְטְּ דעם בלינדן טאטען —
 מען מעג ?
 ערשטער מלאך : מען מעג, מען מעג, געהערט אַ פְּרַעֲגָ ?
 אַ צְדִּיק ווֹיַעֲקֵב אַבְּנוּ מעג ?
 דרייט ערד מלאך : אַיִּצְתָּ לְיַגְּטָ עַר נַעֲכַעַד אַוְיףָ אַהֲרֹן
 שטײַן אָוּן אָזֶן ווּעַט זִיךְ אַוְיכַּפְּגַּפְּן, ווֹאוּ ווּעַט עַר נַיְין ?
 ערשטער מלאך : עַמְּ-הָאָרְצָ, נַעַם דָּם חֻמְשָׁל אָוּן לִיְּגָן,
 ווּעַט דֵּיר שְׂוִין אַלְצִידְגָּן ווּעַרְן קָלָאָר.
 צוּוִיַּית עַר מלאך : עַר אַיז טַאַקָּע גַּעֲרָאַכְּם,
 בְּזַאַל שְׂוִין הָאָבָן אָזֶן יָאָר.
 אַיְן חֻמְשָׁ שְׁטִיטִיט : וַיֵּצֵא, עַר אַיז גַּעֲגַנְגַּעַן,
 גַּעֲגַנְגַּעַן אָוּן גַּעֲגַנְגַּעַן אָוּן גַּעֲגַנְגַּעַן . . .

דריט ערד מלאך : וווער ?
 ערשטער מלאך : אַ מלאך בַּיוֹטוֹ ? אַ לְעַקְיִישׁ בַּעַד !
 דָּעַר אַלְטָעַר אַוְיכָן זָאַל זִיךְ עַם דַּעֲוּוִיסְטָן . . .
 דרייט ערד מלאך : וואם בין אַיךְ שְׁוֹלְדִיק אָז גַּעַצְלָ דָּעַר ווַיַּנְטֵן
 האט די פְּרַשָּׁה "וַיֵּצֵא" אַוְסְגָּעָרִים ?
 ערשטער מלאך : אָז דָו ווַיַּיְסֵט נִישְׁטָם, גּוֹלָם,
 שְׁוֹוִיְיגָ אָוּן הָעָר !
 צוּוִיַּית עַר מלאך : טַאַקָּא, טַאַקָּא, וואם ווּעַט ווַיַּן דָּעַר מַעַר
 מִיטְּזָן צְדִיק ר' יעַקב, בְּזַוְיל עַם ווַיַּסְמֵן כְּלַעַבְן.
 ערשטער מלאך : דָּם ווַיַּל אַיךְ אַיהֲנָעַן דַּעֲרַצְיָילָן עַבְן ;
 נִשְׁטָם ווַיַּיְתֵן פָּוּן דָּצְנָעַן ווַאֲוֹנָט לְבָנָן זַיִן פַּעַטְעָר, וואם
 באָטָש עַר דִּינְט צַוְיַזְנַט גַּעַטְעָר אַיז עַר אַ ווֹאַזְשָׁנָעָר
 פַּאַסְקָוְדְּנִיאָק.

דריט ערד מלאך : טַאַקָּא, פַּאַנְאַזְוַיְעָ, טַאַקָּא, טַאַק !
 ערשטער מלאך : האט דָעַר דַּאַיְקָעָר לְבָנָן צַוְויִי
 דַּעַרְוּוֹאַקְסַעְנָעָטָעָר

איינע א שאנההייט, די צווייטע אויפֿ לײַיטיש געלעכטער,
די שיינע הייסט רחל, די מיאסע הייסט לאה . . .
דריטער מלאך: זעט ווי דער ווינט שפֿילט מיט יעקב'ס
א פאה . . .

צוווייטער מלאך: תמייד האקטער ער איבער אינגייטן
א לא יצלה, א מלאך זאל גאט באחיטן.
ערשטער מלאך: חקיזור, מיינע ליבע מלאכימ, הערטט.
אט דער יעקב ווועט עם ליגן ביי לבנין אין דרערד בייז
גאט ווועט העלפֿן ער ווועט זיך דערשלאנן . . .
צוווייטער מלאך: (געטט ארוים דעם זיינער פון דער
קעשענע). וויסט איר, וואס איך וועל איזיך זאגן, סאייז
שוין שפֿעט, מען דארף אנטיגנדן די שטערן.

ערשטער מלאך: אינגעאנצן פֿאָרגעטען,
או נישט געדאכט זאלט עז ווועגן.

(ער זוכט די שׂוועבעלעך אין צלע קעשענען).
דריטער מלאך: גאט איזיך די שׂוועבעלעך גאט איזיך, גאט!
ערשטער מלאך: שטילער, שטילער, וועקט נישט אויף
דען יאט! וויל איזיךער ר' יעקב הוייבט אין צו ראמאנסידן
מוחן מיר קודם דעם חימל דעקרירן.
(ער צינדט אין מיט די שׂוועבעלעך די שטערן).
דריטער מלאך: (געטט ארוים די לבנה פֿון דער הינ-
טערשטער קעשענע) איצט גאט איזיך די לבנה, ר' גבריאל,
כ'חאָב זיך אָפְּגָעָשׂ וְעֹנֶקֶת אין טייכל ביי דער מיל, זיך פֿינקלט
אייצט ווי א שפֿאָגָלְגִּיעַן.

צוווייטער מלאך: אווי, ווי שיין, מאמעלעך געטרייע!
(זוי זאגן שלום עליכם)
— שלום עליכם!

— עליכם שלום!

— שלום עליכם!

— עליכם שלום!

— זוי פֿאָרְשָׁוּוֹנְדֵן.

(יעקב כאפט זיך אויף פונעם שלאך. ריבט די אויגן, קווק זיך ארוּם
פֿון אלע זייטן).

געלוייבט צו גאט, שוין איבערגעקומוּן דעם חלום.

די באלאדע פון איוב דעם תבואה-סוחר

זו איוב דעם תבואה-סוחר
גענענט דער ערਸטער שטאטפערט:
„דיין וויב האט זיך אויפגעהאנגען
אויפ א האקן אייבערן בעט!
בויגט איוב דעם קאָפ און זאגט:

„בַּיְמֹן וּמְאַסְעֵר שְׁטִימִיט אַ וּוּרְבָּעַ,
די וּוּרְבָּעַ אַיְזָן אַיְנְגַעְבּוֹגָן,
אוֹפֶּה דָּעַר וּוּרְבָּעַ זִיכְּתָּאַסְוּעַ
מִיטָּגְּרוּסָעַ, טְרוּיְעַרְיקָעַ אַיְגָן“.

גענענט דער צווייטער שליח:
„רב איוב, אַ מַאֲלָעֵר,
דיין אַיְדָעַם, דער מַהְמִיד דער עַילּוֹגַ
איַזְעַק מִיטָּן מִילְיטָעֵר“.
בויגט איוב דעם קאָפ און ער זאגט:

„בַּיְמֹן וּמְאַסְעֵר שְׁטִימִיט אַ וּוּרְבָּעַ,
די וּוּרְבָּעַ אַיְזָן אַיְנְגַעְבּוֹגָן,
אוֹפֶּה דָּעַר וּוּרְבָּעַ זִיכְּתָּאַסְוּעַ
מִיטָּגְּרוּסָעַ, טְרוּיְעַרְיקָעַ אַיְגָן“.

געגענט דער דרייטער שליח,
א ליטוואק מיט א "סין" :
די עגונת, דיין טאכטער סיינדל,
אייז אראפטעט פונעם זין".
בוייגט איוב דעם קאָפ און ער זאגט :

"בַּיִם ווֹאַסְעֵר שְׁטִיַּת אַ ווּרְבָּעַ,
די ווּרְבָּעַ אַיְזַ אַיְינְגַּעֲבוֹגָן.
אוֹיפֶּךְ דָּעַר ווּרְבָּעַ זִצְתָּא סָאָוָעַ
מִיט גְּרוּסָעַ, טְרוּיְעַרְיקָעַ אַיְגָן".

געגענט דער פערטער שליח
און טרייסלט מיט די הענט :
אַ שְׁרִיפָה, ר' אַיּוֹב, אַ שְׁרִיפָה,
הַאֲטָה דִּינָע שְׁפִיכְלָעָרָם פָּאַרְבָּעָנֶט !"

בוייגט איוב דעם קאָפ און זאגט :
"בַּיִם ווֹאַסְעֵר שְׁטִיַּת אַ ווּרְבָּעַ,
די ווּרְבָּעַ אַיְזַ אַיְינְגַּעֲבוֹגָן.
אוֹיפֶּךְ דָּעַר ווּרְבָּעַ זִצְתָּא סָאָוָעַ
מִיט גְּרוּסָעַ, טְרוּיְעַרְיקָעַ אַיְגָן".

און איוב דער תבואה-סוחר,
ניין איוב דער אָרְעַמָּן!
דרײַט זיך אָסֶם ווֹי אַשָּׁאָטָן
מייטן שטעקעלע בֵּי דער באָן.

און ס'פִּיפָּן די לאָקָאמָאַטְיוֹן:
„בַּיִם ווֹאַסְעַר שְׂטִימִיט אַ ווּרְבָּעַ,
די ווּרְבָּעַ אַיז אַיִינְגָּעְבוּיגַן.
אוֹיְפַּךְ דָּעַר ווּרְבָּעַ זִיכְּתָּאַסְוּעַ
מייט גְּרוּסָע, טְרוּיְעַרְיקָע אַוְגָּן.”.

קען איוב דָּאַם פִּיפָּן נִישְׁתָּה לִידָּן,
ווערט ער אלֵין אַסְוּעַ אָן פְּלִיט
אַרְאָפַּךְ צָו דָּעַר ווּרְבָּעַ בַּיִם ווֹאַסְעַר
און זִינְגַּט פָּאָר דָּעַר ווּרְבָּעַ דָּאַם לִיד
מייטן נִיגָּוֹן פָּוּנַּן “איוב” אָן חֲדָר :

„בַּיִם ווֹאַסְעַר שְׂטִימִיט אַ ווּרְבָּעַ,
די ווּרְבָּעַ אַיז אַיִינְגָּעְבוּיגַן.
אוֹיְפַּךְ דָּעַר ווּרְבָּעַ זִיכְּתָּאַסְוּעַ
מייט גְּרוּסָע, טְרוּיְעַרְיקָע אַוְגָּן.”.

צו מײַן ברודער נטע

דער אָוונט אֵין דער פרעמד טראָגט אַ קוּיטיק העמד,
אֵין אַ וואָנד אֵין דָאָרֶץ, ווֹאָס קִיּוֹן דָאָקְטָאָר קָעָן נִישְׁתְּ חִילָּן,
וּוֹאָס זָאָל אַיךְ זָאָנָן, זַיְנְגָעָן אֵון דָעָרְצִילָּן,
זַוְעָן אַלְץ אֵין מִיר אַיז צּוֹטְרָעָטָן אֵון פָאָרְשָׁעָמֶט?

וּוֹאו בִּזְוָטוֹ, וּוֹאו בִּזְוָטוֹ אִיצְטָם, מִין בָּרוּדָעָר
דוֹ וּוֹאָס הָאָסְטָם מִיט מִיר גַּעֲלִיטָן אֵון גַּעַשְׁטָרָעָבֶט,
איַנְאַיְינָעָם מִיט מִיר חַלְמוֹת אָוִינְגָּעוּוּבֶט,
וּוֹאָס בֵּין אַיךְ אֵן דִּיר? אַ שִּׁיפָּל אֵן אַ רְוָדָעָר? ...

דער אָוונט אֵין דער פרעמד פָּאָרְכְּלִינְיָעָט זִיךְ מִיט טְרָעָרָן,
אֵון גְּרוּים אֵון טְרוּיְעָרִיךְ זַעֲגָעָן אַלְעָ שְׂטָעָרָן,
די בְּשֻׁוְּהָ-בְּרָעְנָגָעָר פֿוֹן מִין וּוֹאָנד אֵון וּוֹיָי.

אוֹיפְּ דַּי וּוּרְבָּעָם פֿוֹן מִין הַיִּם-לְאָנָד זִיכְן טְרִיכָּעָ סָאוּעָם,
זַיְיָ חִיטָּן דַּי קְבָּרִים פֿוֹן מִינְיָעָ אַבּוֹת,
מִין אִידְיָישָׁן טְרוּיְעָר אַיבָּעָרָן סְלָאָוּוִישָׁן שְׁנִי ...

זיין עקמעלענץ מיין טאטע

אט שטעלסטו פאר מיר אין דער האנט דעם כום מיט וויאן
 און זונגעט מיר אפ דיין לעבן און ואונדערלעכע גראמען,
 דו באדויערטט דעם פרײען טויט פון דער מאמען,
 דער אוננט בי דער שוויב האלט דעם אטעם איין,

אָרוּם דִּין קָאָפּ גַּיְיט אָוִיפּ אַ הַיְלִיקָעֶר שֵׁין,
 וְאַלְסָטוֹ אִים גַּעֲזָעָן, וְאַלְסָטוֹ אִים גַּעֲנוּמָעָן „אוֹפּן זַיְכָעֶר“,
 וְאֵיךְ, מִינְעָן חַלּוּמוֹת אֵין אָלָע מִינְעָן בִּיכָּעֶר,
 אָון צָוָם סּוֹף אִים גַּעֲגַבָּן אֵין טָاطָן אַרְיוֹן,

יאָעַקְמָעַלְעַנְצָן, דו גַּוטָּעָר אַלְטָעָר שְׁנִיְּדָעָר-מִיְּסָטָעָר,
 אֵיךְ בָּאַשְׁוּעָר דָּא אֵין דָּעָר פְּרָעָמָד אָלָע גַּוטָּע גִּימָטָעָר,
 צָוָהִיטָן אָון בָּאַחִיטָן דִּינְעָן מִזְעָד טָרְוִיט — —

אָון בָּאַטְשָׁש אֵיךְ בֵּין “אַ לִיְּטָה”, נָאָר פָּוּן דֵּי “אַרְיִימָע לִיְּטָה”,
 וְוי דו הַאַסְטָט מִיר אָוִיפּ דִּיוֹתְשָׁמְעָרִישׁ „פֿרָאַפְּעַצְיִיט“,
 גַּעַמְטָדְךָ מִין לִיד אֵין וּוּיְטָע צִיוֹטָן מִיט.

מיין מאמע

דער שבת קודש בענטקט נאך דיינע אידעלע הענט
 (אין די מעשנע לוייכטער אויסגעברענטע שבת-לייבט)
 דער טויט האט זינט לאנג פאראשאטנט דיין גזעיכט,
 די מאמעם פונעם חומש טרויערן בי די ווענט.

דאם „גאלדענע ציגעלע“ אונטער מיין חרובער וויג
 בענטקט די נשמה אוים נאך דיין וויגנלאַז,
 מיט געבראכענע פלייגל די „גאלדענע פאווע“ פלייט
 און טראגט אין איד שנאבל דאם פאלשע פינגערל „גליק.“

נאך גאט איז דא, דער גאט פון דיינע אויסגעווינט בענטקט,
 דו האסט דערציילט מיר, ער איז גרים און אומגערכט
 וויל ער פינייקט זיינע באשעפערנישן אויפ דער ער.

דיין גלייבן און דיינע מענה'ס קלינגען נאך אין מיר,
 ווען איך טראקט איצט פון דיין קבר און איך טראקט פון דיין
 און צאל דיר אפ די טרערן, וואם דו האסט געטערט.

מיין שווועטער שיינדעַלע

או ס'וואקסט א שיינע שיינדעַלע אין אן אָרְעָמָעָר שנויידער-היים
 או טאָקע אלעמען ליבטיך, וואיל אין גוט.
 גינגעָלָד וווערט דעם טאגטנס מעשענער פינגעָרָהּוּט.
 ס'בילד פון דער באָכָע שיינדל שמייכלט אין דער רײַם.

די זומער-פִּיגָּל זונגען אויפֿ אונזער אָרְיָמָעָן דאָךְ.
 די מאָמָע שפָּאָרֶט אָפּ "אל דָּאָס גוֹטָם" פָּאָר אַיְר,
 די "גָּאָלְדָּעָנָע פָּאוּעָ" ווּאָרְעָמָט זיךְ פָּאָר דער טִיר
 אָן פָּאָרְלִיבְּטָעָ מְלָאָכִים שְׁטִיעָן אויפֿ דער ווֹאָךְ.

אייצט אוּזְ דער פְּרִילִינְג הָונְגָּרִיךְ, דער ווּינְטָעָר קָאָלְטָ
 אָן טְרוּיְעִיךְ די מְעֻשָּׂוֹת ווּעָגָן "כְּרוּיָנָעָם ווּאָלְדָּ",
 ווּאוּ די שיינע שיינדעַלע פָּאָלָט פָּאָרְמָאָטָעָרָט פון די פִּים.

זי רופט דער מְאָמָעָם גָּאָט, זִי בָּאַשְׁוּעוּרָט אָ נֵם
 דער ווּאָלְדָּ אָזְ אָרוּמָגְעִירְנְגָּלָט פון ס. ס.
 אָן די פִּיגָּל אוּפֿ די בּוּיְמָעָר זְעָנָעָן פְּרָעָד אָן מִיאָום.

די באַלַּא דע פונעם שטארבענדיין
קרײַסְט אָפֶער מַאֲרְלָאו אָוּן דָּעַם
יִדְ פָּוּן מַאֲלָטָא

פָּאָר

א. טַאָבָאָטָשָׁנִיךְ

ווער אייז די ווילדע געשטאלט
וּאָם שָׁאָרֶת זִיךְ נַעֲבֵן בְּעַט
פָּוּן דָּעַם קְרָאָנְקָן פָּאָעָט,
צְעַשְׂוִיכְבָּרֶת וּזְדָעָר וּזְאָלָד?

דער דיבטער פִּיבְּעָרֶת: אַלְאָם,
ס'אייז ער דער מאָגְּמָטָעָר-יִיךְ,
אייך דערקען זוינע שטילע טרייט,
וּאָם וּוֹילְסָטוֹן, בָּאָרָאָכָּם?

די געשטאלט שווייגט. אַין אַיר האָנט
בלִיצְט אַ מעַסְעָר שָׁאָרֶת,
זַי מַוְרָמָלֶט שְׁטִילָע: מַעַן דָּאָרֶת
פָּאָרְטְּיִילִיקָן די שאָנד.

דו האָסְט מַיךְ אַוִּיסְגַּעַטְרָאָכְטָם,
בָּאָרוּישָׁתְ פָּוּן וּזְיִינְ אָוּן זְנוּתָ,
אָוּן אַיְצָט וּוֹלְ אַיר אָוּן מַזְוָּזָה
ווערָן דִּין לְעַצְטָע נַאָכָטָם.

דער דָּעַצְעַמְבָּעָר-זְוִינָט צִילָּט אָוִים
דרְיִ שְׁפָאָרְבָּעָרָם אַוִּיפְ דָּעָר שְׁוַיב —

מייט שנאבלען שארכט ווי רובי
און לעשט זיין ווינדר אוים.

דעָר דיכטער פיבערט : אלאט,
מיין וואָר געווואָרן וואָרט.
אייך שרעק דיין רויטע באָרד
מיין גורל — באָראָבָּם.

נַאֲרַסְתִּי צִיטְעָרֶת דֵּי גַעַשְׁטָאַלְמַט,
פָּוֹן רַיְידַן צָעֵר אָוָן שְׁפָאַט :
בָּעֵת כִּיהְאָבָּגְנַחְלוּמַט : "גַּאֲטַ",
הַאֲסְטוּגַעְלוּמַט : "וּוְאַלְדַּ".

פָּאָר דֵּיר בֵּין אייך דֵּער וּוְאַלְדַּ,
די חַיָּה אָוָן דֵּער רַויְיבַּ,
פָּאָר "אִים" בֵּין אייך אַטְוִיבַּ,
אַטְהַפְּילָה דָוְרוֹתִיאַלְטַ.

דֵּער דַעֲצַעְמְבָעָר-וּוִינְגַט גִּיְמַט שאָרָךְ
אַרְוּם דַעַם אַלְטָן הַוִּין,
און סְשִׁפְילַט אָן אַכְוָר גְּרוּיָם
אוֹיפַ מַאֲרָלָאוּס וּוּוִילְדָעַר הַאָרָךְ.

קאזאנָאַוּאָ

וואיג זיך נאנדאל פון וועגעצייע,
כ'בין דער יונגעער קאֶזאנָאַוּאָ,
קופיד ער איז מײַן יעהאַוּאָ,
און מײַן געטינְ הייסט לֻקְרַעְצִיעַ.

לֻקְרַעְצִיעַ אַדְעָר הַעֲנֵרְיַעְטָעַ,
דָּאַזָּאַלְעַ אַדְעָר מַאֲרַקָּאַלְגָּעַ,
אַמְּאַל אַיְזַ אַ שְׂטָאַלְצָעַ פְּרִיצָהַ,
אַמְּאַל אַ פְּלָאַטְמָעָרַל פָּוֹן דָּעַר בִּינָעַ.

אַמְּאַל אַיְזַ זַי אַ פְּרוּמָע נַאֲגָעַ,
וּאַסְ שְׁרָפָהַת אָוְנְטָעָרַן פְּרוּמָעַן שְׁלִיעָהַ.
אַמְּאַל אַיְזַ זַי אַ שְׂטָיְלָעַ דָּאַרְפָּמוֹיַדַּ,
וּאַסְ גִּיט זַיְךְ אַוְיפָּן שְׁטוּרְיַ אַיְן שְׁיִיעָרַ.

אַמְּאַל אַיְזַ זַי אַ קְוָרְטְּיוֹאַגָּעַ,
וּאַסְ פְּרָאַסְטִיקַט אַיְן אַיר קָאַלְטָעַר שְׁיִינְקִיַּתַּ
צְוִישָׁן קָאַלְעָרַם. נַאֲר זַי פִּיכְבָּרָת
וּוּן אַלְיַיְן מִיט אַיר אַלְיַיְנִיקַיַּתַּ.

אַמְּאַל אָזְוִי . . . אָזְוִי . . . נַאֲר תְּמִיד
אַיְזַ זַי וּוּנוּם דַּי בָּאַגְּנָעָרְטָעַ,

באים באגעגענען — א צעשוראלטע
באים גיעגעגען — א פארטערטרט.

כ'האָב אויף הונדערטער געלעגערים
אָפֿגַעַשְׁפִּילְט מײַן שיר השירים,
מײַט נימפּעַם פֿוֹן די בוזאָרֶן
מײַט ווייבער פֿוֹן די שענטטע גבּוּרִים.

מײַט שוואָרֶץ אָוּן בלאנְד-געלְלָאקטָע דינְמָטָן,
וּאָס סָאָרוּעָרֶן אָוּן די אַכְסְנִוָּתָן,
מײַט קְלִיְינָע פְּלָעַכְעָ בְּאַלְעָרִינָעָם,
אָוּן אַקְטִיאָרִישָׁע קָאַמְפָאַנִּיעָם.

וּוְיגַ מֵיר גָּאנְדָּאָל פֿוֹן וּוּעַנְצִיעַן,
כְּבֵין דָּעַר אַלְטָעָר קָאַזְאַנוֹאָז,
וּאוֹ אִיז קוֹפִּיד — מֵיַן יְעַהְאֹזָאָז,
אָוּן וּוֹאוֹ די גַּעַטְלָעַכְעָ לְוּקְרַעְצִיעַ?

כ'האָב מֵיַן לְעַבּוֹ דָּרְכְגַעַוּוֹ אָוּנְדָעָרט
נָאַכְאַמָּאָל אִין די מְעֻמְזָאָרֶן,
צְוּוִישַׁן לְיַבָּעָ, שְׁפִּילָ, גַּעֲפָאָרֶן
אִין דָּעַם אַכְצַנְתָּן יְאַרְחָהָונְדָעָרט.

נראם שטראָם פֿאָר נטַע

8

„עלע מעלה יאטטען
וועיפיל טויבן האטען?“

„דרוי פֿאָר טערקל-טויבן
דאָנק און גָּאט צו לוייבן!“

„מְאָרָא פֿאָרְבּוֹן הָאָבּוֹן זַיִן,
און ווי הויך פְּלִיעָן זַיִן?“

„איין פֿאָרְלַי אֵין פֿוֹן זַילְבָּעָר,
דאָס צוֹוִיטָעַ אֵין פֿוֹן גָּאלָד,
דאָס דְּרִיטָעַ פֿאָרְלַי הָאָבּוֹן מִיר
אין דְּמִיוֹן אַוְינְגָּעָמָּלֶט.“

„און ווי הויך פְּלִיעָן זַיִן?“

„איין פֿאָרְלַי — אַיבָּעָר דַּעֲכָעָר,
דאָס צוֹוִיטָעַ פֿאָרְלַי הָעֲכָעָר,
די ווֹאַלְקָנָם, אָוֹן אַרְבָּעָר“. .

„און דָּאָס דְּרִיטָעַ?“

„דאָס דְּרִיטָעַ ווַיְוַיְסַט נַוְשַׁט קִיְּנָעָר
חוֹזַן מִיר אָוֹן גָּאָךְ אָן אַיְינָעָר,
דאָס דְּרִיטָעַ אֵין אָסָוד.“

**קומט צו שחרית תפילון זוי
מנחה-מערב שפילן זוי :
איינער אייז אחד !
איינער אייז אחד !**

二

אליציק שפיציק, גויט-מיט-דייר,
לוייפ אונ קוויפ א פלאשל ביר.

לוייף אונ קייפ א פלאישל זיין,
וועלן מיר אלע פרײילעך זיין.

**לוייט איד, קויפ איד, קומ צורייך,
זע איד עפֿען און אנטיק :**

דער פרומער רב אלקנה,
שפרינגעט קעגנו דער לבנה.

עד רעדט צו איר איזונגע RID,

„איי איי איי, בעל תאוה'צע
איי איי איי, קראםאוויזע".

אוֹן אֶלָע יַדְו מִיט אַמְאַל,
חוֹרֵן אִיבָעַר אֹוִיפ אַקּוֹל:

„איי איי איי, בעל תאווה'צע,
איי איי איי, קראפאווויצע.”

טְרִינֵק אַיד אָוִים דָּם פְּלָעָשֶׂל וּוֹיָן.

ווערט מיר ליכטיך אויפן האָרֶץ,
רויט איז גריין און בלֿא איז שוואָרֶץ.

טרינק איך אוים דאס פַּלְעָשֵׁל בִּיר
פַּיל איך, "מַיְר זָל וַיְוַן פָּאָר אַיר".

שפְּרִינְג אַיך אַוְיך אַרְיָין אֵין קָאָן
רַב אַלְקָנָה אַוְיבָּן אָן.

אוֹן דַּעַר טַاطָּע נַעֲבָן מַיְר,
חוֹרְטָם אַיבָּעָר אָן אַ שְׂיעֻור:

"אַיִי אַיִי אַיִי, בָּעֵל תָּאוּוּחָצָע,
אַיִי אַיִי אַיִי, קְרָאָסָאָוּוִיצָע".

אוֹן אַלְעַ יַדְעַ מִיט אַמְּלָאֵל
חוֹרְעָן אַיבָּעָר אַוְיפָּה אַ קּוֹל:

"אַיִי אַיִי אַיִי, בָּעֵל תָּאוּוּחָצָע,
אַיִי אַיִי אַיִי, קְרָאָסָאָוּוִיצָע".

ב

ראָדָע רָאָדָע רָאָנָע,
די שְׂיָנָע, מִיאָוָסָע פָּגָנָע
פִּינְגְּרָעָט אַוְיפָּה דַּעַר פִּיאָנָע.

קוֹמֶט אַרְיָין דַּעַר טַاطָּע,
אַ יַּידְלָ אַ הַאָרְבָּאָטָע,
אֵין מִיטָּן דַּעַר סָאָנָאָטָע.

דָּעָרְצִיּוֹלָט עַר פָּוּן יַאֲרִיךְן,
פָּוּן גְּנוּיִים אָוָן פָּוּן יַיְדָן,
אוֹן אַיז דָּאָנְקָעָן גָּאָט צַוְּפָרִיךְן.

קומט אריין די מאמע,
מייט ניעען מסתמא,
ווע יעדע אלטע דאמען.

דערציזילט זי פון חולאות'ן,
פון שכנ'טעם מרשות'ן,
און שיטט אוים אלע — בעמ'ן.

קומט אריין די שוועטעןער,
די שיינע שיינע אסתהר:
"מיין אנטעך אייז דער בעטעןער.

שיין אייז ער, אַ חידוש,
און קען קיין ווארט ניט יידיש,
סוי פריציש, סי גנדיש".

קומווען אָן די ברידער,
וואָי תמייד קידער-זoidער,
און שרײַען הויך זיך איבער:

"בָּאָדְ-יוֹנָג . . . שָׁאָדְ-יוֹנָג . . . מִיּוֹלְ-קָאָפְ . . .
כָּאָמָעָרְ-אַיְזָל . . . לְאַקְשַׁנְטָאָפְ . . .
צִינְגְּבָעֶרְדָּל . . . פָּעֶרְדָּלְ-הָאָפְ . . .".

ראָדָע רָאָדָע רָאָנָע,
די שיינע מִיאָסָע פָּגָנָע,
חלש'ט בי דער פִּיאָנָע.

און ווער ס'אייז זי מקנא,
דעַם אייז זי מהנה,
זו שפֿילַן אויפֿ דער פִּיאָנָע.

7

ידי קאטטערינקע שפיטלט דעם בלינדן איד:
אַזְמָנָן אַקְמָן אִיזּ גַּעֲפְּלִוְיָגֵן אַוְיְפָן יַרְדָּן,
אוֹן אַיְנְגָנָה אַנְדָּלֶט אַ בִּינְטָל שְׁמוֹרָי,
אַזְמָנָנוּ טְשָׁרָם אוֹן אַ פָּעָטוּן גּוֹי.

די קו האט די ווועטשערע צונגענרייט
פונקט ווי אין שולחן ערוך שטיטיט.
דעם טערך — מיט טערקישן פעפער און זאלז,
דעם גוי געפרעגעלט אין אייגענעם שמאלז.

איך בין דארטן צו גאנט געוען,
און האנט דיא טאכטער, דאס קאלב געוען,
און כהאנט עם מזול און מיט גליק,
צו דער חופה געperfרט אוית א זייןענען שטראיך.

六

„פִּוְגָעַל פִּוְגָעַל,
טְרֵי-לְוִילִי,
וְאַנְּוֹ אַנְּוֹ דָּעַר פְּאַטְעַ ? ”

ג'ישטא דע

“וְאֵלֹא גַעֲפָרָן? ”
“קִין פָאַמָרָן.
“וְעוֹעֵן וּוְעַט עֶד קִוְמָעָן? ”

מַאֲרָנוּ אִינְדָּעָרֶפְּרִי

“מייט דער בויד, צי מיט דער באן?
צי מיט א פלי-פלוי-ערטאָפְּלָאָן?”

„נישט געטראפָן, יונה מאָק,
ער האָט געשפָּאנַט דעם צ'יגנְבָּאָק,
זום מולד פָּוּ פָּאָרְאִיאָרְן.

און העשטע! וויא! ביוטשל קנאך,
מייט האק און האק און לייבסערדאך,
היידאך, קיון פאמאָרָן".

„האנדליך, וואנדליך, זאג מייט ווַאֲם
מייט דימעננטן, געליפֿן גלאָז,
צי אָפְּשֶׁר גָּאָר מִיט יִקְנָהּ?“

„ニישט מייט דאם, און נישט מייט דאם,
מייט אַמְתָּע אַנטְּיָקָן,
לויטער גָּאָלְדָעָן גָּלִיקָן.“.

א „גָּאָלְדָן גָּלִיקָן“ פֿאָר יַעֲדֵן יִדָּן,
וַאֲם אַיְזָן גַּעֲקוּמָעָן צָוָם יַרְיָה,
פֿוֹן פּוֹילָן, לִיטָע, רִיסָּן.

און גַּלוּבָסְטוּ יָאָ, צִי גַּלוּבָסְטוּ נִיטָּה,
פֿאָר יַעֲדֵן גּוֹי, פֿאָר יַעֲדֵן יִדָּן,
א גָּלָאוּ מייט שָׁאָרְפָּן אַקָּאָוּוּיטָן,
מייט לַעֲקָעָךְ צָוָם פָּאָרְבִּיסָּן“.

„פִּינְגָּעָלָעָן, פִּינְגָּעָלָעָן,
טְרִיְילְיוֹלִיִּי,
וְאוֹ אַיְזָן דָּעָר טָאָטָעָ?“
„ニישטּאָהָיִן.
געָפָאָרָן קִיְּוָן פָּאָמָּאָרָן“..

„וּוְעָן וּוְעָט עָרְ קְוּמָעָן,
מייט מְזוּמָן?“
„יּוֹם טּוֹב אַינְדָּעָרְפּוֹרִי
גַּעֲכָתָן פָּאָרְצִיאָרָן“..

אלבום פאר מאָרְנוֹ אַרְעָם

א

גּוֹדֶל

איך בין געוען אַ שיינְגָעַצֵּל
אמְפָל אַין גָּאַלִּילִי —
געוֹזָרְפָּן בָּעֲרַלְעַד אַין מְשָׁחָם בָּאָרֶד,
אַין יְזָוָּסָן — בָּאַלְנָסָן.

אייצט טעטפלט משה אַין נוֹזִיאָרָק —
און ס'אייז יעוזם אַ גָּאַט בַּי "זַיִי",
נאָר מִיר, דַעַם אַרְימַעַן שיינְגָעַצֵּל,
איוֹ נְעַבְּדַע וּוַיְנַד אַון וּיְ —

ב

אַוּוֹנְט

דעָר אַוּוֹנְט, אַ בָּאַרוּעוּסָעָר מְאַנְגָּאַר,
נִידְעָרַת פָּנוּם קְלוּיסְטָעַר-בָּאָרָג.
זַיִן לְאַנְגָּעָר שָׁאַטְן פָּאַלְטָן פָּאָרוּים,
און נְעַמְטָן אַרוּם דַעַם מִידָּן מְאָרָק.

די טָעַרְקָל-טוּבִּין אַין טָוִיבְנְשָׁלָאָק,
ליּוּבָּעַן זִינְ פָּאַרְשָׁלָאָפָּן מִידָּן,
און אַלְץ אַרוּם אַטְעַמְטָן פָּרוּם,
מיִטְ קִימְלָכְרוּיט אַון אַוּוֹנְט-לִיד.

ג

אינואלאידן

קראנקנשועטערם פירן אין פאָרַק,
שפֿאָצְיַרְן די אִינּוֹאֶלְיַדְן —
זוי גִּיעָן פָּאמּוּלָעַךְ טְרָאַט בֵּי טְרָאַט,
סִזְאַלְן די פִּים נִישְׁתְּמַתְּ מִידְן.

די פִּיגֶל דָּעַרְפִּילְן די דָּעַמְעָרְנוֹגָג,
און הויבָן אָן צָו לִידְן,
פָּון "מַאי אַוְפְּמַנְיַי" אָן "וּוִידָּעַר יְוָנָגָג,"
און סְשָׂמִיכְלָעַן די אִינּוֹאֶלְיַדְן.

ד

די נאָכָט

כְּהַאֲבָץְגָּעַלְקָחָנְטָ דָּאָם צְלָמְלָי,
(דִּין שְׁוּעָגָעָרָנָם מַתְנָה),
און כְּהַאֲבָץ עַם בָּאָגָרָאָבָן אַיִן גַּעַרְטָנְדָל,
בַּיִם שִׁיאַן פָּון דָּעַר לְבָנָה.

נָאָר פְּלוֹצִים, הָעָר ! סְ'רוֹיְשַׁט אַ קְלִיְיד,
און סְ'אָטְמָעַט מִיטָּסָכָנָה,
נָעָבָן מִיר שְׁטִוִיטְצָאָרְנְדִיךְ בְּלִיְיךְ
די נָאָכָט — אַ יְוָנָגָעָ נָאָגָע.

ה

בעטלערט

בעטלערט אין מעשיות פון אמאָל
 וואָגַלעַן פֿאָרְלוּזֶטֶעַן, וואָנדֶעַרַן
 פון דָּאָרַט צוֹ דָּאָרַט, פון שְׂמָחָת צוֹ שְׂמָחָת,
 פון אִין אַרט צוֹ דָּעַם אַנדֶּרֶן.

נאָר ווּנְן דֵּי מְעֻשָּׂה גַּעֲנַעַנט צָום סּוֹפֶּן,
 טוֹט זַי זַי בָּאַלְוִינְגַּן,
 נִישְׁטַמַּט הַקְדְּשָׁן וַיְיִדְיַוְאַר,
 נִאָר מִיט גָּאַלְדָּעַנְעַן קְרוּנְגַּן.

ו

“Auld Lang Syne”

מיר זינגען אַינְגַּיְינְעַם “אַלְד לְעַנְג סָאַין,”
 אָוָן מיר האַלְטָן זַיְךְ בַּיְיַי הַעַנְטַמַּט.
 דָּעַר ווַיְיַי אִין דֵי גַּלְעֹזֶר פִּינְקָלֶט רְוִיְימַט.
 דָּאָס לִיכְטַמַּט אִין דֵי שְׁפִינְגַּלְעַן בְּלַעַנדַט.

אַיךְ זַיְגַּג אַוְיַף אַ קּוֹל “פֿאָרָאָר אַלְד לְעַנְג סָאַין,”
 מִיט אַוְיַגְּן פֿאָרְוּזֶטֶעַן, דְּוִיטְמַע —
 אַיךְ זַיְגַּג מִיט אַיךְ, אָוָן האַלְטַבְּיַיְה הַעַנְטַמַּט
 מִיְּגַע מִילְיאַנְגַּן טְוִיטְמַע.

דינה בת יעקב נוית אויף אַראַנדָעָוָוָאָוָן

דינה פירט מיטן ליפֿן-שטייפֿט
איבער דֵי ליפֿן אַהֲין אָוָן אַהֲרָן,
די ליפֿן פְּלָאַמְעָן וּוּ רְוִיטָעָר מָאָן,
געַנוּג, מעָן דָּאָרֶפֶת נִישְׁתָּמָעָר.

זַי טוֹט אָן דָּעַם שְׁטוֹרְיוּעַנְעָם זְוּמָעָרְ-הָוָט,
וּוְאָסְפָּט צַו אִיד זְוּמָעָרְ-קְלִיְּדָן;
זַי כָּאָפָּט אַ קּוֹק אַיְזָן שְׁפִיגָּלָן פָּאָרְשִׁיְּטָן,
נָעַמְתָּ דָּאָס זְאַנְטִיקָּל אָן גְּוִיט.

דָּעַר רָאַטְהָוִיזְ-זְיִינְגָּר צִיְּלָט אָפֶת אַכְּטָט,
דָּאָס מִיְּנָט אָז סְאָזָן שְׂוִין צִיְּטָט
צַו אַיְלָן זַיךְ בִּים רָאַנְדָּעָוָוָן,
מִיטָּט דֵי שְׁבָמְעָר יְוָנְגָעָלִיְּטָן.

„אָ, שְׁכָם, דַו שְׁיִינְעָ פְּרִוְילְעַכָּע שְׁטָאָט
פָּנָן וּוְאַלְצָעָרָם לִיְכְּטָט אָן מוֹזִיקָן,
פָּאָר דִּין יְעָדָן פָּאָרָק הָאָט דֵי לִיבָּע אַסּוֹד,
אָן יְעָדָר סּוֹד מִינְטָגְלִיקָן.“

סְאָזָן אִיר נְמָאָס אָן מִיאָס דָעַם טָאָטָנָס הַיִּים,
וּוְאוּ מַעְן דָּאַוְונָט טָאָג אָן נְאָכָט.
פָּנָן זַיְנָט דֵי מְוֻמָּע רְחַל אָז טְוִיט
הָאָט דָּאָרֶט קִיְּנָעָר נִשְׁתָּמָעָר גַּעַלְאָכָט.

דען אומעט הענט איבערן אלטן הויז
וואַי אָ גְּרוֹםָע, גִּפְטִיקָע שְׁפִין.
ווען נישט דֵי פְּרִילְעַכְעַ נַעֲכַת אִין שְׁכֶם,
וּאֱלָמַט זַי לְאָנֶג אַרְאָפֶפֶן גָּנוּם זַי.

„אָ שְׁכֶם, דָו שִׁינְעַ פְּרִילְעַכְעַ שְׁטָאת
פָּונַ וּאַלְצָעַרְמַן לִיכְטַמֵּן מָזְזִיק,
פָּאָר דִּין יְעַדְן פָּאָרָק הָאָטַט דֵי לִיבָּעַ אָ סּוֹד,
אוֹן אָ יְעַדְעַר סּוֹד מִינְגַּט . . . גָּלִיק.“

סְאַין אִיר נָאָעַט אָוֹן טִיעָר אָ יְעַדְעַר סּוֹד,
כָּאַטְשַׁ זַי וּוַיְסַט נִישְׁטַ דָעַם בָּאַשְׁיַׂיד:
זַי וּוַיְסַט נָאָר אִיןָם, אָוֹן זַי גַּעֲפָעַלְט
די שְׁכֶם/עָר יְוָנְגָעַלְיִיט — —

נָאָר אָט לִיכְטִיקָט דָעַר עַרְשְׁטָעַר לְאַמְטָעַרְן פָּונַ שְׁכֶם
אוֹן סְכְלִיפָּעַט אָ פִּידֵל אַיִן שְׁעַנְק
אָ נִיעַם וּאַלְצָעַר פָּונַ יְאַחַצְנַ שְׁטָרָאָט,
„אַיךְ בְּעַנְק, מִין הָאָרֶץ, גַּעֲדָעַנְךָ!“

מיבָּל

מיכל זיצט אויפֿן גאניקל,
דעָר זומער-אָוונט צינדט
פייער-פְּליַּין אֵין דער לוֹפְּט —
אָ זומער זומער-זוֹוִוֶּט.

זינגעט אֵין אַירָע טִיצִּיאָן-הָאָר
אָ גָּלְילִיָּעָר פָּאַסְטָאָרָאָל,
וּזְאָם שְׁמַעַקְתּוּ מִיטָּ דָּאָרְפִּישָׂ קָאָרְנְבָּרוּוּיט
אוֹן זְוַלְבָּעָרָט וּוּ אָ קוּוֹאָל :

„בָּתָ מלְכָה, הָעָר, אָ פִּיְּפָל שְׁפִּילָט
די גָּלְאָרִיעָ פָּוּנָעָם לְאָנָד,
אָ מְגַנְּדָדָ אָוִיפָּ דָּעָרָ פָּאָן
אָ תְּהַלְּיִמְלָ אֵין חָאנָט.“.

די שְׁמַטָּאָלְצָעָ קִינְגְּסְטָאָכְטָעָר וּוַיִּסְטָ
וּזְאָם אָטָ דָעָר נִיגּוֹן מִיְּנָמָט,
ויָחָטָ עַמְּ נִישָׁט צָוּ עֲרַשְׁתָּן מָאָל
אֵין שְׁמוֹאָל-בָּוָךְ גָּלְיִינָט.

זי וויסט אָז אַט דער נביַא שמוֹאַל,
דער אלטער אַינטְרִיגְּנָאנְט,
שפֿינְט אָז שְׁפִילְט אַטְוְנָקְלַ שְׁפִילַ
מיַט זַיִן גַּעֲנִיטָעַר האַנט.

אַ שְׁפִילַ אַרְוָם דַעַם טָאַטְנָם קְרוּין,
אוֹן מִיט אִיר אַיְינְגַן לְיִיבַּ,
אַיְצַט שֻׁעְפְּטָשָׁעַט יַעֲדָעַר שְׂוִין אֵין הוֹיֶּף,
אָז זַיִן וּוּרְטַט דּוֹדְסַ וּוּבַּ.

פָּאָר אִירָע אַוְיָגַן שְׁוּעַכְט פָּאָרְבִּי
דַעַם נְבִיאָם וּוּיְסַע בָּאָרְדַּ,
אֵין אִירָע אַוְיָרַן הַיְלָעַכְט אַפְּ
זַיִן שָׁאָרַף אָז דָּאָרְנִיק וּזְאָרְטַט.

זי שְׁוִידָעַרְתָּ. אֵין אַ נְאַעֲנַטְן קוֹסְט
וּוּיְטִיקְט אַ נְאַכְטִינְגָּאלַ.
אֵין אִירָע רְוִיטָע טִיצְיָזְהָאָר
זְשֻׁמְעַט אַ פָּאָסְטָאָרָאָל :

“בָּתַ מלְכָה, הָעָר אַ פִּיְפֵל שְׁפִילְט
די גָּלָאָרָע פָּוְנָעָם לְאָנְדַּ,
אַ מְנוֹ-זְדוֹד אַוְיָפַדְעַר פָּאָן,
אַ תְּהָלִימָל אֵין האַנט.”

זי הוּבְכַט זַיִךְ אַוְיֶף, אִיר זַיִדְן קְלִיַּד
רוּיְשַׁט דּוֹרָךְ דָעַר זְמַעַרְנָאָכְט.

— — — — —
אַ יְוִידְשָׁעַר פָּאָעַט האַט מִיד
דָּאָם שְׁמוֹאַל-בּוֹן פָּאָרְמָאָכְט.

די מכםפה פון עין דור

די אלטע מכשפה פון עין דור
וזונט צו דעם קאטער „מייאו,
וואס מאכט איעיר שווארכצע עקסעלענע,
און וואס מאכט די ליבע פראו?“

און צו דעם גריינעם פאפוגוי
וואס וואיעוועט אום אין שטייג:
„א פלאץ צוקער, דו נאשער דו,
נו נא און נעם און שווייג.“

און צו דעם גרויסן געלן האן
מייטן פיעיר-דרויטן קאם:
„וואס זעסטו נביא אין דער נאכט,
א גיירט מן הסתם?“

דער האן קלאפט מיט די פלייגל שארט,
איינס און צוויי און דריין,
די וואלקנס הענגנון איבערן וואלאד,
שווער און גרא ווי בלוי . . .

די אלטע מכשפה פון עין דור
טראכט: א מאנדנע זאָה,
אַפְּלוֹ אַיךְ די טְרַעַפְּרַקְעַ
שְׁפִיל אַ רְאַלְעַ אֵין תְּנַךְ.

א גייר גויט : ער פרענט דעם ווינט
צי וויסט ער זוואו איך וואוין ;
זיין שאטן ווי א שעקספער קלאגן
שפילט זיך מיט זיין קרוין.

א גייר גויט, ער שארט זיך שטייל
דורך דעם געדיכטן וואלד.
אין גאנצן שמואל-הנבייא-שפיל
די טרייעריקסטע געשטאלט.

די אלטע מכשפה פון עין דוד
טראכט : א מאדנע זאך,
אַפְּילָו אֵיךְ דִּי טְרַעְפֶּרְקָעָ
שפיל אַ רָּאַלְעָ אֵין תְּנַךְ.

א פועל קארטן ליגט אויפן טיש
און דאס פועל קארטן וויסט,
או פאר דער טרייעריקן „מלך פיק“
איי מער נישטא קיין טריימט.

דער האן קלאפט מיט די פלייגל שארכֿ :
איינס און צוויי און דריי,
די וואלקנס הענגען איבערן וואלד,
שווער און גרא ווי בלוי.

בַּת־שְׁבָע

בת-שבע באטראקט דאס פינגעREL
וואס פינקלט אין איר האנט —
או, ס'אייז נישט אזי דאס פינגעREL
ווײַ דער מלך פונעם לאנד.

או, ס'אייז נישט אזי דאס פינגעREL
ווײַ דאס בריוועלע דערצו :
“דיין פנים, דיין גאנגע, דיין אידעלער פאַסָּאָן,
זײַ גיבֵן מיר נישט קיון رو”.

בת-שבע גויט צום שפיגל צו :
— אַודָּאי אִיז זַי שְׂיָין,
נָאָר וַיְיָעַן זַי, אַן אַשְׁתַּחַיל,
צַו דַּעַר בָּאַשְׁטָעַלְוָנָג גַּיְין ?

וואס ווועט זאגן דער אלטער שווער,
און דער מאָן דער גענעראל,
און וואס ווועט זאגן גאָט אליאַן,
דער שומֶר פֿוֹן יִשְׂרָאֵל ?

זַי לַיְעַנְתָּ אַיבָּעָר נַאֲכָאָמָּל דַּעַם בְּרִיוֹן :
— אַ שִׁינְקִיַּת פֿוֹן דַּעַר וּוּלְטַן,
מייט גאָט ברֹוך הוּא בֵּין אַיךְ “פֿעַר דַּו”,
און אַיךְ טַו וְוָאָס מַיר גַּעֲפָעַלְתָּ ;

אויך זינגע פאָר אַים מײַן תְּהִלִּים אַפָּ,
אייז ער מוחל מײַנֶּע זינד :
און ווֹאמֵש שַׂיְיך אָרוּתָה, דִּין לִיבָּן מָגָן
פָּאָרְלָאָז וַיְיך אַוְיפָּ מִיר, מִין קִינָה.

אַ פִּירָהָאנְג רְוִישָׁתָה. וּזְעָר גִּוְּיט ? וּזְעָר גִּוְּיט ?
ס'אַיז נָאָר וּוַיְנָט, נִישְׁתָּמָן ;
ויּ אַבָּאָהָאלָט דָּאָס פִּינְגָּעָרָה, דָּעַם בְּרִיוֹן,
און לְאָזָט וַיְיך לְאָנְגָּזָם גִּינָּן.

אַרְאָפָּ אַין גָּאָרטָן. — דִּי שְׁטִילָע טְרִירִיט
פָּאָרְשְׁלִינְגָּט דָּעַר גַּעֲלָעָר זָאָמָה.
נָאָר פָּאָרָן טְוִיעָר אָוְמָגְעָרִיכְט
אַ רְוִיטָע מְאָנְבָּלוּם פְּלָאָמָט

אַ לְעַצְתָּ בִּיסְלָ בּוּשָׁה. זַי עַפְנָט דִּי טִיר
מוֹט אַיר קְלִיּוּנָעָר וּוַיְסָעָר הָאָנָט.
אוּ, ס'אַיז נִשְׁתָּמָן אַזְוִי דָּאָס פִּינְגָּעָרָה,
וַיְיך קָעָנִיגָּ פָּוּנָעָם לְאָנד.

אמנוו אונ תמר

איך שריבב דיר דאס בריוול, תמר,
טא זע היהט אפ דעם סוד,
דער עיקרשט פאר טאטעשי,
און אויב דו קענסט, פאר גאנט.

געדענסט די נאכט און ווילנער וואלד
ווען כ'האָב דיך גערופֿן „וועיבּ“,
דו האָסט געפֿיבּערט: „לאֹזְ מִין גַּיְזַן“,
און איך האָב געהיזן „בלײַבּ!“

און דו ביזט געבלײַבן. די נאכטיגאל
האָט, פונקט ווי אַין היינעם ליאָד,
אָפּגַעטְרִיסְלַט אַיבּער אָונָז
דעם ערשותן קאָרְשֶׁן-צְוִוִּיט.

און איך האָב געפֿיבּערט: תמר דו הערטט
וועי ס'זינגעט צו דיר מײַן גַּוּפּ?
און דו האָסט געאָטעט הײַם אָונָז שׂוּעָר:
„אַיך עַנְטְּפֵעָר אַוִיפּ דִּין רַופּ.“

און שיכור פֿוּן „שְׂיִין“ פֿוּן „מִיט דִּיר אַלְיִין“
האָב איך דיך דאָרט דערקענט:
און כ'האָב דיך אַ נאָקעטְ דָּרְכוּן וואָלד
געטראָגן אַוִיפּ מִינָע הָעֵנָט.

און דער וואלד האט געשטווינט : "או-וואָא, או-וואָא
 ווי אַזְוֵי אַזְוֵי דָּסֶם גַּעֲשָׁעָן ?"
 אַ יִדְיִשְׁעָרָה וואַלְדָה האט זיינט ער לעכט
 אַזְאָזְזָלָז זַעֲמָנָג נִישְׁתָּמָע גַּעֲזָעָן.

נַאֲרָ וּוֹעֵן דָו הַאֱסָט פְּלוֹצִים אַרְוִיְסְגַעְפְּלָצִט
 מִיטָּ אַ שְׁאָרָף אָוֹן דִין גַּעֲוָוִין,
 האט דָעָר אַלְטָעָר תַּלְמוֹדִישָׁר קָאָפְ פָוָן וואַלְדָה
 עַרְשָׁתָ אַנְגָּעוּהָבוּן פָּאָרְשָׁטְיִין.

דיַין גַּעֲוָוִין האט גַעֲמָרְטָ, מִיד אָוִים דָעָם וואַלְדָה,
 ווי אַיךְ מִיד אִים זיינט יַעֲנֵיר נַאֲכָט :
 אַ, פָּאָרוֹזָם הַאֱסָטוֹ דַעַמְאָלָט גַּעֲוָיִינָט אַין וואַלְדָה
 אָוֹן נִישְׁתָּמָע גַּעֲזָנָגָעָן גַעֲשְׁטִיףָט אָוֹן גַּעֲלָאָכָט ?

אַיְךְ שְׂרִיבָה דִיר דָסֶם בְּרוּוֹול, תַּמְרָ
 טָאָזָע, חַוִּית אָפְ דָעָם סָודָ,
 דָעָר עִיקָּרְשָׁטָ פָּאָרָן טָאָטָעָשָׁי,
 אָוֹן אָוִיב דָו קַעַנְסָטָ, פָּאָר גַּאָטָ.

דוד המלך און אבשלום

דוד המלך ביים תליה-בויים
באוועינט דעם טויטן זון —
איבערן וואلد ברענט בלוט און גאלד
די מידע אונט-זון.

אבנער, דער אלטער געגעראָל,
שטייט „אַפְּטָאָר“ בֵּי דער זויט,
און ס'בלישטשען די שפיזן און די העלטס
פֿון זיינע מונדייטע ליאט.

דער מלך ווינט : אבשלומ'קע,
צעווצם האסטו דאס געטאנ ?
עפָן די אויגן און נאדר אַוועָק
מייט כבוד דעם גאלדענעט טראָן ;

עפָן די אויגן און נאדר אַוועָק
דאָס צירונג און דאס גאלד ;
און אַפְּלוֹן די „הייליקע וועטשערע“,
וואָס רעמכראָנדט האָט געמאָלט ;

וואָס ווילסטו נאָך ? אַט טו אִיך אָן
אויפָן דיין שיינעם קאָפֶן די קרוּן,
און „ריינגעלע — ריינגעלע — רוגנו“, זון,
און אָן עָק, אַסּוֹפֶן אָן שווין.

אַבְנָה, מֵיָּן אַלְטָעָר גַּעֲנָעָרָאָל,
טו צו וויסן אִיבָּרָן לְאָנָה,
הַיִּם בְּלָאָזָן דִּי טְרוּמִיְּטָעָרָם, סְזָאָל
אַ יְדָעָרָן זַיִן בָּקָאָנָט.

אַבְשָׁלוֹם אַיּוֹ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל, יְחִי!
שְׁרִיּוֹתָם אַלְעָמָת מִיר "יְחִי!"
אָנוּ עֲכָא לְעַצְוּוּעָט אַיִן וּוְאָלָד:
יְחִי . . . כַּי כַּי כַּי . . .

דָּעַר אָוֹנוֹטָה, אַ בָּאָרוּעָמָעָר הַקְּדָשְׁ-יִהְיָה,
מִשְׁתַּחַת דִּי בְּלָעָטָעָר פּוֹנָעָם וּוְאָלָה,
עַלְעַהְיִי אַ תְּהִלָּמִיל; אַיִן מִיטָּן וּוְאָלָד
דִּי פָּאָרְלְוִירָעָנָע גַּעַשְׁטָאָלָט

פּוֹנָעָם אַלְטָן מֶלֶךְ; אַ סָּאוּעָ שְׁרִיּוֹתָם,
פּוֹנְדָעָרוּוֹיְתָנָם שְׁאָרָף: אָוְהָגָן,
אָזָן דָּעַר אַלְטָעָר מֶלֶךְ מְוּרְמָלָט פֿרָום,
מְמֻעְמֻקָּם, טָאָטָעָנוֹ.

דרוי שווועטער

חייאן האפער

דרוי אלטע מיידלעך זיין ביים פיעער.
די קעפ זילבערן. דער אוננט איז קיל.
איינע זינגעט פון דער פאָרלאָזטער מיל
און דער טויטער כלה אין כלח-שלייער
וואם נידערט אָראָפּ פון די געדרייטע טרעפּ
מייט בלאָע אויגן און מייט בלאנדע צעפּ
און צעהארט דאס אש פון אָפּאָרלאָשן פיעער.

די צוויתע זיפצט: «אָשאָד, אָשאָד
אט-אט די חופה, און ס'אייז נישט געווארן»
זי פיבערט. פאָרশפִּילטע יונגנע יאָרֶן
הערט זי ווינגען ביים מיל — אָראָד,
וואם דרייט זיך כסדר ווי אַמְּאל —
און אלטע ווירבע חורט איבער אין טאל:
„פִּאָרֶשְׁפִּילְטָעַ יונגַעַן יאָרֶן“.

די דרייטע שווינגעט. די אויגן צונעמאכט.
ニישטֿאָ קײַן „גָּעוּוֹן“ נאָר „אִיצְּצָט“ נאָר „וּאָרֶד“
אָ בתולָה מייט בלאנדע קוֹטְשְׁעָרָאָזָעָה האָר
הוֹיכְטָה לְאָנְגָּזָם אָוִיפּ דָעַם פָּאָרָהָאָנָגָ פָּוּן דָעַר גָּאָכָט.
אָ יונגעָר טָאגּ רֵיְבְּכָט זִיךְ אָוִים די אויגַן
און קוּקְטָה פָּאָרְחִידְוּשָׂט נָאָר דָעַם שְׂוֹאָלְבָּנְדָאָד
וְאָם אִיז הָאָט עֲרַשְׁתָּ פָּאָרְבִּי גַּעֲפְּלוֹזְגָּן.

דרוי אלטע מיידלעך זיצן בײַם פיעער,
 די קעפ זילבערן. דער אוננט איז קיל.
 איינע זונגעט פון דער פאָרלאָטער מיל
 און די צוּוִיַּטְעַ זעם דעם כלַה-שְׁלִיעָר,
 וואָס פָּלָאָטָעָרט אֵין אַיר דְּמָיוֹן וּוֹיָס אֵין שְׁטִיל.

די דרייטע פָּאָרְלִיּוּגֶט די הענט אֵין שְׁוִים,
 פִּילְט וּזִי אֵין באָמָת אַ וּוַיְלַדְעַ וּוְאַלְדְּרוֹין,
 וואָס צִיטָעָרט אֵין שְׁטִילַן אַוּוֹנְטַגְּלָד
 אֵין יַעֲדָעָר אַיְנָעָר הַאַט זִי באָמָת הַאַלְד . . .

סָאוּוּם

די מאוועם בלישטשען פאַספֿאָרֶן מיט די אויגן שאָרָף,
 צוֹ דער שטָאָט ווֹאָס שלְאָפְט. די לאַמְפָן אִינְגָעָדְרוּיָות
 די פְּלִיגְל זְיוּעָרָע צִיטָעָרָן נֻעָרָוָעָן. זַיְן זַיְנָעָן גְּרִיאִיט
 צוֹ טְרָאָגָן זְיוּעָרָע ווַיְסְטָע בְּשָׂוּרוֹת ווֹאוֹ מַעַן דָּאָרָף.

די האָרכְבָּסְט — נַאֲכָת פִּינְגָּרֶט אוֹיפְּ דָעֵר אלְטָעָר רַעֲגָן-הָאָרָף :
 „אִילְיוֹלִין, זְקָנְדָ'לִי“ דָעֵם מִידָּן ווֹאָלָד,
 ווֹאָס דְּרִימְלָט אִינְגָעָקָרְטָשָׁעָט אָוֹן באַחָאָלָט
 די אִינְגָסְטָע בַּיְמָעָר פָּאָר די הָעָק מִיט זְיוּעָר שאָרָף.

די מאוועם שְׁפָרִיְּתָן אוִים די פְּלִיגְל. סְלָאָפְט די שְׁטָאָט
 מִיט אִינְגָעָדְרוּיָה לְאַמְפָן אוֹיפְּן אָוִיבָּעָרָשָׁטָןָם באָרָאָט
 אָוֹן אַנְעָן נִישְׁטָן די ווַיְסְטָע בְּשָׂוּרוֹת פָּוּנָעָם ווֹאָלָד.

די מאוועם פְּלִיעָן אָוֹן אַ זְיוּעָר. שְׁטִיל ווֹי אַ לְזָיה
 די שְׁטָאָט ווֹאֲכָת אוֹיפְּ דָעְרָשָׁאָקָן ווֹי אַ גַּעַהְעַצְטָעָה חַיה,
 אָוֹן סְאיִיז אִיר פָּנִים מַוְרָאָדִיק גַּעַנְיִיטָשָׁט אָוֹן אלָט.

במארעם

יחיאל האפנרטן

כמארעם קומען זיך צונזיף, אויפן הימל אַיארוייד.
פוייערים און פוייערטעם, יידענעס און יידן.
קאמטערינקעם קראעכэн. בלינדע בעטלערים לידן,
גויים קויפן שווערעד שטיוול און קאטעס פארץ' שנייט.

פלוצים אַ מהומה. פונגעם מערב-זווינקל ציט
אַ באָפְטָעַ בּוֹלִינְגָּנוּם, קִיְלָעָרֶט, טְרָעָגָרֶם, שְׁמִידָן:
„דָּאַלָּאי מִיטַּ דֵּ זְשִׁידָעַס!“ — אַראָפַּ פָּוָן דֵּ יָאָרִידָן!
שְׁאַרְפָּעַ מעַסְעָרָם בְּלִיצָן. גָּאַט בְּאַשְׁרָעָם אָוֹן בָּאַהֲיָת!

יידן לויפן מיט צעיאנטע פֿאַלְעָם. וויבער שרײַעַן.
סְחָרוֹת פֿאַלְן „טְרָאָך!“ סְעַ ווילְדָעַוועַט דָּעַר קִין
סְשָׂטְעָלַן זיך „דִּיבְּכָאָם“ אָוֹן חִירּוֹשָׁן ווילְדָדַיְּ פֿעַרְד.

„כְּלָאַפְצָעָם אַיבָּעַר קֻעְפַּ!“ — „כְּלָאַפְצָעָם אַיְן דֵּ זַיְתָּן!
יידן שִׁיןְן אַוְים מִיט אַ גְּעוּווִין. דָּעַרְלָעַבְטַ דֵּ צִיְּתָן!
אָוֹן זַיְעַרְעַ טְרָעַרְן שְׁטָרָאַמְעַן אַראָפְצָנוּ צַו דָּעַר עַרְד.

פָּעַלְקָעֵד זִינְגָעֶן

די דְּזַיְקָע זָאַמְלוֹנָג אַיז נִישְׁתָּ מַעַר וּוּ אַ רְמֹז פֿוּן מִין
גַּעֲפְּלָאַנְטָנָר גַּרְוִיטָנָר אַנְטָאַלָּגְיָע „פֿעַלְקָנָדֶר זִינְגֶּן“.

וּוֹאָס מַעַר אַיךְ פֿאָרְטִּיף זִיךְ אֵין דַעַם זַיְן אָוֹן דַעַם וּוֹעֵן
פֿוּן דַעַר דִּיכְטוֹנָג, אַלְץ בּוֹלְטָנָר וּוֹנְרָטָ פֿאָר מִיר דַי בָּאָזָן
דִּיכְטוֹנָג אָוֹן דַי טַוְגָּעַסְטִיוּ�וֹן שִׁינְקִיָּט פֿוֹנָס פֿאָלְקָסְלִיד.

אוֹן טַאַקָּע בָּאַמָּה, אַזָּא לִיד, וּוּ דַאָס בּוֹלְגָאַרִישָׁע פֿאָלְקָסְלִיד
לִיד „די שִׁינְעָן מַאְרִי“, וּוֹאָס שִׁילְדָעָרָט אַזְוִי מִיסְטָעָרָה
הָאָפָט אָוֹן דִּיסְקָרָעָט דַי בָּאַהֲלָטָעָנוּ לִיבָּעָן פֿוּן דַעַר
דִּינְסָט מַאְרִי צָו אִיר בָּאַלְעָבָאָס, דַעַם הָאַסְפָּאַדָּאָר מִיכְאָאַל,
וּוֹעֵגָט אַרְיָבָנָר גַּאנְצָעָן בָּעַנְדָּעָר פֿוּן סְטוּרְיָלָעָר לִירִיק,
וּוֹאָס גִּיט אַוִּיפְּ קָאַטוּרָנָעָן אָוֹן טַוִּיג סֻּוּפְּ-כְּלָסָעָף אַוִּיפְּ
סִיטְסָאָט כְּפָרוֹת.

אוֹן דַאָס וּוֹאַנדְעַרְבָּאָרָע אַלְטָ-פֿרָאַנְצּוּזִישָׁע פֿאָלְקָסְלִיד
„דְּרִיּוֹ מַאְטָרָאָזָן“, דַאָס לִיד פֿוּן אַוְאַנְטָוָרָע, בָּעַנְקָשָׁאַפָּט
אוֹן גַּאלְגָּן-הָוּמָאָר.

אוֹן דַאָס סְעַרְבִּישָׁע „בִּים שְׁעַפְּן וּוּאַסְטָעָר“, וּוֹאָס מַאְבִּי
לִיזְרָט אַ גַּאנְצָעָן קָאַסְמִישָׁע בָּאַוְונְגָּנָג אַרְום דַעַם אֵין
תוֹךְ אִידְיָלִישָׁן דִּיאַלָּאָג צְוִוִּישָׁן דַעַם מִידָל אָוֹן דַעַם יְוָנָגָן
אוֹן אַלְטָן בְּחוֹר.

און דאס אומה הימלעך-דעמאניישע ציגיינער-ליך "דער טויטנער מאז", וואס א סך ליט ער אטורה פאר שער באטראכטן, און מיט רעכט, פארן אוור-טעקסט צו בירגעס גראנדיעזער באלאדער "לענארע".

נאָר צו וואָס איבעריקען רײַיך? דער עמפניידלעכער לייננער ווונט שוין אלײַן געפינען דאס אויסטערליש שיינען, וואָס ליגט אַין גרעטען טיל פון די אַין דעם בוֹז געזאמלטנע פֿאַלקטליידער.

מיין צוגאנג צו די "פֿאַלקט זינגגען" אַיז נישט געוווען קיין פֿאַלקלאריסטיישער, נאָר אָן עסטענטישער. דערפֿאָר האָב אַיז מיר דערלויבט אָ סך פריקייטן; נישט איַי בעוזעצעט, נאָר איבערגענפֿאָרעהט, איבערגענדיכטנעט.

דעם דאָזיקן ציקל וויידמע אַיז דעם אַנדענק פון דער פרי פֿאַרשט אָרבגענער ליזאָ שאָר ע"ה.

וועמענэм איז דער קאָרְשַׁנְבּוּם?

אָוְקוֹרָאַנְיִישׁ

וועמענэм איז דער קאָרְשַׁנְבּוּם,
וואָס שטייט דאָ פֿאָרְן הוּוּ ?
אוֹן וועמענэм איז דאס מִידְעָלָעַ,
וואָס גִּוַּשׁ אֵין גָּסָם אַרוֹים ?

איַן קוֹזְשַׁנְיָעַ בְּרַעַנְטַ אַ פּֿיְיעָרְלַ,
פֿוֹן קוֹיְמַעַן גִּיְתַ אַ רְיִיךְ —
דער קאָרְשַׁנְבּוּם גַּעַהְעַר דֻּעַם שְׁמִידַ
אוֹן דאס מִידְעָלָעַ אוּירַ.

„אַיְבָּעָרַן וּוֹעַג אַ יְוָנָגָעַ שְׁוֹאַלְבַּ
פְּלָאַטְעָרַט אַהֲרָר אוֹן אַחֲיַן ;
קוֹק זִיךְ צָוָן, דֹו מִידְלַ דָּוָן,
סְ'אָרָאַ יְוָנָג אַיךְ בֵּין !

אַ יְוָנָג מִית בִּיְנָעָר, הָאַ, הָאַ, הָאַ !
וּוְאַלְסְטוּ גַּעַהְעַט מִוּמָן,
וּוְאַלְטַ אַיךְ נִישְׁתַ קִיּוֹן סְךְ גַּעַטְרָאַכְט
אוֹן וּוְאַלְטַ דִּיךְ גַּעַנוּמָן.”

„אַיְבָּעָרַן וּוֹעַג אַ יְוָנָגָעַ שְׁוֹאַלְבַּ
פְּלָאַטְעָרַט אַהֲרָר אוֹן אַחֲיַן ;
קוֹק זִיךְ צָוָן, דֹו קָאַזְאָקַ דָּוָן,
סְ'אָרָאַ מָוִיד אַיךְ בֵּין !

אַ מָוִיד אַזָּאָט אַ בּוֹיְגִיקָעַ,
אַ מָוִיד מִית שְׁוֹאַרְצָעַ בְּרַעְמָעַן ;
הִיתְ זִיךְ, הִיתְ זִיךְ, קָאַזְאָקַ דָּוָן,
דַּעַרְ רָוחְ קָעַן דִּיךְ נָאָרַ נַעַמְעָן.”

ב' אָבָ דִּיךְ לַיְבּ

אונגעאריש

כ' האב דיך ליב, נאך מער, נאך מער
ווע די פזיב דעם קאָרֶן —
און אָז אַין חַלּוֹם וּוְעַגְּנָן דֵּיר,
שטעכט מיך ווי אַ דָּרֶן.

ニישט קיין וויב האט דיך געבעויזן,
נאָר די רויו אַלְיאַן;
אין מיין חַלּוֹם בְּלִיסְטַּה דָּו, מִידָּל,
שענער נאָך פֿוֹן שִׁין.

אָרִים בֵּין אֵיךְ

אונגעראיש

אָרִים בֵּין אֵיךְ. מִיר פֿעַלְתְּ גַּאֲרְנִיט,
ס'פֿעַלְתְּ מִיר נָאָר דָּעַר בִּיכְּן.
פֿרְיַילְעַד בֵּין אֵיךְ, נָאָר דָּאָם רַעַקְלַעַט
איַז בֵּי מִיר צַעֲרִיפְן.

לְעַכְעַר הַאָב אֵיךְ, נִישְׁטָמְתָּ קִיּוֹן בְּרוּיטַ
אוֹן נִישְׁטָמְתָּ קִיּוֹן וּוֹיְן אַיְן קַעַלְעַר,
צַיְיל אֵיךְ מִיּוֹן פֿאַרְמַעְגַּן אַיְבָּעַר,
הַאָב אֵיךְ נִישְׁטָמְתָּ קִיּוֹן הַעַלְעַר.

מיידל, עפּן מיר די טיר

אונגעראיש

„מיידל, עפּן מיר די טיר,
ס'קלאפעט דער אונגעאר, נישט דער סלאוֹן,
וואָס געדוויירט עס בֵּי דִיר,
ס'קלאפעט דער אונגעאר, נישט דער סלאוֹן.“

„בּוֹזִים, בּוֹזִים, נאָר אַיךְ האָבּ מַוְרָאּ,
אַלְעַ זעַנט אַיר מִיר — אַיִין סַחְוָרָה,
אַיר זאגַט צוֹ לִיבָּעַ פּוֹן דָּעַר וּוּעַלְתַּ
אוֹן דָּעַרְגָּאָךְ אַ פִּיגּ גַּעַשְׁטָעלְטַמְּ.“

די שיינע מאדי

בולוגנאריש

ויצט די שיינע מארי און קיד,
 און קיד, ביום פענטצטער,
 די שיינע מארי.
 ציליעט אויפֿ א זיידענעט פאדים
 פערל, טיעערע פערל,
 די שיינע מארי.
 זאנט זי צו דער נאכטיגאל:
 נאכטיגאל, דו פיגעלע,
 שיין פיגעלע,
 זינגע נישט אויף מײַן באלאבאם,
 וועק נישט אויף מײַן באלאבאם,
 מיבאיל דעם האספֿאָדָאָר,
 שיין פיגעלע.
 איך וועל קודם גײַן און גאָרטן,
 רײַסן רויטע רוייזן,
 שטעלן ווי אין קלארן וואָסער.
 מיטן וואָסער אים באָשְׁפְּרִיזָן
 און אים שעפטשען שטיל און אויער:
 "שטיו שוין אויפֿ
 מיבאיל, דו האספֿאָדָאָר,
 ס'הוּזְשָׁעַט שוין דאס פערד אין הוֹת,
 צוּיט און אויפֿ דער יאנְד, מײַן חָאָר".

דעך חלום

בולוגאייש

שלאפעט דאס מיידל, שלאפעט דאס מיידל,
 אונטערן זוילדן בארכנבוים,
 אויפן בריטן פעלד בייס ים.
 בלאוזט א זוינט, בלאוזט א זוינט
 און ווארפט שטיל א צויזיג אראפ.

כאפעט זיך אויפ פון שלאפעט דאס מיידל
 און רעדט ברונג זו דעם זוינט:
 צי, דו זוינט, דו שענטער ווינט
 האאט מיך אויפגעזעקט פון חלום.
 זים געועזן אייז דער חלום
 גיי, דו זוינט, דו שענטער ווינט!

דרוי בחורים יונגע, שיינע,
 זענען ערשת געועז א דאס,
 האאט דער ערשותער מיר געגעבן
 א טיכל, זוי דער היימל בלא.
 און דער צויזיטער האאט געשענקט מיר
 זיבן טאלער — סאמע גאלד,
 און דער דרייטער, און דער דרייטער
 האאט געוזגט — ער האאט מיך האאל.

דָּעֵר יְנוּנָנָעָר דִּיִּמְעָר

לייטוויש

איינדערפרֵי, גאנץ קאַיאָר,
 שטייט געזאָטֶלֶט מיין פֿערֶד:
 אַט נָאָר ווֹי ס'טָאגֶט
 דָּעֵר טָאג אָוִיפֵּט דָּעֵר עֲרֵד,
 ווּעַל אַיךְ רִיאַטְן אָוּעַק פֿוֹן דָּאָגָעָן.

אוֹן אַט שְׁטִיִּיט מֵיָּן טָאטָע
 נָאָעָנֶט, נָאָעָנֶט נָעָבֶן מִיר —
 מֵיָּן אַלְטִינְקָעֶר טָאטָע
 שְׁטִיִּיט נָאָעָנֶט נָעָבֶן מִיר.
 עֲרֵר שְׁטִיִּיט אוֹן עֲרֵר רָעְדָת,
 עֲרֵר רָעְדָת אוֹן עֲרֵר וּזְאָגֶט:
 “גַּעֲדָעָנָךְ מֵיָּנָע רַיִּיד!”
 אוֹן וּוּינֶט שְׁטִילֻעְרָהִוִּיט.

וואוּן נישט, מײַן גוטער,
מײַן אלטינקער טאטער,
און גלויב אין מײַן גליק:
אזוֹי מונטער און פריש,
וואָ איך לאָז זיך אין וועג,
וועל איך קומען צוריק.

אי, פערדליך, מײַן פערדליך,
דו ברוינס און דו גראַנג;
דו פלייסט ווי אַ וויכער,
מײַן פערדליך מײַן פלאַנקם,
זאג: וואָו טומטו מיך טראָגן?

אוּוּק אוּיפֿ מלְחָמָה
אין זילְדַּפְּרָעְמָהן לְאנֶה,
וּאוֹסְחָאַט נָאָך קִיּוֹן וּוַיְנֵט נִשְׁתַּחַת
מײַן נָאָמָעַן דָּרְמָאָנָט;
אַהֲנִינוּ טָמְטוּ מֵיךְ טְרָאָגָן.

צי איז דיר נישט שׂוּעָר
אט דער וועג דער ווַיְטָעָר,
דער זאָק פּוֹל מִיטּ הַאֲבָעָר
און דער יונְגָעָר רַיְטָעָר
אין זיַּן נִיעָם מַונְדִּיר?
זאג, עַנְטָפָעָר מִיר!"

יאָ, סְאַיז מִיר שׂוּעָר
דָּעָר וּוַיְטָיְוִוְיְטָעָר וּוַעֲגָר,
און דִּי פִּינְצְטָעָרָעָן נָאָכָט
וּוְאָסְחָאַט נִשְׁתַּחַת קִיּוֹן בְּרָעָג.
און דָּעָר שׂוֹוָאַרְצָעָר זָוְמָפּ . . .

בלח לַיְד

לייטויש

כ' האב עם נאך זומער דער מאמען געזאגט,
בעת ס' חאָט אַין פֿעַנְצָטְעָר דער טאג קָוִים גַּעֲטָאָגֶט :

זוך, מאמעשי קרוין, זוך דיר, מאמעשי לעבן,
אַ מיידל צום שפינען, אַ מיידל צום וועבן!

איך האב דיר גענונג שוין דעם פֿלאָקָם גַּעֲשְׁפּוֹנוּן,
גענונג דיר שוין ווֹאַסְטָר גַּעֲטָרָאנָן פֿוֹן בְּרוֹנוּן.

כ' האב שוין גענונג דיר גַּעֲשִׁיעָרֶת דעם דיל
און קָאָרֶן גַּעֲטָרָאנָן צוֹ מָאָלָן אַין מיל.

כ' האב דיזק געהארבט, און איצט וויל איך הערן
דאָס ווֹאָרט פֿוֹן דער שויגנער און פֿאָלָן זי גערן.

איך האב שוין גענונג דיר דאס היי אַין סְטוּוֹגָן
צְנוּוֹפְּגַּעַשְׁאָרֶט. אַיַּצְט זענען פֿאָרְפּוֹלוֹגָן,

וואָי זומערפייגל, די מִיְדְּלִישָׁע יָאָר,
און אַיר, מִיְנָעַ הָאָר, מִיְנָעַ גַּאֲלָדָעָן הָאָר,

אַיר ווּעַט שׂוֹין נִישְׁטַ שְׁטִיפָּעַן מַעַר אַצְינֶד,
און זָאָרג אַון הַפְּקָר מִיט יָעָדָן ווַיְנַטָּ.

און אַיר, מִיְנָעַ בְּעַנְדָּעַר פֿוֹן גְּרִינְגָּס זַיִד,
אַיר ווּעַט מַעַר נִישְׁטַ פֿלאָטָעָן פֿאָרְשִׁיָּט.

ווען ס'וועלן זיך שטעלן שנייען אוון פרעומט,
וועל איך קומען צו גיין צו דער מאמען איין געסט.

איין אַ ווייסער הויב אַיִן אַ לְיכְטִיקָעַר,
איין אַ ווייסער הויב אַ צִיכְטִיקָעַר.

די מאמע אַ שטילע וועט גיין מיר אַנטקעגען,
מיר גלעטן די הענט, מיט די אויגן מיך פרעגן :

וואֹ גוּט דָּיר, טָאכְטָעוֹר, וְוֵי גוּט דָּיר, קִינְד ? —
מאמע, אַיצְט פְּלָאַטְעָרֶת מֵיָּוָן הוֹבָּאָיִן ווַיְגַּנְּט.

אוון אויפֿ מֵיָּוָן שְׁפִינְרָאָד אוון אויפֿ מֵיָּוָן לְיוֹן
צִיטָעָרֶת נָאָר דָּעָר לְבָנָה-שִׁין.

די מאמע וועט זיכן אַ שטילע אוון הָעָרָן
אוון איך וועל טָראָכְטָן — די אויגן פֿוֹל טָרָעָרָן :

פֿוֹן אַיִּיך, מֵיָּוָן בְּעַנְדָּר פֿוֹן גְּרוּנָם זַיְדָן,
וּוְאָם וועלן נִישְׁתְּ פְּלָאַטְעָרֶת מַעַר פָּאַרְשִׁיט.

פֿוֹן אַיִּיך, מֵיָּוָן רִינְגָּעָן, מֵיָּוָן גָּאַלְדָּעָן רִינְגָּעָן,
אוון פֿוֹן די פִּינְגָּל — וּוְאָם האָבָן אַמְּאָל גַּעֲזָנָגָעָן.

דאם לוייד פונעם בלה-ריינגל

לייטוועש

זו דעם אלטן פישער
 רייט איך אפט און גערן,
 לייכט מיר מײַן שטערן,
 ב'וואָלט וועלן ווערן
 זיין אידעס גערן.

ב'האָב היינט געווואָשׂן
 די גראָע נעיצַן
 בײַים ברעהָג פונעם יַם,
 אוֹזַן מיר פונ'ס פֿינְגֶּעֶר
 אָראָפַּ דָּאָם רֵינְגֶּל
 אָוָן גַּעֲפָלֶן אַיְן יַם.

„טו תפילה, געליבטען,
 צום ווינט, צום צפּוֹן-זַוִּינְט,
 דריי נעכט אָוָן דָּרְייַי טָעַג —
 עַר זָאַל זַיְד דָּרְכָּבָדְעָמָעַן
 אָוָן וּאָרְפַּן דָּאָם רֵינְגֶּל
 צוֹרִיק אַיְפַּן בְּרָעָג!“

און אַט טוֹנְקַלְטַּ דָּעַר אָוֹנוֹטַּ
 טוֹנְקַלְטַּ, טוֹנְקַלְטַּ דָּעַר אָוֹנוֹטַּ.
 אָוָן מֵיַן טִיעָרָע גִּיטַּ

ארוים פון איר גארטן,
דען קארשן גארטן
און כהער אירע ריד:

ニיטע טרויער געליבטער,
ニיטע וויאַן, ניטע וויאַן,
לייג אָוועק די קאָסָע,
די זילבערגע קאָסָע,
אט דֿא אַויפּן שטיין.

ニיטע טרויער געליבטער,
ニיטע וויאַן, ניטע וויאַן,
לייג אָוועק דֿאָס שטיינְדֵל,
דֿאָס שטיינְדֵל צום שליףּן,
אט דֿא אַויפּן שטיין.”.

“אַ דָּאנְק דֵּיר, מײַן מִידֵּל,
אַ דָּאנְק פָּאָר דִּין קומעַן,
פָּאָר דִּינְעַטְיִיעָרְעַטְיִיעַן רִיד.
היינְטַחְבּוֹן דָּריַי שְׁפָעָרְלָעַן,
דרְיַי גְּרָאָע שְׁפָעָרְלָעַן,
אוֹףּ זְיִיעָרַע פְּלִיגְלַעַן
פָּאָרְפְּלוֹגַן מַיְן פְּרִיד.”.

“אַ גוֹטֵן טָאנְ ! אַ גוֹטֵן אַוּונְטַ !
בָּעַט מַיר אָוָס מַיְן גַּעַלְעַגְעַר,
טְיִיעָרַע מַאֲמַעַנוּ מַיְן.”.
“אַ גַּעַלְעַגְעַר צָום שְׁלָאָפְּן
וּוְעַל אַידְ דֵּיר אוֹיְסְכְּבָעַן,
נַאֲרַ מַיְן הָאָרֶץ וּוְעַט דֵּיר קִינְמָאָל
נִישְׁטַמְּחוּל זַיְן.”.

מַאֲרָאָנְצָן

פֿרָאַנְצּוֹזִישׁ

אין מיין פֿאַטְמָן גַּאֲרְטָן
 כליט אַ מַאֲרָאָנְצָן-בּוּם,
 גְּרוּסָע, שִׁינְגָּע מַאֲרָאָנְצָן,
 אָז סְטְרָאָגָט דַּעַר בּוּם זַיְהָ קְוִים.

הָא, הָא !
 זָגֶג מִיר נָאָר, דַו שִׁינְגָּע מִידָּל,
 צַי דַו בְּיוּם מִינְגָּע, יָא ?

„פֿאַטְמָר, לִיבָּעָר פֿאַטְמָר,
 וּוּעַן וּוּעַט מֵיָּוָה חֻופָּה זַיְן ?“
 „וּוּעַן סְעוּעַט זַיְהָ גַּעֲפָנוּעָן אַ חֲתָן,
 וּוּעַט דִּיְיָן חֻופָּה זַיְן .“

הָא, הָא !
 זָגֶג מִיר נָאָר, דַו שִׁינְגָּע מִידָּל,
 צַי דַו בְּיוּם מִינְגָּע, יָא ?

„אי, פֿאַטְמָר, לִיבָּעָר פֿאַטְמָר,
 מֵיָּוָה וּוּאָרְטָן קָעָנו אַיךְ נִטְמָה .“
 זַי טְרָאָגָט אָרוּים דַי לִיְוָשָׁעָר
 אָונָן גַּעַמְט זַיְהָ אַ קוּבָּעָרְלָן מִיטָּה .

הָא, הָא !
 זָגֶג מִיר נָאָר, דַו שִׁינְגָּע מִידָּל,
 צַי דַו בְּיוּם מִינְגָּע, יָא ?

די צויטיקע פירוט רימט זי אָפ
און די גריינע לאָזט זי שטיוּן,
און אויפֿן וועג קיינַן אָראָס
לאָזט זי זיך פְּרִילְעֵד גַּיְן.

הָאָ, הָאָ!
זָאָג מִיר נָאָר, דֹו שִׁין מִידָּל,
צִי דֹו בִּזּוּט מִינְעָן, יָאָ?

ווער-זשע קומט אַיר אַנטקעָן?
אַ שִׁינְעָר יְוָנְגְעָרְמָן.
וּוֹאָם טְרָאָגֶסְטוֹ אַיִן דִּין קִיבָּעָרֶל?
פְּרָעָגֶט דָּעָר יְוָנְגְעָרְמָן.

הָאָ, הָאָ!
זָאָג מִיר נָאָר, דֹו שִׁין מִידָּל,
צִי דֹו בִּזּוּט מִינְעָן, יָאָ?

„גרויסע שִׁינְעָן מַארָאָנְצָן
די שְׁעַנְמָטָע אַיִן דָּעָר וּוּלְטָמָן.“
„קָומָ, אַיך וּוּלְזִי אַיבָּעָרְצִיְּלָן
אוֹן זָעַן צִי גָּאָרְנִישָׁת פְּעָלָת.“

הָאָ, הָאָ!
זָאָג מִיר נָאָר, דֹו שִׁין מִידָּל,
צִי דֹו בִּזּוּט מִינְעָן, יָאָ?

„סְ'עַנְעָן פָּאָרָאָן נָאָר אַכְצִיךְ
אוֹן סְ'פָּעָלָן נָאָר אַסְּךְ,
אוֹן אַיְבָּה דֹו גִּסְטָ מִיר שְׁוִין אַקְוּשָׁ
איּוֹ לְאֹזֶן אַיך דִּיך גַּעֲמָדָן.“

הָאָ, הָאָ!
זָאָג מִיר נָאָר, דֹו שִׁין מִידָּל,
צִי דֹו בִּזּוּט מִינְעָן, יָאָ?

דען נזירם טאכטער

פראנצ'יזיש

האט געלעבט א נזיר אין וואלד אליין,
צויי בונטלאוך דערנער זיין האב — נישט מײַן.

מַאֲרְגָּאָרָעַט, הָא, הָא!
מַאֲרְגָּאָרָעַט, הָא, הָא!

צויי בונטלאוך דערנער זיין האב — נישט מײַן
און עפָעָם נאך — אַ טַּעַכְתָּעַרְל אַ שִׁינְגָּם.

מַאֲרְגָּאָרָעַט, הָא, הָא!
מַאֲרְגָּאָרָעַט, הָא, הָא!

אַ טַּעַכְתָּעַרְל אַ שִׁינְגָּם, אַ טַּעַכְתָּעַרְל אַ גָּאָלֶה,
שִׁיקְטָעַר זַי רֵיְסָן נִים אַין וּוָאָלֶה.

מַאֲרְגָּאָרָעַט, הָא, הָא!
מַאֲרְגָּאָרָעַט, הָא, הָא!

שִׁיקְטָעַר זַי רֵיְסָן נִים אַין וּוָאָלֶה,
גִּימְטָעַר זַי אַין וּוָאָלֶה אֹן וּוָעָרָט אַנְטְּשָׁלָאָפָּן בָּאָלֶה.

מַאֲרְגָּאָרָעַט, הָא, הָא!
מַאֲרְגָּאָרָעַט, הָא, הָא!

גייט זי אין וואָלד און ווערט אַנְשָׁלָאָפָן באָלָד,
גייען דריי יונגען דורךן וואָלָד.

מַאֲרְגָּנָאָרָעַט, הָא, הָא!
מַאֲרְגָּנָאָרָעַט, הָא, הָא!

גייען דריי יונגען דורךן וואָלָד,
זאגט דער ערשטער: ס'אָרָאָצְ שֵׁיַן גַּעַשְׁטָאָלָט!

מַאֲרְגָּנָאָרָעַט, הָא, הָא!
מַאֲרְגָּנָאָרָעַט, הָא, הָא!

זאגט דער ערסטער: ס'אָרָאָצְ שֵׁיַן גַּעַשְׁטָאָלָט.
זאגט דער צוֹוִיטָעַר: זַעַם, האָר פָּוּן גַּאָלָד.

מַאֲרְגָּנָאָרָעַט, הָא, הָא!
מַאֲרְגָּנָאָרָעַט, הָא, הָא!

זאגט דער צוֹוִיטָעַר: זַעַם, האָר פָּוּן גַּאָלָד.
זאגט דער דרייטער: אָוָן אַיךְ האָב זי האָלָד.

מַאֲרְגָּנָאָרָעַט, הָא, הָא!
מַאֲרְגָּנָאָרָעַט, הָא, הָא!

אין מיל

פראנציזיזש

אונזער קאמער-מיידל
מייט די געקרויוטע האָר
געמט דעם זאָק מיט גערשטען
סאָמע נאנץ קאיַאָר.

קומט אלע, קומט אלע, קומט אלע!
אָ בריה אַיּוֹ אונזער מילנער
אויף מאָלָן אונזער מעַל.

זֵי געמט דעם זאָק מיט גערשטען
און לאָוט אַיּוֹ דער מיל זיך גוַיַּן.
ווער-זשע קומט מיר אַנטקעגן?
טאָקע דער מילנער אלַיַּן.

“אָ גוֹטָן מַאֲרָגָן אַיִּיךְ, מִילְנָעָר,
צַיְּוִילְט אַיְּרָה מַאֲלָן מִיְּן מַעַל?”
“מַאֲלָן אַיּוֹ מִיְּן פְּרָנָהָה,
שִׁינְיָן מַאֲדָמָזָעָל.”.

ער געמט אַיּוֹ דער האַנט דעם האָמָעָר
און פָּאַסְט אַיִּם אַיּוֹ מִיל אַרְיָין.
און בעַת די מִיל טוֹט מַאֲלָן
שְׁלָאָפְט דָּאָס מַיְידָל אַיִּין.

ער האלומז זי און ער קוישט זי
 און עריך אַ מַאַל דְּרִי,
 בְּיָמִים פֻּרְעָוָן מַאַל כַּאֲפֵת זי זֶה אַוִינָפַ
 אָוֹן זֶה גַּטְמַט צָו אִים אָזְוִי :

„מִילְגָּעָר, לִיבָּעָר מִילְגָּעָר,
 צַי טָוֵט אִיר מִיט אַלְעַ אָזְוִי ?“
 „אָוֹדָאי, שִׁינְעָן מַאַדְמַאַזְוָל,
 טַו אִיךְ מִיט אַלְעַ אָזְוִי .“

„וּוְאָלָט אִיךְ גַּעֲוָוָאָסְט אַוִינָפַ
 אָזְ אִיר גַּעֲנָאָרְט מִיךְ נִיט,
 בְּרָעָנָג אִיךְ מַאֲרָגָן, גַּאנְצַ קַאַיָּאָר
 דָּעַם שְׁכָנָם טַעַבְטָעָרְלַ מִיט .“.

קַוְמַט אַלְעַ, קַוְמַט אַלְעַ, קַוְמַט אַלְעַ !
 אַ בְּרִיה אַזְיָ אָוְנוּעָר מִילְגָּעָר
 אַוִינָפַ מַאַלְן אָוְנוּעָר מַעַל .

דריַי מַאֲטֶרֶאָזָן

פראנצ'יזישן

דריַי חַבְרִים, יָוְנְגָעָן דָּרְיַי
הָאָכָּבָן אָז אַ גְּרָאַשְׁן גָּלְטָ
פֿאָרָלָאָזָט דִּי שִׁינְעָן שְׂמָאָט לִיאָזָן
אוֹז גָּעַלָּאָזָט זִיךְ אַיְזָן דָּעָר וּוּלְטָ.

דָּעָר צְפּוֹנְ-זְוִינְגָּטָן בְּלָאָזָט קָאַלְט אָזָן שָׁאָרָף,
דָּעָר בִּיּוּעָר צְפּוֹנְ-זְוִינְגָּטָן —
עָר פִּירְט אָנוֹן, פִּירְט אָנוֹן וּוּיְיט אָוּעָק
פֿוֹן אָנוֹנְזָעָר הַוּוּגְ-גַּעֲזִינְד.

דָּעָר צְפּוֹנְ-זְוִינְגָּטָן אִיז קָאַלְט אָזָן שָׁאָרָף,
דָּעָר יִם אִיז בְּרִיְתָן אָזָן טִיף,
שְׁוּוּיְמָט אָנוֹן אַנְטְּקָעָגָן פֿוֹן דָּעָר וּוּיְיט
אַ שְׁוּוֹאָרָץ פִּירְאָטָן-שִׁיפְתָּ.

וְאַנְטָן דָּעָר עַלְטְּסְטָעָר פִּירְאָט צָו אָנוֹן:
„אִיר זְעַנְטָן נִישְׁטָמָעָר וּוּי דָּרְיַי —
גִּיט זִיךְ אָונְטָמָעָר, וּוּיְיל אִיר פֿאָרְשְׁפִּילָט
אִיְיעָר לְעַבְנָן סִי וּוּי סִי.”

אַיר הַאֲטָט אֵת טָעוֹת, הַעֲרָפָט,
אוֹמוֹיסְטָט אַיְוָ אַיְעָרָפָט,
מִיר זָעַנְעָן טַקָּעָ נִישָׁתָּ מַעַר וּוּ דְרַיָּי,
אַכְבָּעָר אָנוֹז בָּאַשְׁוּרָעָטָט גַּטָּט.

חַעַלְפָט אָנוֹן, הַיְלִיקָעָר נִיקָּאָלִיָּי,
אָנוֹ דָו, נָאָכְטִינָאָל פָוָן וּוָאָלָד,
צָעַשְׁפָּרִיטָט דִיְיָנָעָ פָּלִיגָל, אַיְוָנָס אָנוֹ צָוָויָי,
אָנוֹ פָלִי צָוָמִין מִיְדָל בָּאָלָד.

אָנוֹ זָגָג אַיר, אָזוֹ אַיךְ לְאֹזֶ פָּפָר אַיר
מִיְּנָן גָּאָלָד אָנוֹ מִיְּנָן פָּפָרְמָעָג
אָנוֹ מִיְּנָעָ פָּאָלָצָן דִי דְרַיָּי
בִּיזְ צָוָם סָוָף פָוָן אַירָעָ טָעָג.

אַיְוָן פָּאָלָצָן גַּעֲפִינָט זִיךְ אַיְן מִילָּאָן
דָעָר צְוּוִיתָעָר אַיְן דָעָר פִּיקָּאָרְדִּי,
דָעָר דְרִיטָעָר פִּינְקָלָט אַיְן מִיְּנָן הָאָרָעָ
אָנוֹ דִי קִינְגִּינָן אַיְוָ זִיךְ.

קֹוקָה קֹוקָה שִׁיינְגָּעָר פּוֹיגָל

רֻומְנַנִּישׁ

„קֹוקָה, קֹוקָה, שִׁיינְגָּעָר פּוֹיגָל,
הָאָסְטַט גַּעֲוָנְגָעָן מִיר אֵין וּזְאַלְדַּ,
אוֹ מִין לְעָבָן וּוּעָט וּוּין בִּיטָּעָר,
בִּיטָּעָר, פִּינְסְטָעָר וּוּ דָעָר וּזְאַלְדַּ.
וּזְאַלְטַט אֵיך וּוּסְמַן וּוּאוֹ דָו וּוּאַינְסַטְמַ,
וּוּאוֹ דָו הָאָסְטַט גַּעֲבָוִיט דִּיְוָן נְעַסְטַ,
וּזְאַלְטַט אֵיך תִּיכְפַּפְתַּ אֵיך פָּאַרְשָׁאַלְטָן
מִיטַּ שָׁאַרְפָּעַ וּוּינְטָן, שְׁנִי אָוֹן פְּרָעָסְטַ.

מִיטַּ דָעָר בִּיקָם וּזְאַלְטַט אֵיך דִיך שִׁיסְמַן
אוֹ גַעֲוָאַרְפָּן פָּאַר דִי הִינְטַ —
אוֹ וּוּרְן זְאַלְן דִיְיָנְעָ פְּלִיגִיל
אַ גַעְשְׁפָעַט פָּאַר יְעָדָן קִינְדַּ.

נִין, נֶאָך שְׁוּעָרָעָר אִיז מִין קְלַלָּה :
דָרְיִי מָאַל זְאַלְמָטוֹ קִינְדָעָר הָאָבָן
אוֹן אַלְעָ דָרְיִי מָאַל זְאַלְן זְיִי
זְיִין אַ פְרָעָם — דִי שְׁוּאַרְצָעַ רָאָבָן
אוֹן דָו, אַלְטָעַ, צְוִוִישָׁן זְיִי !

וויל דו האסט מיר שלעכטם גיעזנט,
 וויל דו האסט מיר נאָר געונגען
 פון צעשיידונג, צער און וויי".
 "שוויג שווין, הער שוין אויפֿ צו שעלטן,
 וויל איך בין פון הערן מיד,
 איך האב בלויו געוען דיין מול
 און געונגען דיר אין לֵיד,
 וואָס איזינגס ס'אייז דיר באַשערט.
 מעָר קען איך דיר גאנְרנִישט געבן,
 ב'הָאָב מײַן איזינגס נאָר מײַן לֵיד,
 און דאס מול איז בי גאָט.
 ס'אייז מײַן איזינגס נאָר דאס לֵיד
 גאָט גיט עַדְן וואָס ער גיט.
 שוויג שווין, הער שוין אויפֿ צו שעלטן,
 וויל איך בין פון הערן מיד".

יונגעער בויים מיט זיבן צוועיגען

רומנייש

יונגעער בויים מיט זיבן צוועיגען.
לייגט מיין טיעערער אין גארטן,
טראכט און טראכט און טוט אלץ שוויגען.

וואס-זשע קען איך איצטער טוֹן,
אוֹן איך זאל מיין אָוּצָר זעַן?
שָׁאַ, אִיךְ ווֹיָם, אִיךְ וּעַל אָצִינָד
מייטן קְרוּג נָאָךְ וּאָסְמָעָר גַּיְיָן.

כ'נעַם דעם קְרוּג אָוֹן הַיִיד — גַּעֲגָנְגָעָן!
לייגט מיין לִיבְסְטָעֵר צוּוִישָׁן בְּלוּמְעָן
וּוֵי אַ שְׁמָעְטָעָרְלִינְג גַּעֲפָגְנָגָעָן.
אוֹן איך זָאָג צָו אִים אָזְוִי:
אוֹן ס'וֹאָרגָן מִיךְ דִּי טְרָעָרָן
„חוּבְ זָהָר, טִיעָרָרָר, הוּבְ זָהָר אָוִיפָ
ニיטע טראכטן, ניטע קלערן!“

זאגט מיין טיעערער אָזְוִי:
„אוּבְ זָהָר וּוּסְטָמְרָד אִינְסָמָן אוֹן צוּוִי
ברענגן שׂוֹין אָוֹן טָאָקָע בָּאָלָד
פָּוֹן דעם דָוָנָאַי וּאָסְמָעָר קָאָלְטָמָס,
פָּוֹן דעם יִם צוּוִי שְׁטִיקָעָר אִינוֹ
אוֹן שְׁוֹאָרָצָע יַאנְגָּעָדָעָם פָּוֹן וּאָלָד.“

און איך זאג צו אים איזו:
 „זע, דאס וואסער איז שווין וואראעם
 און דאס איז איז שווין צערונגען,
 נאך די יאנגעדים אין וואלד
 האב איך בליענדיק געפונגען.“

שמיכלט ער און זאנט איזו:
 „מיידל גאלדנэм מיידל פיין,
 זע, דו בייזט שווין איז גרויסטען.
 און דו קענסט מיך נישט פאָרושאַיַּין.
 וואסער קאלטע — די דינע ליפֿן,
 שטיקער איזו — די אָרעמס דינע
 און שווארצע יאנגעדים — די אויגן.

און איך בענק, גוי אוייס נאך זיי
 ווי אַשוואַלב אין פראָסט און שניי.“

פֿאָר אַלְעַ הַאָט גַּעֲזֹנְגָּעַן דַּעַר קַזְקוֹן

רומנייש

פֿאָר אַלְעַ הַאָט גַּעֲזֹנְגָּעַן דַּעַר קַזְקוֹן,
נַאֲר צַו מִיר הַאָט עַד גַּעֲזָאנְט :
פֿאָרְלָאוֹ דָּסָם אַיְגָעָנָעַ דַּאֲרָף
נַאֲר אַיְידָעָר דַּעַר טָאגּ הַאָט גַּעֲטָאנְט
אוֹן דִּין מִידָּל לְאֹזֶוּ אַיְבָעָר אַ צְוֹוִוִּיטַן.

פֿאָר אַלְעַ הַאָט גַּעֲרוֹוִישַׂט דֵּי וּוּרְבָּעַ,
נַאֲר צַו מִיר הַאָט זַי גַּעֲזָאנְט :
פֿאָרְלָאוֹ דָּסָם אַיְגָעָנָעַ לְאַנְד
נַאֲר אַיְידָעָר דַּעַר טָאגּ הַאָט גַּעֲטָאנְט
אוֹן דִּין מִידָּל לְאֹזֶוּ אַיְבָעָר אַ צְוֹוִוִּיטַן.

מאמעשי, דער מיאומער בחור

רומעניש

מאמעשי, דער מיאומער בחור
וואיל מיך נעמען פאר אַ וויב;
הער ווי ס'פֿלאטערט מיין נשמה,
זע ווי ס'ציטערט מיר דאס ליב.
אויב דו וועסט מיך, מאמעשי,
צו דעם מיאויסן בחור געבן,
וואעל איך נאך איזן מיטן דארף
נעמען זיך דאס יונגע לעבן.

און וויסן זאל די גאנצע וועלט,
ליבע נעמט מען נישט מיט מיאומקייט,
ニישט מיט צירונג, נישט מיט געלט.
און די מאמעם זאלן וויסן
און געדענ侃ן זיינער לעבן —
אויב זוי האבן שיינע טעכטער,
וועמען זוי אָוועקצונגבען.

ווער ס'ברעננט מיר היינט ביינאכט

דומעניש

ווער ס'ברעננט מיר היינט ביינאכט
 מיין געליבטען, היינט ביינאכט —
 דעם וועל איך מכבד זיין,
 מיט דריי עמערם רויטן וויאן.

כ'האכ פאר אים דעם טיש געגרייט
 און איבער דער גאנצער שטוב פארשפרײַט
 בלאע און רוייטע בלומען —
 זאל ער היינט נאָר קומען.
 עפנט ער די ליפֿן קוּם,
 ווים איך תיכּפּ וואָס ער וויל.
 איך פארשטיי שוין זיינע רייד,
 ווי, למשל, סע פארשטייט —
 דאס גראַנע בלאָט פֿון עפלבוּס
 דעם צייטיק-שיינעם עפּל.

ס' האט זיך מיר בײַינאכט געחלומט

רומעניש

ס' האט זיך מיר בײַינאכט געחלומט :

ס' איזו מיין טיעערע געקסומען,

צוווי גאָלדענע זאנגען איזן איזר גאָרטל,

.

און מיך חים אַרומגענוּמען.

און איז אַיך האָב זיך אַויפגעכֿאָפְט,

און מיין גוף אַרומגעטֿאָפְט,

מייט מיינע יונגע שטֿאָרְקָע הענט,

אווי קיינער נישט איז שטֿוֹב גַּעֲזָעָן,

זאָר דִּי בענְקַשְׁאָפְט אוֹף מיין קִישְׁזָן

האָט גַּעֲפִיבְּעָרֶת איז גַּעֲבְּרָעֶנֶט.

כ'חאָב געלאָזֶט אֵין דָאָרָף זִיךְ נִיּוֹן

רוֹמָעָנִישׁ

כ'חאָב געלאָזֶט אֵין דָאָרָף זִיךְ נִיּוֹן,
וּוַיִּסְמַע פִּינְגֵּל פָּונְדִּי בָּעָרָג,
כ'חאָב געווֹאַלְטָם מִיּוֹן מַאֲמָע וְעָנָה
וּוַיִּסְמַע פִּינְגֵּל פָּונְדִּי בָּעָרָג.
חָאָט גַּרְעָנְגָּט אָוֹן גַּעַשְׂנִיּוֹת,
וּוַיִּסְמַע פִּינְגֵּל פָּונְדִּי בָּעָרָג,
אוֹן דָּעַם וּוֹעֵג צָוֵם דָאָרָף פָּאָרְשְׁנִיּוֹת,
וּוַיִּסְמַע פִּינְגֵּל פָּונְדִּי בָּעָרָג.

כ'חאָב געווֹאַלְטָם מִיּוֹן שֻׁוּעַטְמָעָר וְעָנָה,
וּוַיִּסְמַע פִּינְגֵּל פָּונְדִּי בָּעָרָג,
איּוֹ אַ שְׁטוּרָעָם-זּוֹינְטָם גַּעֲוָעָן,
וּוַיִּסְמַע פִּינְגֵּל פָּונְדִּי בָּעָרָג.
כ'חאָב געווֹאַלְטָם מִיּוֹן מַיְידָל וְעָנָה
וּוַיִּסְמַע פִּינְגֵּל פָּונְדִּי בָּעָרָג,
איּוֹ דָעַר זּוֹנְעַנְשִׁין גַּעֲוָעָן,
וּוַיִּסְמַע פִּינְגֵּל פָּונְדִּי בָּעָרָג.

אויף א גריינעם ניסנבוים

רומעניש

אויף א גריינעם ניסנבוים
 זינגעט א יונגער קוקו שטייל,
 אונטן אויף צוווי צויגעלען
 זינגען שטייל צוווי פיגעלען.
 אווי טרויעיריך קלינגעט דאס ליאד,
 פלייען בלעטעלען אין ווינט —
 ס'זענען נישט קיין פיגעלען,
 ס'זענען מינע שוועסטערלען.

אויף א צוויגל נידיקער
 זינגעט א גראע טויב אן אלטע.
 אווי טרויעיריך קלינגעט דאס ליאד,
 פלייען בלעטעלען אין ווינט —
 ס'אייז דאך נישט קיין טויב קיין אלטע,
 ס'אייז מײַן מאמעשי די אלטע.

מאמע, ליבע שוועסטערלען,
 טרויערט נישט ביטאג, ביינאכט,
 וואס איך בלאנדוושע און דער פרעמד.
 ווישט שוין אָפּ די טרעָרָן אִין,
 פֿאָרטְרוּיָעָרֶט נישט די יָאָרָן אִין.

ס' לֵיד פּוֹנוּם יוֹנָגָן יָאָוָא

סֻרְבִּישׁ

אויפֿן גאנעך שטײַיט דער יונגעָר יָאָוָא,
 פֿאַלְטַ דער גאנעך אַיִּין — אַ, גַּאטַ גַּעֲרַעַטְעַר —
 אָוָן צַעַשְׁמַעַטְעַרְתָּ אִים דַּי רַעַכְתָּ הַאַנְטָ.

וּוְעַדְזַּשְׁעַ קָאָן אִים חַיְּלָן ? אַיִּן דַּי בָּעָרְגָּ
 וּוְאוִינְגַּטְ דַּי קְלוֹגָעַ, אַלְטַעַ וּוּילָאַ,
 נַאֲרַ וּמַאנְגַּטְ דַּעֲרַפְאָרַ אַחֲיוֹןַ לְזִיןַ.

פּוֹן דַּעַר מַאֲמַעַן — דַּי רַעַכְתָּ, וּוְיִסְעַ הַאַנְטָ
 פּוֹן דַּעַר שַׂוּעַטְעַר — דַּי לְאַנְגָּעַ, שַׂוּאַרְצָעַ צַעַפְ
 אָוָן פּוֹן זַיִּן וּוּיִּיבָּ, אַיְרַ שְׁנִירַלְ פָּעָרְלַ.

גִּיטַּ דַּי מַאֲמַעַ אָפְ אַיְרַ רַעַכְתָּ, וּוְיִסְעַ הַאַנְטָ
 אָוָן דַּי שַׂוּעַטְעַר — דַּי לְאַנְגָּעַ, שַׂוּאַרְצָעַ צַעַפְ
 נַאֲרַ דָּאָם וּוּיִּיבָּ — זַי גִּיטַּ נִישְׁטַ אַיְרַעַ פָּעָרְלַ :

„וּוְיִ לְאַנְגָּ אַיְךְ לְעֵב גַּיב אַיְךְ נִישְׁטַ דַּי פָּעָרְלַ,
 דַּי מְתַנְהָה פּוֹן מַיִּין מַאֲטָן, זַאֲלַ זַיְדַּ מַיִּין“. —
 וּוּרְתָ אַיִּן כְּעַם דַּי אַלְטַעַ וּוּילָאַ פּוֹן דַּי בָּעָרְגָּ,

שיט זי סט אריין אין יאוזאָם עסן
 און פֿאַרְמַאַכְט אֹויפֿ תִּמְיד זֵינֶע אָוִיגֶן.
 קלָאנֶן אָוּן זְוִינֶן דְּרִי קּוֹקָאוּקָעָם :

איינע קלָאנֶט אָוּן הערט נישט אויפֿ צוּ קלָאנֶן,
 די צְוַויּוֹתָעּ קלָאנֶט פֿאַרְטַּאַגְּס אָוּן קָעָן אָוּונָט
 אָוּן די דְּרִיטָע וּוִינָט, וּוּעַן סְגֻּפְעָלָט אִיד.

די, וּזְאָם קלָאנֶט אָוּן הערט נישט אויפֿ צוּ קלָאנֶן,
 דָּאָם אִיזְׁוֹזָאָם אַלְטָע וּוִיסְעַ מַאֲמָע,
 די, וּזְאָם קלָאנֶט פֿאַרְטַּאַגְּס אָוּן קָעָן אָוּונָט,

דָּאָם אִיזְׁוֹזָאָם טִיף בְּאַצְעָרֶטֶע שְׂוּעוּסְטָעֶר,
 אָוּן די, וּזְאָם וּוִינָט וּוּעַן סְגֻּפְעָלָט אִיד,
 דָּאָם אִיזְׁוֹזָאָם יְוָנְגִינְקָעּ אַלְמָנָה.

בַּיְמָם שְׁעֵפָן וּוְאַסְעָר

סְעִירְבִּישׁ

אייז געלְאָפָן ס'גִּילְדָּעָנָע מַאֲרָגְנָשְׁטָעָנָדְל
 איינְצְוִיאָגָן דַּי לְבָנָה אָוֹן דַּעֲרִיאָגָן,
 האָט עַם נִישְׁתְּ גַּעֲקָעָנֶט,
 האָט עַם נִישְׁתְּ גַּעֲקָעָנֶט,
 דַּי לְבָנָה דַּעֲוָלְאָנְגָעָן,
 דַּי לְבָנָה דַּעֲרִיאָגָן.
 האָט אַ וּוְינְטַזְזַיְזַי פָּאָרְטְּרָאָגָן
 אָוֹן זַיְזַי זַיְנָעָן פָּאָרְגָּאָנָגָעָן
 הִינְטָעָר אַ הוַיְכַן בָּאָרָגּ,
 הִינְטָעָר אַ גְּרִינְעָם וּוְאָלָדּ,
 הִינְטָעָר אַ קִּילְן וּוְאַסְעָר.

בַּיְמָם וּוְאַסְעָר שְׁטִוִיטַט אַ מִידְל
 אָוֹן גַּעֲבָן אִיר אַן עַמְּעָר ;
 זַי שְׁעַפְטַט דַּאַס קָלְאָרָעּ וּוְאַסְעָר
 מִוּט דַּי הַעַנְטַז דַּי וּוְיִסְעָן,
 מִוּט דַּעַם גַּיְלְדָּעָנָעָם עַמְּעָר.

אוֹיפְּ אַ פָּעָרְד אַ וּוְיִסְעָן רִיְּטַט אַן אַלְטָעָר בָּחָור
 "אַ גַּאַט חַעַלְאָךְ דַּיְרַ מִידְל — בְּלוֹטַ אָוֹן מִילְּחָ,"
 אוֹיבַד וּוְיִלְסָט, וּוֹעֵל אִיר דַּיְרַ הַעַלְפָן שְׁעֵפָן".
 "אַ דָּאָנָק, אַ דָּאָנָק דַּיְרַ, אַלְטָעָר בָּחָור, אַלְטָעָר רִיְּטַעָר,
 כְּוֹעֵל אַלְיוֹן דַּאַס וּוְאַסְעָר שְׁעֵפָן וּוְיִטְעָר".

אייזיק מאנגער
 איינציגאָגן די לבנה און דעריאָגן,
 האָט עם נישט געקענט,
 האָט עם נישט געקענט,
 די לבנה דערלאָנגען,
 די לבנה דעריאָגן.

האָט אַ ווינט זי פֿאָרטראָגן
 און זי זיינען פֿאָרגאנגען
 הינטער אַ הויכּן באָרג,
 הינטער אַ גְּרִינְעָם וּאָלֶד,
 הינטער אַ קְּילָן וּאָסְעָר.

בַּיּוֹם וּאָסְעָר שְׁטוּמַת אַ מִידָּל
 אָוֹן נַעֲכָן אֵיר אָן עַמְּעָר ;
 זַי שְׁעַפְתַּמְּ דָּאָס קְלָאָרָע וּאָסְעָר
 מִיטּ דִּי הֻנְּטַמְּ דִּי וּוַיִּסְעָר,
 מִיטּ דָּעַם גִּילְדָּעָנָם עַמְּעָר.

אויף אַ פֿערְד אַ שְׂטָאַלְצָן רַיִיט אַ יְוָנְגָעָר בָּחוֹר.
 „אַ גְּזָטַה הַעַלְפַּה דִּיר מִידָּל — בְּלוֹט אָוֹן מִילְּךָ,
 זָאג אַיְזָן וּוְאָרט בְּלִזְיָז אָוֹן אַיְדָן וּוּעָל דִּיר הַעַלְפַּן.“
 „הַעַלְפַּה מִיר, יְוָנְגָעָר בָּחוֹר, הַעַלְפַּה מִיר, יְוָנְגָעָר רַיִיטָעָר
 כִּיחָאָב קִיּוֹן כּוֹחַ נִשְׁתַּמְּ צֹוּ שְׁעָפָן וּוְיִטְעָר.“

בִּים קַאֲלָא־טַאנֵץ

טערבייש

„יעלייצא מײַן וויב — זאגט פֿעַטְרָע —
אייז די שעננטע פרוי פֿון אַלְעַ;
שענער נאָך פֿון אַיר, דער וויסער
ווילְדָעַר ווילְאָ פֿונֶס וואַלְדַּס.“

קלאָפְטָאַין טויעַר אָן די ווילְאָ
און זי רופט אַים אָן בִּים נָאמָעַן
און זי זאגט אַזְוֵי צו זאגַן:
„פֿיר אַרְוִים דִּין וויב, באָרְיָמָעַר —
האָסָט גַּעַזְאַט, אָז זי אייז שַׁעַנְעָר,
שַׁעַנְעָר נאָך פֿון מִיר, דער ווילְאָ.“

הערט ער אָן פֿאַרְגָּעַטְמַט די ווערטער
און ער צִירַט זַיְן וויב מִיט צִירַונְג
און ער גַּעַטְמַט זי בַּיִּידְעַר האַנט אָן
און ער פֿירַט זי צו צָום טויעַר.
און זי אייז בְּפִירַושׁ שַׁעַנְעָר,
דרְיוֵי מַאל שַׁעַנְעָר פֿון דער ווילְאָ.

ס'אייז אַיר קלְיַיד פֿון ווַיְמַן זַיְדַּנְם,
ס'גְּרִיכְן אַירַע האָר די קְנַעַכְל
און די פֿערְלַ-שְׁנוֹר — דַעַם גַּאֲרַטְל,

און די גאלדענע רינגען אירע
בלישטשען, בלענדן ווי די זונ.

הויבט די אויגן אויף די ווילאָ
און זו זאנט אוזו צו זאנן:
„סאיין דר גריינז זיך צו באַרימען,
או דיין וויב אויז גאָר די שעננטע,
שענער נאָך פון מיר, דער ווילאָ.
ס'חאט אָמאָט זי געבוריין,
אין זידענע וויקעלעך געוווקלט
און מיט מאָמע-AMILך געזיגן.
אָבער מיך, די וויסע ווילאָ,
האט דער ווילדער וואָלד געבוריין
און דעם טוי פון די פארטאנן
האָכ אֵיך בלוייז אלם קינד געזיגן.
און די ניאָגניעס מיינע זענען
די ווינטן פונג'ס וואָלד געזיגן.

פֿאַרוֹוָאנְדָּל זִיךְ, נְשָׁמָה מִינְעָ

סְעִירְבִּישׁ

פֿאַרוֹוָאנְדָּלְט זִיךְ, נְשָׁמָה מִינְעָ,
אַיִן אֲ רַוִּיטָעֵר רַוִּיז אַיִן גַּאֲרַטְּן,
אַיִךְ אַלְיוֹן וּוּלְזִיךְ פֿאַרוֹוָאנְדָּלְעָן
אַיִן אֲ וַוִּיסְטָן שְׁמַעְתְּרַלְּינְג.

אוֹן אַיִךְ וּוּלְזִיךְ אַנְיַידְעַרְפָּאַלְן
אוֹפְּ דָעֵר רַוִּיטָעֵר רַוִּיז אַיִן גַּאֲרַטְּן,
הַעֲנְגָּעָן אַוִּיפְּ דִי רַוִּיזְנְבָּלְעַטְּעָר
סִיִּ בִּוַּיְתָאָג אַוְן סִיִּ בִּיְנָאָכְטָן.

זָגָן וּוּלְזָן דָּאַן דִי מַעֲנְטְּשָׁן :
„זָעַט, וּוְיַיְסְרָאֵלְעַט אָפְּ דִי רַוִּיז
יַעֲנְעָר וַוִּיסְטָר שְׁמַעְתְּרַלְּינְג.“
אַבְּעָר אַיִךְ — אַיִךְ וּוּלְזִיךְ קַוְשָׁן.

מיידליךicity

טערבייש

אי, דו מײַדָּל, גָּלְדוֹן מײַדָּל,
פֿוֹן וּוֹאָס שְׁמַעַקְנוּ דִּינְגָּעָ בְּרוֹסְטָן:
פֿוֹן מַאֲרָכָנֶץ? צַי פֿוֹן רְוִיזָן?
אָפְשָׂר גָּאָר פֿוֹן אִימְאָרְטָעָלֶן?

אי, בְּזַוְטוֹ אֵטְרִיפְשָׁ, בְּחוֹר:
מִינְגָּעָ זְוִיְּסָעָ בְּרוֹסְטָן שְׁמַעַקְנוּ
נִישְׁתָּמַעַט פֿוֹן רְוִיזָן אָוָן מַאֲרָכָנֶץ,
אָפְילָו נִשְׁתָּמַעַט פֿוֹן אִימְאָרְטָעָלֶן,
גָּאָר זַיְהָ שְׁמַעַקְנוּ מִיטָּמִין דִּינְגָּעָ,
מִיטָּמִין יוֹנְגָּעָר מִידְלִיכְשָׁקִיםָּט.

שְׁלִימַדְמֹזְלָ אָוֹן מֹזְלָ

אויפֿן באָרג, דעם הויכַן באָרג
בליט אַ בוּם —
אונטערן בוּם זִיצְט אַ מיידַל
און אייזַ פֿרַילְעַךְ.
זַאנְט זַ צַוְּ דַעַם יְוָנְגָעַן בַּחֲורַ :
„קָום הַיִינְט אָוּוֹנְטַ,
נַאֲרַ אָזַ דַוְ קָרִיכַסְטַ דַעַם פֿלוּזַט אַרְיבַּעַר
צַעְבְּרַעַךְ נִישְׁטַ גַּאֲרַנְיִשְׁטַ ;
און אָזַ דַוְ קָומְסַט אַיְן הוֹיַף אַרְיַין
מַאֲךְ נִישְׁטַ קַיְוַן לַיְאָרָעַם ;
און אָזַ דַוְ קָומְסַט אַיְן שְׁטוּב אַרְיַין
שְׁוֹוִיְיגַ אָוֹן רַעַד נִישְׁטַ“.

זִיצְט דַעַר בַּחֲור אַוְיַפְן פֿלוּזַט,
צַעְבְּרַעַכְט אַ ברַעַט ;
און אָזַ ערְ קָומְט אַיְן הוֹיַף אַרְיַין
בַּילַן הַיִינְט ;
און וּוּ ערְ עַפְנַט אַוְיַף דַי טַרַּ
פֿאַלְטַ אַוְם דַעַר צַעְבַּעַר,
קִיְקַלְטַ זַיךְ דַעַר צַעְבַּעַר אָוֹן
צַעְבְּרַעַכְט דַי טַעַפְ.

כַּאֲפַט זַיךְ אַוְיַף דַי אַלְטַע מַאֲמַע
זַעַן וּוּאַסְמַהְעַרְתַּ זַיךְ,
טַאֲפַט זַי, טַאֲפַט זַי אַיְן דַעַר פֿינְצְטַעַר
און צַעְבְּרַעַכְט אַ פּוּם.

כאנט זיך אויף דער אלטער טאגטע
 זען וואָס ס'הערט זיך,
 צינדט ער אָן אַ שוועבעלע
 אָן צינדט אָן די באָרד.

לעשט דער בחור אָפֶן די באָרד
 אָן אַנטלויפט מײַט זיין געליבטען.
 דאס הייסט מזול !

ニישטא קיון סודות

טערבייש

ס'האָבן זיך געקוּשָׁט צוּווֵי פֿאָרְלִיבְּטוּ אַין פֿעַלְד,
 געמיינט, אֹז קוּינְגָּעֶר ווּעַט נִישְׁטָזָעַן —
 נַאֲרָגְעַזְעַן הַאֲטָט זַיְדָטְגָּעַן נִישְׁטָזָעַן —
 אָונָן אָוִים גַּעֲפָלְוִידְעָרְטָט פֿאָרְדִּי וּוִיְסָעַשְׂאָף.
 אָונָן דַּי שַׁאֲפָט דֻּעְרְצִיְּלָטָט עַם וּוִיְעַרְדָּפְאָסְטָוָךְ.
 אָונָן דַּעַרְפְּאָסְטָוָךְ דַּעַם וּוְאַנְדְּעָרָעָרָאָן וּוּגָן.
 דַּעַרְפְּאָסְטָוָךְ הַאֲטָט עַם פֿאָרְטְּרוּיטָט דַּעַם שִׁיפְעָר
 הַאֲטָט דַּעַרְפְּאָסְטָוָךְ עַם גַּעֲזְוֹנְגָּעַן פֿאָרָן שִׁיפְלָן.
 דַּאֲם שִׁיפְלָן דֻּעְרְצִיְּלָטָט עַם פֿאָרָן וּוְאָסְטָרָן,
 הַאֲטָט דַּאֲם וּוְאָסְטָרָן עַם גַּעֲזְוֹנְגָּעַן דַּעַרְמָאָמָעָן,
 וּוְאָם הַאֲטָט בַּיּוֹם קְלִין בְּרָעָגְגָּשָׁן וּוּשָׁן.

הַאֲטָט דַּאֲם מִיְדָלְאַלְעָזָעָז זַיְדָטְגָּעַן :
 „פֿעַלְדָּ, אֹז קוּינְמָאָל זַאֲלָסְטָוָרְגְּדִין נִישְׁטָזָעַן וּוּרָן ;
 וּוִיְסָעַשְׂאָף, וּוּלְאָפָּ, זַאֲלָן זַאֲלָן אַיְיךְ פֿאָרְצְזָקָן .
 פֿאָסְטָוָךְ, קַעְפָּן זַאֲלָן דִּיךְ דִּי מְעָרָקָן,
 וּוְאַנְדְּעָרָעָרָאָן, דַּי פִּים זַאֲלָן דִּיךְ פֿאָרְוּוֹאָנָעָן,
 שִׁיפְעָרָן, דַּי כּוּאָלְיָעָם זַאֲלָן דִּיךְ פֿאָרְשְׁלִינְגָּעָן,
 שִׁיפְלָן, אַפְּיָעָרָן זַאֲלָן דִּיךְ פֿאָרְבְּרָעָנָעָן .
 אָונָן וּוְאָסְטָרָן דַּו זַאֲלָסְטָפֿאָרְזִיגְלָטְגָּעָן וּוּרָן .”

דען מיידלען קללה

סערבייש

א מיידל באָדט זיך אַין דרענאנֿאָט-טייך,
ליינט זו די קלִיידער אויפֿן גְּרִינְגָּם גְּרָאֶזּוֹ
און דָּאָם הָעֵמֶד בַּיּוֹם קְיָלָן בְּרָעָגּ אֲנִידָעָר.
גְּנַבְּעַת זיך אָוּעָק דָּעָר פָּאַסְטוֹן פָּוּן די שָׁאָפּ,
פָּאַמְּעָלָעָה, שְׂטִיל אָוּן גְּנַבְּעַת צָו דָּאָם הָעֵמֶד.

שְׁעַלְתּוּ דָּאָם מִיְּדָל, אָז דָּאָם וּוְאַסְעָר צִיטָעָרֶת :
„דָּעָם, וּוְאָסְחָט דָּאָם הָעֵמֶד מִיר צָוְגַּעַנוּמָעַן,
זָאַלְן זיך מַעֲרָן די שְׁעַפְּעַלְעָד אַין שְׁטָאָל ;
פְּלִינְקָעַ פָּעָרָד זָאַלְן שְׁפְּרִינְגָּעָן אָוּיפּ זַיִן פָּעָל ;
זַיִן קָאָרָן זָאַל זיך בּוֹיְגַּן טִיף אַין טָאָל
אוּן זַיִן קָאָסָעַ זָאַל זַיְגָּעָן אָוּן זָאַל קְלִינְגָּעָן .

אָט די קְלִילָות הָעֶרֶט דָּעָם פָּאַסְטוּכּוּם מַאֲמָע :
„וּוְעָרְסִ'שְׁעַלְתּוּ אָזְוֵי מִין זָוֵן, דָּעָם פָּאַסְטוֹה,
זָאַל אָוּיפּ הָאָרְבָּסְטּוֹ זיך פָּאָרָעָן אַין מִין חַווּז
אוּן דָּעָם צְוַיְּתָן הָאָרְבָּסְטּוֹ אַיְינְגָּל הָאָבָּן
אוּן אַיר, די בָּאָכָּעָ, וּוּלְעַם וּוּיְגַּן אָוּן פָּאַרְדוּוֹגָן .

דו וועטט גיין מיטן באָרג

פּוֹלִישׁ

דו וועטט גיין מיטן באָרג,
 דו וועטט גיין מיטן באָרג,
 און איך מיט דער דאַלְינֶע —
 דו וועטט בליען — אָרוּז,
 דו וועטט בליען אָרוּז
 און איך אָ קָאַלְינֶע.

דו וועטט זיין אָ פֿרִיצָה,
 דו וועטט זיין אָ פֿרִיצָה,
 מיט פֿעַלְדָּעָר אָון טַלְז —
 און איך וועל זיין אָ גַּלְחָה,
 און איך וועל זיין אָ גַּלְחָה,
 אַין אָ קָלוּיסְטָעָרֶל אָ שְׁטַיְלָן.

און קָאַטְשָׁן וועטטו פֿאָרָן,
 אַין קָאַטְשָׁן וועטטו פֿאָרָן,
 מיט זעקס פֿערְד גַּעֲשְׁפָּאָנָט —
 אָון מֵיר וועלן די אַרְיָמָע,
 די פֿוּעָרִים די אַרְיָמָע —
 קוּשָׁן די האָנָט.

און אzo מיר ווועלן שטארבן,
 און אzo מיר ווועלן שטארבן,
 ווועט מען מיט גאָלד
 אויפֿ דער מצבָה קריtsן,
 אויפֿ דער מצבָה קריtsן :
 אַזְוִי חֲסֵט גָּאָט גַּעֲוָאַלְט.

און וווער ס'וועט פֿאָרְבִּינְגִין,
 און וווער ס'וועט פֿאָרְבִּינְגִין,
 ווועט ער בלײַבן שטײַן —
 און טראָכְטָן — אzo לִיבָע,
 און טראָכְטָן : אַזְאָ לִיבָע,
 און ווועט ווֹיְטָעֶר גַּיְן . . .

דָּאָם עַפְּלַ-בּוֹיְמָעַלְעַ

פֿרִילִישׂ

אָן עַפְּלַ-בּוֹיְמָעַלְעַ הַאֲטַזֵּךְ צְוַבְּלִיט
נִישְׁתָּוּ וּוַיְמַת פָּוּן גַּעֲרַטְנָדָל, צְוַיִּהְדִּי טְרִיטִיט;

דָּעַר וּוַיְמַעַר צְוַוִּית הַאֲטַזֵּךְ דִּי וּעְנָן פֿאַרְשְׁנִיט —
אַיְצָט וּעְנָן דִּי עַפְּלַ צְיִיטִיק אָן גְּרִיטִיט.

טָא וּוַעַר וּוַעַט מִיר דִּיְסָן דִּי עַפְּלַ דִּי רְוִיטָע,
אוֹ יַאֲשָׁ אַיְזָנָגָר בְּרוֹנוֹן אַוִּיפָּה מִיר — דָּעַר שְׁוֹטָה.

אָ גַּאנְצָן פֿרִילִינְג הַאֲטַזֵּךְ עַר גַּעַגְאָרֶט :
וּוְאַקְמָ אָונְטִיעָר, קָאַסְיַעַנְקָא — אַיךְ וּוְאַרט ;

אָ גַּאנְצָן זְוַמְעַר גַּעַשְׁטִיפָּט אָן גַּעַרְעָדָט,
אָ גַּאנְצָן זְוַמְעַר גַּעַקְוָשָׁט אָן גַּעַגְלָעָט ;

אָ גַּאנְצָן הַאֲרַבְּסָט בְּעֵת סְ'הָאֲט גַּעַרְעָנָנֶט,
הַאֲבָאַיךְ אַים בְּיִם הַינְּטַעַרְטִירָל בְּאַגְּעָנָט ;

אָ גַּאנְצָן וּוְינְטִיעָר בְּסָוד פֿאַר דָּעַר מַאֲמָעָן,
גַּעַשְׁטִיפָּט אָן גַּעַהְוִילְעָט מִיט אַים צְוַזְּמָעָן.

אַיְצָט וּעְנָן שְׁוִין צְיִיטִיק דִּי עַפְּלַ דִּי רְוִיטָע
אוֹן יַאֲשָׁ אַיְזָנָגָר בְּרוֹנוֹן אַוִּיפָּה מִיר — דָּעַר שְׁוֹטָה.

אַיְצָט טְשִׁירְקָעָן שְׁוִין וּוְידָעַר דִּי גְּרִילְן אַיְזָנָגָר —
גַּעֲקוּמָעָן, גַּעַגְאַנְגָּעָן אוֹן אַיךְ וּוְיִם נִישְׁתָּוּ צָו וּוְאַם ?

שפאמט-ליך

פוייש

קרייעט די שוואָרצעַה הוֹן,
 אָ רעֲנֵן מִיט אָ זָוּן,
 דָעַם קָאָוָאָלָם אָשָׁה לְאָכְט
 הָאָ-הָאָ-הָאָ, הָאָ-הָאָ-הָאָ.
 דָעַם קָאָוָאָלָם הָאָמָעָרָם קְלִינְגְּעָן
 אָוּן אָלָעַ פָּגָנוּם שְׁפְּרִינְגְּעָן
 בְּזַיְקָלַן זְיַגְּעָרַן אָכְט
 הָאָ-הָאָ-הָאָ, הָאָ-הָאָ-הָאָ.

הָעַיַּן, דָו, יָאנָעַק, יָאנָעַק,
 וּוְאָם שְׂטִוִיסְטוֹ אָוִיטַן גָּאנָעַק,
 אָוּן הָאָלְטָסְטָן אַיְן הָאָנְטָן דָאָם קְרֻעָנָצֶל
 הָאָ-הָאָ-הָאָ, הָאָ-הָאָ-הָאָ.
 קָאָסְיָאַת וּוְעַטְטָה דִיר כְּלַעֲבָן,
 דָאָם צְוִיְינְטָעַ קְרֻעָנָצֶל גָּעָבָן,
 קָוּם אָוּן כָּפֶפֶת אָ טְעַנְצָל!
 הָאָ-הָאָ-הָאָ, הָאָ-הָאָ-הָאָ.

אין וואָלֵד, אין וואָלֵד שפֿאַצְיָרֶט זַי,
 דַּסְמַ צוֹוִיטָעַ קְרֻעָנְצַל פִּירְטַ זַי
 אָוָן ווַיְאַקְעַטַּצְוּ דַּסְמַ פַּעֲרָדָל
 הַאָ-הַאָ-הַאָ, הַאָ-הַאָ-הַאָ.
 אָוָן דַּעַר צָאָפֶ דַּעַר שׁוֹטוֹתָה,
 בַּאַטְרָאַכְטָ אִיר קְלִיְידַ דַּסְמַ רְוִוְיטָעַ
 אָוָן שַׁאַקְלַטַּ מִיטַּן בַּעֲרָדָל,
 הַאָ-הַאָ-הַאָ, הַאָ-הַאָ-הַאָ.

מִיטַּן דַּי פִּיסְעַלְעַךְ שְׁפְּרִינְגֶּטֶן זַי,
 מִיטַּן דַּי טַאַלְעַרְלַעַךְ קְלִינְגֶּטֶן זַי,
 אָוָן אַ לְיַדְעַלְעַ זְוִינְגֶּטֶן זַי,
 הַאָ-הַאָ-הַאָ, הַאָ-הַאָ-הַאָ.
 דַּי טַאַלְעַרְלַעַךְ זְעַנְעַן נִישְׁטַ אִירָעַ,
 זַי ווְאוּינְטַ אַיְן אַ פְּרֻעְמְדַעַר דִּירָה
 אָוָן אַי — אַיְן דַּאַרְטַ אַ קְרִירָה,
 הַאָ-הַאָ-הַאָ, הַאָ-הַאָ-הַאָ.

מאטשעיג, מאטשעיג

פוייליש

„מאטשעיג, מאטשעיג, וואו פארסטען, מיין טרייסט?“

„פארסטען עם נישט וויסן, דו וויסט.“

„נאר איז ב'זעל דיך א בעט טאן
און ב'זעל דיך א גלעט טאן,
וועסטו מיר שוין זאגן, מיין טרייסט.
אין וואלד אריין פאָר איך, דו וויסט.“

„טאָ נעס-זשע מיך מיט, ס'אַיז נישט קיון חטאּ.“

„פארסטען עם נישט וויסן, דו וויסט.“

„נאר איז ב'זעל דיך א בעט טאן
און ב'זעל דיך א גלעט טאן,
אייז גי איך מיט דיר א געועט . . .
ועז דיך אויפ, נאר צוברעך נישט קיון ברעט.“

„וואָם פירסת דו אין וואָגן, מאטשעיג, מיין קרוין?“

„פארסטען עם נישט וויסן, דו וויסט.“

„נאר איז ב'זעל דיך א בעט טאן
און ב'זעל דיך א גלעט טאן,
וועסטו מיר שוין זאגן, מיין קרוין.
נו, עפֿעלעך פִֿיר איך און שווין.“

„טָא גַּיב מִיר אָן עֲפָל, מַאֲטְשָׁעָיו, מֵיָּוֹן קְרוֹיָן.“.

„טַאֲרַסְטַּעַט עַמְּנִישְׁתַּו וּוַיְסַן, דָּו וּוַיְסַטַּט.“.

„נָאָר אָז בַּיּוּעַל דִּיךְ אָ בְּעַט טָאָן,

אוֹן בַּיּוּעַל דִּיךְ אָ גְּלַעַט טָאָן,

וּוְעַמְּטוּ מִיר שְׁוִין גַּעֲבָן, מֵיָּוֹן קְרוֹיָן.“.

„אָ וּוְעַרְעַמְּדִיקָם נָעַם דִּיר אָז שְׁוִין.“.

„טָא לְאָז דִּיר אָ קְוַשׁ טָאָן, מַאֲטְשָׁעָיו, מֵיָּוֹן קְרוֹיָן.“.

„טַאֲרַסְטַּעַט עַמְּנִישְׁתַּו וּוַיְסַן, דָּו וּוַיְסַטַּט.“.

„נָאָר אָז בַּיּוּעַל דִּיךְ אָ בְּעַט טָאָן,

אוֹן בַּיּוּעַל דִּיךְ אָ גְּלַעַט טָאָן,

וּוְעַמְּטוּ זֶה שְׁוִין לְאָזָן, מֵיָּוֹן קְרוֹיָן.“.

„קְוַשׁ, נָאָר בִּים נִישְׁתַּו אוֹן שְׁוִין.“.

א קאטער מיט נילדענע שפארן
דרײַט זיך אָרוּם אֵין הוֹוִוַּן

פּוֹיְלִישׁ

„ווער דרייט אֵין הוֹוִוַּן זיך,
טעכטערל,
צי האַסְטּוֹ נוֹשֶׁט גַּעֲהָרֶת?“
„ס'אַיַּן דער קָאוֹזָל, מאַמְעַשִּׁי,
וּאָסּ פֿאַיְעַט אָז דַּי פֿעַרְד.“.

„ווער פֿאַרְעַט זיך, אוּ, טעכטערל,
ווער פֿאַרְעַט זיך אֵין הוֹוִוַּן?“
„ס'אַיַּן, מאַמְעַשִּׁי, דַּאַסּ קָאַטְעַרְל,
וּאָסּ נִישְׁטָעַרט נַאֲך אַמוֹוִוַּן.“.

„וואַס שעהַטשעט דאָרטַן, טעכטערל,
זאג, וועָר קעָן עַם זַיְן?“
„מ'בלעהַטשעט אָונְזוּר קָאָטְעָרְל
די מילעָר פֿוֹן דָעַר דַיְין.“

„צֵי האָט אָ קָאָטְעָר, טעכטערל,
צֵי האָט אָ קָאָטְעָרְלָהּ הָעַנְתָּ?“
„עָר האָט אָ גִּילְדָּן פֿינְגְּעָרְל,
וואַס בלישטשעט אָוָן וואַס בלעַנדְט.“

„צֵי האָט אָ קָאָטְעָר, טעכטערל,
צֵי האָט אָ קָאָטְעָרְלָהּ פִּים?“
„צַוּוִי גִּילְדָּעָן שְׁפָאָרְן מַאֲמָעָשִׂי,
הָאָט עָר אָוִיפּ גַּעֲוָוִים.“

„צֵי האָט אָ קָאָטְעָר, טעכטערל,
צֵי האָט עָר דָעַן אָ קָאָפּ?“
„עָר האָט אָ סּוּבְּלָעָן הַיְמָעָלָעָן,
וואַס פָּאָלָט אִים נִישְׁטָאָרָאָפּ.“

„צֵי האָט אָ קָאָטְעָר אוֹיגְעָנָעָם,
זַאנְ מִיר — יָא צֵי נִיְין?“
„אוֹודָאי האָט עָר, מַאֲמָעָשִׂי,
צַו זָעַן בִּינְגָכְטָן צַו גַּיְין.“

„ס'איו ענג דיין מידער טעכטערל —
א וויטאג און א קלאג.”
„אוז מין וועלט אייז, מאמעשי,
געוואָרַן הײַנט צו טאג.”.

„ס'איו קורץ דיין קלײַד, טעכטערל,
און ס'פלאמט ביי דיר די באָק.”.
„דעָר שנידער האָט גענגבּעַט טוֹן,
אט דער פֿאָסְקּוֹדְנוֹאָק.”.

„ס'וַיִינְט אֲקִינְד, מײַן טעכטערל —
וַויִּ אֵיז מִיר אָונָן וּוַיִּינְד.”.
„ס'איַן, מאמע קְרוֹוִין, ס'איַן, מאמע גָּאַלְד,
דעָר שְׁכַנְתְּעַם אֲקִינְד.”.

„און אָפְשַׂר אֵיז דָּאַם, טעכטערל,
און אָפְשַׂר אֵיז דָּאַם דִּינְמַן ? ”
„יאַש האָט אוַיך אֲחַלְקָה דְּרִין,
ס'איַז בִּידְנָם — מִינְסָם אָונָן זַיִּינְסָמֶן.”.

צַי וּוַיִּסְטוּ כָּאַטְשִׁי טַעכְטַעַרְל
וּזְאַס דִּיר קְוֻמְטָה דַּעֲרְפַּאָר ? ”
„הָאַמְּטָה מאמע אוַיך אָזְזִי גַּעַטְאָן —
טַאַמְּךָ זַיְקָ נִישְׁטָ צּוֹם נַאֲרָ.”.

בַּיִם רֹויְטָן יִם

פֿוַיְלִישׁ

וואיגט דער ווינט די גראזן,
וואיגט זי אַהֲרִין אָוֹן אַהֲרִיר
אָוֹן יַאֲשׁ שְׂרֵיבֶט צַוְּזַיְן מִידָּן
אַ בְּרוּיוֹ פָּנוּם מִילְוָטָר.

“צַי שְׂרֵיבֶטְוּ יָאָ, צַי נִיְּן,
דִּין בְּרוּיוֹ וּוּעַל אַיךְ נִשְׁתַּחַת לְעֹזָן,
וּוְיַל סְ'אַיזְ מִין לִיבָּעַ צַוְּדָר
אַ לִיגְנַטְ בְּלוּזְ גַּעֲוָעָן.”

“צַי לִיבֶטְוּ מִיךְ יָאָ, צַי נִיְּן,
בֵּין אַיךְ דָּאַךְ דִּין באַשְׁעַרְטָעָר
אָוֹן כְּהִיט אָפְ אַין מִין האַרְצָן
דיַינָע טִיעָרָע וּוּרְטָעָר.”

אַט וּנְעַנְעַן דַּי רַעֲקָרוֹטָן
צַוְּדָעַם רֹויְטָן יִם גַּעֲקוּמָעָן —
מִיט פָּאָרָן אָוֹן מִיט שְׂוִימָעָן
קָעַן קִיְינָעָר צַוְּזַיְן נִשְׁתַּחַת קְומָעָן.

פליט א גראעד שפֿאָרבער
אייבער די וווײַטְעַ ערטער,
און ברעננט צו טראָן פֿוֹן פּוֹילִין
שטיילע, טרייעריך ווערטער.

„זאג, דו גראעד שפֿאָרבער,
וואו האסטו פֿאָרלוֹרִין דיין פֿעדער?
און וואס טווען אונזערע מאמעס
אין די ווינשַל-סַעַדֶּר?“

„נאָר נישט געאיילט זיך, קינדער,
אייר וועט עס תיכָפְּ חערן:
די טאטעם און די מאמעס
וועיגען מיט ביטערע טרען.

די טאטעם און די מאמעס
געזענקיין דאס געזעגענען —
און מירצעשים אויפֿ יענער וועלט
וועט מען זיך באָגָעַגעַן.“

א יעדן אינדענערפּרי

צייגיינעריש

א יעדן אינדענערפּרי
 בויים ערשותן שיין פון ליכט
 פרעג איך : וואו אוו ער ? —
 און וואש מיר דאם גזיזכת,
 נישט מיט קלארן וואסמער
 און נישט מיט פֿייבָּטָן טוי,
 נאָר מיט מיין היימער טראָר.

אנפֿרען

ציגיינעריש

כ'חאָב געפֿרעהנט די וווײַיסע גאנדו
 בִּי דֻעַם רָאַנְד פּוֹן דָּאָרָף :
 "וּוְוַיְמַעַגְּנָדוֹ, צַי הָאָסְטָו נִשְׁתָּ
 מֵיַן גַּעֲלִיבְטָן וּוְאוֹ גַּעֲזָעָן?"
 ווּוְיַסְטָה די גָּאנְדוֹ נִשְׁתָּ וּוְאָסְטָה אָוָן וּוְעָן:
 נִיְין!
 זַי הָאָט אִים נִשְׁתָּ גַּעֲזָעָן.

כ'חאָב געפֿרעהנט דֻעַם רְוִיטָן האָן
 בִּי דֻעַם רָאַנְד פּוֹן דָּאָרָף :
 "רוּוִיטָעָר האָן, צַי הָאָסְטָו נִשְׁתָּ
 מֵיַן גַּעֲלִיבְטָן וּוְאוֹ גַּעֲזָעָן?"
 ווּוְיַסְטָה דָעַר האָן נִשְׁתָּ וּוְאָסְטָה אָוָן וּוְעָן:
 נִיְין!
 עַר הָאָט אִים נִשְׁתָּ גַּעֲזָעָן.

כ'האָב געפֿרעהַט דעם שוואָרץַן רַאֲב
 ביַיְיַה דעם רַאֲנַד פָּוָן דַּאֲרָףּ :
 "שַׁוְואָרְצַעַר רַאֲבּ, צַי הַאָסְטוֹ נִישְׁתָּ
 מֵיַן גַּעֲלִיבְּטָן וּאוֹ גַּעֲזָעָן?"
 וּוַיַּסְמַט דַּעַר רַאֲבּ שְׁוִין וּאַם אָוָן וּוֹעֵן
 פָּאַכְּתַּעַר מִיטּ דַּי פְּלִינְגָּל :
 "אוֹפּ דַּעַר תְּלִיהּ הוֹיךְ
 העַגְעַט עַר אָוָן דַּעַר וּוַיְגַט
 הוַיְדַעַט אִים אָהִין אַהֲרֹן.

אַדְאַנְקָ דִּיר, בַּת יְחִידָה —
 הַאָסְטַּט אִים גַּנְבָּעָן גַּעֲשִׁיקְט —
 וּוּעַל אוֹךְ מִיטּ מֵיַן אַלְטִיטְשָׁקָעָר,
 מֵיַן גַּעֲטְרִיוּעָר אַלְטִיטְשָׁקָעָר,
 הַאָבָן הַיְיָנְטָ אַסְעוֹדָה."

די שלעכטע שוועינגער

צונגיינעריש

„קראנק בין איך, מיין מאן,
איך פאראלאו דיך באלאד,
שטאטרבן וועל איך שטאטרבן
דא אין גריינעם וואלאד.“.

„וואס האסטו געגענסן,
וואס האסטו געטרונקען?
זאג, מיין טוייער לעבן.“.

„שלאנגען-מיילך צו טריינקען,
שלאנגען-פלוייש צו עסן
האטט דיין מאמע מיר געגעבן.“.

„או, דו שלעכטע מאמע,
האטט מיין גליק פאראדארבן,
ס'אייז מיין וויב געשטאטרבן,
וואס-זשע טויג מיין לעבן?
וואס-זשע טויג מיין וועלט?
ס'אייז דער טויט מיר ליבער,
לייבער ווי דאם לעבן.“.

מייט דעם בלאנקען מעסער
מייט דעם שארפֿן מעסער
שטיעכט ער זיך אין הארץ :

“מאמע, בייזע מאמע,
וואם ווועט פון דיר ווערן,
צי וועסמו דען נאך קענען
זיך פרײַען מיט די שטערין?

הארץ, מיין אָרֶעֶם הָאָרֶץ,
ווערטט אִיצְטּ קָאַלְט אָונְ שְׂטִילְ
אָונְ דָּעֵר זָמְעָר-זָוִינְטּ
אָטְעָמְטּ מִיד אָונְ קִילְ.”

איין אַ טִּפְּן קְבָּר
אויפָּן פְּרִיעָעָן פְּעַלְדּ
שְׁלָאָפָּן זַיְ צְוֹאָמְעָן.
גַּיְ מִיטּ שְׂטִילְעָ טְרִיטְ
אָונְ אָוִיב דָּו זִינְגָּטּ אַ לִידּ,
זַעַ, דָּעַרְמָאָן זַיְ נִימְתּ
די שְׁלַעֲכְטָעָ מְאָמָעָ.

צונאן

ציגיגינעריש

„ווײַין נִשְׁטָם, ווײַין נִשְׁטָם, טִיעָר קִינְד,
ווײַין נִשְׁטָם, קַעַצְעַלְעַ,
אֵיך וּוֹלֶגֶן אֵין מַארְקָ אַרְיָין,
אֵין מַארְקָ אַרְיָין אָוָן קוֹיפֶּן דִּיר
נִיעָ שִׁינְגָּע בְּעַנְדָּעָר.“.

„אוֹי, שִׁינְגָּע בְּעַנְדָּעָר דָּאָרָף אֵיך נִיטָּה,
שִׁינְגָּע בְּעַנְדָּעָר הַאָב אֵיך שָׂוִין,
עַפְעָם אַנְדָּעָרְשׁ קוֹיפֶּן פָּאָר מִיר,
מַאְמָע, מַאְמָע קְרוֹיָן.“.

„ווײַין נִשְׁטָם, ווײַין נִשְׁטָם, טִיעָר קִינְד,
ווײַין נִשְׁטָם, קַעַצְעַלְעַ,
אֵיך וּוֹלֶגֶן אֵין מַארְקָ אַרְיָין,
אֵין מַארְקָ אַרְיָין אָוָן קוֹיפֶּן דִּיר
שִׁינְגָּע בְּרוֹיָן שִׁיכְלָעָר.“.

„כְּדָאָרָף נִשְׁטָם, כְּדָאָרָף נִשְׁטָם, מַאְמָע קְרוֹיָן,
שִׁינְגָּע שִׁיכְלָעָר הַאָב אֵיך שָׂוִין,
עַפְעָם אַנְדָּעָרְשׁ קוֹיפֶּן פָּאָר מִיר,
מַאְמָע, מַאְמָע קְרוֹיָן.“.

„ווײַין נִשְׁטָם, וଆַין נִשְׁטָם, טִיעָר קִינְד,
ווײַין נִשְׁטָם, קַעַצְעַלְעַ,
אֵיך וּוֹלֶגֶן אֵין מַארְקָ אַרְיָין,
אֵין מַארְקָ אַרְיָין אָוָן קוֹיפֶּן דִּיר
נִיעָ שִׁינְגָּע בְּעַנְדָּעָר.“.

אין מארך אריין און קויפן דיר
א קליגנטשיך חוירל,
ווין נישט, קעצעעלע".

"או, ניטע, ניטע, מאמע קרוין,
א חוירל דאם האב איך שווין,
עפעם אנדערש קויפ פאר מיר,
מאמע, מאמע קרוין".

"ווין נישט, ווין נישט טיעער קינד,
ווין נישט, קעצעעלע,
איך וועל גיין אין מארך אריין,
אין מארך אריין און קויפן דיר
א שיינעם יונגן בחור".

"טאָקע, טאָקע, מאמע קרוין,
לויף אין מארך און טאָקע שווין
אונ קויפ אים — פאר צען גילדן.
אונ אויב מ'עט וועלן עפעם מעער,
דיינגע זיך נישט און ברענונג אהער
דען שיינעם יונגן בחור".

דער טויטער מאן

ציגיינעריש

„אי, מאמע, מאמע, יעדע נאכט
הער אוין ווי און מיין געצעלט
מורמלט עפעם און ס'רעדט:

וויי אוין מיר, מיין טיעערע,
כליג אליין און קבר,
כליג אליין און ווארט און ווארט
און דו קומסט נישט.
ס'אייז קאלאט און טיף און נאט מיין קבר
און דו קומסט נישט . . .
שטיי אייך אויף אַ יעדע נאכט
און אייך קומ צו דיין געצעלט.
באלד וועל אייך שוין מער נישט קומען
ס'פויין מיר שוין ביידע פים . . .

שטעל אַ צלם אויף מיין קבר,
וועט עם זיין פאָר מיר אַ פערד.
זיבן נעכט האָב אייך, אווי, מאמע,
אט די ווערטער שוין געהרט.”

זאגט איזוי די אלטער מאמע :
 „דעָר, וואָס רעדט צו דיַר איזוי,
 דאס איז ער, דיַין טויטער מאָז.“

ס'איַן אַים אָומְעַטְיךָ צוֹ לִיגָּן
 אַלְיוֹן אַיְן קָבָר,
 טוֹ וְשֻׁעָטָאַכְטָעָר זַיְן בָּאֲגָעָר,
 שְׂמָעָל אַ צָּלָם אָוִיפָּזְיָן קָבָר.
 זָאַל עָר זַיְן פָּאָר אַים אַ פָּעָרְד
 בֵּיז דָעָר קָאָפָּז וְעַט נְעַמְּעָן פּוֹילָן
 אָזָן עָר וְעַט וְוַי אַ דָּעָרְלִיּוֹטָעָר
 קְוּמָעָן אַיְן דָעָם לְאַנְדָּפָּן טְוִיטָעָן.“

הערת די יונגענקע אלמנה,
 הערת דער מאמעס קלוגע עצה.
 אָזָן זַי שְׂמָעָלָט אַ צָּלָמָל,
 אַ פְּשָׁוֹט צָלָמָל אַנְידָעָר
 אָוִיפָּז דָעָם שְׂטִילָן קָבָר.

„פָּאָרְוּאָנְדָּל זַיְךָ, דָו צָלָמָל,
 אַיְן אַ פָּעָרְדָּל, אַיְן אַ שְׁלָאָנָקָן,
 אַיְךָ וְוַיְלָ רִיְיטָן, אַיְךָ וְוַיְלָ רִיְיטָן
 מִיטָּדָעָר נָאָכְטָ אָזָן מִיטָּדָיָן וְוִינְגָן.
 צַוְיָין וְוַיְבָעַלְעָ דָעָם יוֹנָגָן,
 צַוְיָין טְיִבְעַלְעָ דָעָם שְׁיוֹנָעָם,
 כְּיַוְיל זַי נְעַמְּעָן, כְּיַוְיל זַי בְּרָעָנָגָן
 צַוְיָין קָבָר, אַיְן מִין קָבָר.“

ווערט דאס צָלָמָל אַ פָּעָרְדָּל
 אָזָן סְפָּלִיט וְוַיְיָנָן וְוִינְטָן
 שְׁנָעָלָעָר שְׁנָעָלָעָר, שְׁנָעָלָעָר שְׁנָעָלָעָר,
 די פָּאָדָקָאוּעָם שְׁפָרִיצָן פִּיעָרָן.

שטייט די יונגענקי אלמנה,
שטייט און ציטערט און זי ווארט . . .

שפֿרִינְגֶט אַרְאָפֶט דָעֵר טּוֹיְטָעָר רִיְּטָעָר
אוֹן עָרֶנְעַמֶּט זַי אַיְּנָן דִי אַרְעָמָס
אוֹן זַיְּ רִיְּטָן אַוְן זַיְּ רִיְּטָן
איְּבָעָר וּוֹעָג אַוְן וּזְאָלָד אַוְן וּוֹינְטָ.

„וואּי מִיר, גּוֹטָעָר, וּוֹיְיָ מִיר, לִיבָּעָר,
סְ'אַיְּזָן דִּין פֿעָרְדָּ צָום וּוֹינְטָ גּוֹנְגִילִיכָּן“.

„נִישְׁתְּ דָעֵר וּוֹינְטָ האָט עַם גּוֹבָאָרָן,
פָּוֹן פְּשָׁוֹט האָלָץ אוֹז עַם גּוֹוָאָרָן,
פָּוֹן דָעֵם צְלָמָל, גּוֹטְרִיעָר,
וּוֹאָסָדוֹ האָסָט מִיר אַוְיפֿגּוּשְׁטָעָלָט“.

„וואּי אַיְּזָן מִיר, מִיְּן מִאָן גּוֹטְרִיעָר,
סְ'פּוֹילָן דָאָךְ בַּיְּ דִיר דִי פִּים.“

„איְּן דָעֵם טִיפָּן פִּיכְכְּטָן קְבָּר
הָאָבָן זַיְּ גּוֹנוּמוֹעָן פּוֹילָן“.

„וואּי אַיְּזָן מִיר, מִיְּן מִאָן גּוֹטְרִיעָר,
סְ'זִילְבָּעָרָן דִיְנָעָה הָאָר וּוֹיְנִי“.

„יאָ, זַיְּ גּוֹנוּמָן וּוֹיְסָם גּוֹוָאָרָן,
די לְבָנָה שִׁינְוָט אַוְיפָּ זַיְּ“.

פלִיט דָאָס פֿעָרְד וּוֹי זַיְּן וּוֹינְטָן
אוֹן דָעֵר קְבָר וּזְאָרָט,
אָפָן, גְּרִיְיט . . .
אוֹן פֿאַרְשְׁלִינְגֶט זַיְּ זַאֲלְבָעָצְוּוֹיִט.

האָר אָוֹן קְנֻעַכְתֶּן

צִיגְּנַנְדְּרִישׁ

זָאנְטַ דָּעֵר קְנֻעַכְתֶּן צָוֵם פְּרִיאַן : "הָאָר,
כְּהָאָבָּדִי פְּרִיאַחְ לִיבָּ, אַ הָאָרָ."
שְׁטִיְיטַ דָּעֵר פְּרִיאַן שְׁטוּם —
בִּירְיַבָּאָרִירּוּם.

"פָּאָר אִין נָאָכְתֶּן מִימְטָ אַיר, מִימְטָ אַיר
גַּוְבָּ אַיךְ אַלְעַ הִימְלָעַן דִּירָ."
שְׁטִיְיטַ דָּעֵר פְּרִיאַן שְׁטוּם —
בִּירְיַבָּאָרִירּוּם.

„ס'האט די פרייצה דיך נישט ליב,
כאמטש זי זאגט, זי האט דיך ליב.“.
שטייט דער פרײַן שטומ —
בִּירְבָּאַרְיוֹם.

דו ביזט גראָ און דו ביזט אלט,
ס'איין דיין גוף פאַרוּיאַנְעַט קאלט.“.
שטייט דער פרײַן שטומ —
בִּירְבָּאַרְיוֹם.

„זַי אַיז זַי דַעֲרַ שְׁטַעַרְזְּ-שְׁיַין
אָוֹן האַט לֵיב נָאָר מֵיךְ אַלְיַין.“.
שטייט דער פרײַן שטומ —
בִּירְבָּאַרְיוֹם.

„שְׁיַין אַיז זַי — דַי גַּאנְצָע וּוּלְטַ,
דו — אָגָּרָא אָוֹן האַרְבָּסְטִיךְ וּוּלְדַ.“.
שטייט דער פרײַן שטומ —
בִּירְבָּאַרְיוֹם.

„שְׁטַאַרְבְּ-זְשַׁע, אַלְטַעַר, שְׁטַאַרְבְּ-זְשַׁע גַּיךְ
וּוַיְלַ דַי פְּרִיצָה וּוַיְלַ נָאָר מֵיךְ,
שְׁטַאַרְבְּ אָוֹן וּוַעַר שְׁוִין שְׁטֻומַה“ —
בִּירְבָּאַרְיוֹם.

זו דער פֿרַיצָה זָאָגַט דער האָר :
 — כְּהָאָב גַּעֲטוּיַת דֵּין קַנְعַכְתִּי, דַעַם נָאָר.”
 שְׁטִוִיטַם דַי פֿרַיצָה שְׁטוֹם —
 בִּירְיבָּאָרִירּוּם.

“אוֹן אַיְזַן מֵיָּן לַיְבָסְטָעָר קַאַלְטַ אַוְן טַוִּית,
 בֵּין אַיְיךְ אַוְיךְ צַו שְׂטָאָרְבָּן גְּרִיטִיט.”
 פַּאַלְטַ זַי בְּלִיעַד אַוְן שְׁטוֹם —
 בִּירְיבָּאָרִירּוּם.

פְּרִיאַן, פְּרִיאַן, בֵּין אַוְן שְׁלַעַכְתִּי,
 סְשַׁלְאָפְטִי דַי פֿרַיצָה מִיט אַיְרַ קַנְעַכְתִּי
 אַיְן אַיְן קַבְרַ שְׁטוֹם —
 בִּירְיבָּאָרִירּוּם.

פָּוָן דַעַם קַבְרַ שְׁפַרְאָצְטַ אַרְוִוִים
 אַ בְּעַרְיאָזָקָעַ אַוְן אַ רְוִיַּן,
 צִיטְעַרְן זַיְהַ פְּרוּם —
 בִּירְיבָּאָרִירּוּם.

נוֹגָן זַיְהַ פָּאָר דַעַם וּוַיְנַטְּ
 זַיְנַגְּעַן אִים דַּאַס לִידְל — קִינְדַּ
 אַוְן נַעֲמַעַן זַיְהַ אַרְוּם —
 בִּירְיבָּאָרִירּוּם.

א נומע עצה

ציגינעריש

רוישט דאם וואסערל הינטער דער מיל,
שטיית דאם מיידל און הערט צו שטיל :

מיידל, דעם קאואל האב נישט האולד,
פארשמירט און פארטאושט איזו תמיד דער יאלד.

גלויב נישט דעם וואנדערער, מיידעלע דו,
תmaid פארגנט ער וואם ער זאגט צו.

אפאילו דעם האר מיטן בלויין געוויכט
האָב אים נישט ליב, וויל ער צאנקט ווי א ליכט.

דעם קלעזמער האָב ליב, דו מיידעלע פיין,
זיין פידל שפילט פרויד דיר אין האָרצן אריין.

מיידל איז פעלד

ציגיינעריש

מיידל גויט אליאין איז פעלד,
 גאלדייך שיינט די גאנצע וועלט,
 נאָר דאס מיידל גויט אליאין
 אונז ס'זואָרגט זי אַ געוויין.

זאגנט מיר, גאלדענע קאָרֶן-זאגנטגען,
 איז דאס אמת, איז ער איז
 אויף תמיד אַוועקגעגעגעגען?
 האָט ער טאָקע מיך גענָאָרט —
 גאלדענען זונשטיָאָל, זאג מיר, ליבער —
 איז דאס אמת, איז מײַן קראָנָאָל
 איז פֿאָרוֹזָוָאָנָעָט אונז פֿאָרְדָּאָרְט?
 אָט דער קראָנָאָז, וואָס ער מײַן לעבען
 האָט עָרְשָׁתְּ נָעְכָּתְּ מִיר גַּעֲבָּעָן.

וויגן זיך די זאגנטגען, וויגן:
 „מיידל, ס'אייז אָן אלטער ניגון,
 מיידל, ס'אייז אָן אלטער ליד,
 וואָו די ליבע גויט, נישט תמייד
 גויט מײַט אַיר די טריישאָפְט מײַט.
 זעלטן גייען זי צוֹזָאָמָעָן,
 ווי צוֹזָיִי קִינְדָּעָר פָּונְ אַיְן מָאָמָעָן.
 אָפְטָמָאָכָט לִיבָּעָ דִּיך צָום נאָר
 אָונְ זַיְלָאָזָט דִּיך אַ גַּעֲדִיזָנָעָן,
 חָרְטָה, טְרָעָרָן, פִּיְּזָן אָונְ צָעָרָן.“

און דער זונשטיינֶאָל ציטערט, ציטערט :
 „לייבע איז נישט תמיד פֿרייד,
 לייבע שפֿילט זיך אפט פֿאַרכֿיבֿיטערט
 מיט דער קְרִוֵּין פֿון טְרוּיְיעָרִיקִיט.
 און דו לְגַסְטַּת אַיִן דִּין גַּעֲצַלְתָּ,
 פּוֹלְ מִיטְ קְלָאָג אַוְן מִיטְ באָדוּעָר,
 אַוְן דִּין האָרֶץ ווערט מִיד אַוְן מִידָּעָר
 פֿון דִּער ליַבְעַ אַוְן אַיר טְרוּיְעָר.”.

זאגט דָּאם מִידָּעָלָע מִיט טְרוּרָן,
 זאגט דָּאם מִידָּעָלָע מִיט צָעָר :
 „אוּבְּ דִּ ליַבְעַ אַיִן אַ שְׁפִּילְ נָאָר
 אַוְן זִי מַאֲכַט אַוְן אַפְּטַ צָום נָאָר,
 אוּבְּ דִּ טְרוּיְישָׁאַפְּט טָוָת זִי מִידָּן
 אַוְן מִיטְ אַיר גִּוְיִט נָאָר דִּ פִּין —
 אַיִן אַדְיַע, דו זְנוּנְשִׁין,
 אַיִן אַדְיַע, אַיר קָאַרְנוֹאַנְגָּן !

דאָרט אַיִן יַעֲגַעַם קִילְן טִיכְלַ
 וּעַל אַיךְ שְׁלָאָפְּן, וּעַל אַיךְ לִיגְזַּן
 אַוְן דִּ וּוּרְבָּעַ וּוּטַט מִיר דְּוִישִׁין
 יַעֲדַע נַאֲכַט אַיר אַלְטַן נִגְגָּן
 פֿון אַ לְעַבְנַן אַוְן אַ ליַבְעַ —
 נִשְׁטַח דָּעַרְשְׁפִּילַט אַוְן נִשְׁטַח דָּעַרְגָּאַנְגָּעַן.

די וואנדערער

ציגיגינעריש

די וואסערן פון טיכל שוועמען אועעך.
 גיעין צוויי שיינע מיידלעך ביים ברעה:
 „טרוייעריך אייז, טיבעלע, מיר,
 טרויעריך אייז, קצעעלע, מיר.“
 קלאר וואסערל, דיין וועל
 פאַרוֹוָאָם אַנטְלוֹוִיפְט אָזַי שְׁנָעַל?

„ניין, נאָר נישט טרויעריך זיין —
 פֿאָלָג מִיך, דָו שְׁוּעָם טְעָרְלָה מִין,
 דְּאָרָט וּאוֹ מִיר אַיְלָן זִיךְּ
 אייז שְׁעָנָר פָּוּן שִׁין“.
 קלאר וואסערל, דיין וועל
 פאַרוֹוָאָם אַנטְלוֹוִיפְט אָזַי שְׁנָעַל?

זִיכְּן בַּיּוֹם בְּרַעֲגַבְּ בִּינְגָאנְד
 צוּוִיְּ מִידְלָעָרְ חַאנְטָ אַין חַאנְטָ —
 אַ בְּחָוָרְלָ יְוָנָג אָוָן שְׁלָאָנְקָ
 קוּמָטָ פָּוּן אַ וּוֹיִיטָן לְאָנְדָה.
 קלאר וואסערל, דיין וועל
 פאַרוֹוָאָם אַנטְלוֹוִיפְט אָזַי שְׁנָעַל?

אוֹיגָן זְיַינָע — טְוִנְקָל-בָּרוֹוָן,
 אוֹיגָן זְיַינָע — טְרִיבָּ,
 גְּלִיאַד אִים וּוְאַלְטָ אַפְּגָעָנָאָרטָ
 די, וּאַסְמָךְ רִ'הָאָטָ לִיבָּ.
 קלאר וואסערל, דיין וועל
 פאַרוֹוָאָם אַנטְלוֹוִיפְט אָזַי שְׁנָעַל?

„דיינע אויגן, בלום פון סטעל,
מיידעלע פיין,
זיין כישופן, כישופן מיך
אין א כישופן אריין”.
קלאר וואסערל, דיין וועל
פֿאַרְוּאָס אַנְטְּלוֹיֶיפְּט אָזְוִי שְׁנָעֵל?

„בְּיוֹזֶט אָוּמְעַטְּיק, בְּחוֹרֶל מִין,
קוֹק מִיר אֵין חָרֶץ אַרְיָן.
אַיך בֵּין אָזְוִי עַלְנָט דָּא,
מוֹזָטוֹ שְׂוִין מִינְגָּר זְיָן.”
קלאר וואסערל, דיין וועל
פֿאַרְוּאָס אַנְטְּלוֹיֶיפְּט אָזְוִי שְׁנָעֵל?

אָזְוִיְיטָעָר קְוָמָט בְּלִיּוֹן אָוּן מִיךְ,
גִּיּוֹת זִיךְ אָוּן פִּיְפְּט אַ לִידְ,
עַט עַר אַ פְּאָרֶל רַעֲדָט,
קוֹשֶׁט, הָצְלוֹת זִיךְ אָוּן גַּלְעָט.
קלאר וואסערל, דיין וועל
פֿאַרְוּאָס אַנְטְּלוֹיֶיפְּט אָזְוִי שְׁנָעֵל?

„אַיך קָוָשׁ דַּיְר דַּי לִיפְּנֵן אָוִים,
אַיך טְרִינְק דַּיְר דַּעַם אַטְעָם אָוִים,
דוֹ בְּיוֹזֶט דַּי שֻׁעְנְסְטָע, דוֹ,
דוֹדוֹ מִין רַווּז.”
קלאר וואסערל, דיין וועל
פֿאַרְוּאָס אַנְטְּלוֹיֶיפְּט אָזְוִי שְׁנָעֵל?

צְוֹוִי פְּאָרְלָעָר הָאנְט אֵין הָאנְט
גִּיּוֹן זִיךְ הָאנְט אֵין הָאנְט,
חִימֶט זִיךְ דַּי לִיבָּע, הִימֶט
אוֹן טְרִילְעָרט אַ לִיד :
קלאר וואסערל, דיין וועל
פֿאַרְוּאָס אַנְטְּלוֹיֶיפְּט אָזְוִי שְׁנָעֵל?

איך נוי און פֿאָרגְנִי מִיטֵּן ווֹאַלְקָן

גענעריש

וואען ס'זועט זיך צעלבייען אַ מאָרגְנִידִיק דָוִיט,
וואעל איך גיינ און פֿאָרגְנִי מִיטֵּן ווֹאַלְקָן.

צַו מִין עֲרָדִישׁעַר מַי ווּעַט גַּעֲנַעַנְעַן דָּעַר טוֹיט
אוֹן בְּיוּעַל גַּיְינ אָוֹן פֿאָרגְנִי מִיטֵּן ווֹאַלְקָן.

וואען מִיר ווּלְעַן זַיךְ, בְּרִידְעַר, שְׂוִין מַעַר נִישְׁתַּחַט וּעַן,
וואעל איך גיינ און פֿאָרגְנִי מִיטֵּן ווֹאַלְקָן.

אַיךְ, אַרְעַמְעַר ווֹאַנְדְּעַרְעַר, אַיְינְגַּעַר אַלְיַוְן,
וואעל גַּיְינ אָוֹן פֿאָרגְנִי מִיטֵּן ווֹאַלְקָן.

בְּיוֹ דִי הִימְלִישָׁע טְוִיעָרָן ווּעַל איך שְׂטִיבַן
אוֹן גַּיְינ אָוֹן פֿאָרגְנִי מִיטֵּן ווֹאַלְקָן.

אוֹן ווּעַל זִינְגֶּעָן פֿאָרְגַּר גָּאַט, ווּאַ אַמְלָאָכְלַשְׁיָוָן
אוֹן גַּיְינ אָוֹן פֿאָרגְנִי מִיטֵּן ווֹאַלְקָן.

בָּאַשְׁאָפָעָר פָּוָן אַלְיַז אָוֹן חָאַר פָּוָן מִין ווּעַל,
אַיךְ נֵי אָוֹן פֿאָרגְנִי מִיטֵּן ווֹאַלְקָן.

דָּא שְׂטִיבַן אַ סָּאַלְדָּאַט, ווּאַם פִּירְט אָוִים דִּין בָּאַפְּעָל
אוֹן גַּיְיט אָוֹן פֿאָרגְנִיט מִיטֵּן ווֹאַלְקָן.

ליבע ליד פון אַ ווֹאנָאָבּוֹנְד

ונגעריש

מיידל, שעם זיך ניט,
פארנעם, פארנעם מיין ליד,
הער אויפֿ צו ווינגען;
אייך שטיי אונ קוק אויפֿ דיר,
אַ פרעמדער בי דיין טיר,
וועם בין אייך קעגן דיר
אונ דינע חנען?

טא זוי זיך נישט מצער,
ס'וועט קיינער נישט דערפֿאָר,
חלילת, מײַנְעָן,
או אייך האָבּ דיך געהאָט
אונ ווועט דיך פֿאָר דעם חשׂ
מייט שטיין פֿאָרְשְׁטִיינְעָן.

טו אָפּ פון זיך די שרעק,
אט נאָך אַ צוּוֵּי דָּרוּי טעג
גיי אייך פון הי אַזּוּק;
דו זאלסט נישט מײַנְעָן,
או כ'ויל אויפֿ אַיְיבּיךְ דיך
פֿעַנטְעָן פֿעַסְטְּ צו זיך
פֿאָר דִּינְעָן.

קיין הים האָבּ אייך דאָך ניט
אונ כ'ויל נישט — גאטּ באָהִיט —
דו זאלסט נאָך מײַנְעָן טרייט
בְּאַדְאָרְפּן ווינגען.

לייד פון די שטערן

איינדייניש

מיר זענען די שטערן, זאָס זונגען,
 דאס ליכט איז אונזער שטום,
 מיר זענען די פֿיעַר-פֿיגַל,
 דאס ליכט איז אונזער שטום.

מיר פֿלאַטערן איבער דעם הימל
 און שנײַידַן פֿאָר גִּיסטער אַ וועג
 און הינטער אונז גויעַן דריי יענער
 און יאנַן אַ בער איז געיג.

אָזֶה אַזֶּה עַמְּתִּים גַּעֲוֹעַזְנִין
 אָזֶה אָזֶה וּעַט עַמְּתִּים וּוַיְמַטְרֵר זַיִן
 תִּמְּדִים וּעַט יָאנַן אַ יעַנְעַר
 אַ בער אַין וּצְלִדְךָ אַרְיִין.

אָזֶה מִיר וּוּלַן בְּלִישְׁטְשָׁעַן אָזֶה פֿינְקְלַעַן
 וּוְגַּרְוִיסְעַ זִילְבָּעַרְנַע טְרַעַרְן
 אָזֶה קוֹקָן אַרְאָפְּ אַזֶּה דִּי תְּהוּמוֹת
 אָזֶה זִינְגַּעַן דָּסֶס לִיד פִּון די שְׁטָעָרַן.

הטפילה פאר א נויידגעבוירן קינד

איינדיאניש

איך אלע דארט און די הימלען —
זונ, לבנה און שטערן —
איך בעט איין, ארכ טו איך באשוווערן :
אין אייער מיט אויז א לעבן אויפגענאנגען.
א יונגס, א ציטערדים אוייפגענאנגען.
זיטט מסכימים און גיט אים א צייכן !
מאכט גלייך אים די וועגן איזו, איז ער זאל
דעם שפייז פונעם ערסטן בערגל דערגריכן !

איך אלע דארט און דער לופטן —
געפלען, וואלקנס און ווינטן —
איך בעט איין : פארגעטט מיין תפילה פון אונטן !
אין אייער מיט אויז א לעבן אויפגענאנגען.
א יונגס און א ציטערדים אוייפגענאנגען.
זיטט מסכימים און גיט אים א צייכן !
מאכט גלייך אים די וועגן איזו, איז ער זאל
דעם שפייז פונעם צויטן בערגל דערגריכן !

איך בערג און איך טאלן, בוימער, גראז און וואסערן,
פארגעטט מיין גבעט !
אין אייער מיט אויז א לעבן אויפגענאנגען,
א יונגס און א צאטולדיקס — זעט :
זיטט מסכימים און גיט אים א צייכן :
מאכט גלייך אים די וועגן איזו, איז ער זאל
דעם שפייז פונעם דרייטן בערגל דערגריכן !

אַיר פִּינְגֵּל, דָּאָרָט אַין דָּעַר לְוַפְּטָן, גְּרוֹיסָע אַון קְלִינְגַּע,
אַיר חַיוֹת, דָּאָרָט אַין דִּי וּוּלְדָעַר, גְּרוֹיסָע אַון קְלִינְגַּע,
אַיר שְׁרָצִים צְוִישָׁן דִּי קְבָּרִים אַון אָוְנְטָעַר דָּעַר עַרְד !

פַּאֲרָנְעָמֶט מִין תְּפִילָה אַון חָעָרֶט :
אַין אַיְיָר מִיטַּט אַיְזַּע לְעַבְּנָן אַוְיפְּגָעָנְגָעָן,
אַ יְוָנָגָס אַון אַ צִּיטָּעָרְדִּיקָם אַוְיפְּגָעָנְגָעָן.
זַיְוִיט מְסָכִים אַון גִּיטַּאִים אַ צַּיְיכַּן !
מַאֲכָט גְּלִיַּץ אִים דִּי וּוּגָן אַזְוִי, אֹזֶעֶר זָאַל
דָּעַם שְׁפִּין פּוֹנָעָם פָּעָרְטָן בְּעַרְגָּל דָּעָרְגָּרִיכַּן !

אַיר אַלְעָ דָּאָרָט אַין דִּי הַיְמָלָעָן, אַון אַיר אַין דָּעַר לְוַפְּטָן
אַון אַיר אַוְיפְּ דָּעַר עַרְד —
פַּאֲרָנְעָמֶט מִין תְּפִילָה אַון חָעָרֶט
אַון זָאנְט אַיְינָעָר דָּעַם צְוִוִּיטַּן דִּי בְּשָׂוְרָה אַון דָּעַר
צְוִוִּיטָעָר דָּעַם אַנְדָּעָר
אַין אָוְנוּעָר מִיטַּט אַיְזַּע לְעַבְּנָן אַוְיפְּגָעָנְגָעָן,
אַ יְוָנָגָס אַון אַ צִּיטָּעָרְדִּיקָם אַוְיפְּגָעָנְגָעָן.
אַון סְזָאַל אִים אַון סְזָועַט אִים זַיְן בְּאַשְׁעָרָת
אַיְכָעָר אַלְעָ בְּעַרְגָּ אַרְבָּעָרְצִיאָוָאַנְדָּעָר !

תפילה

געגעריש

סאלָא : דו נייער גאט !

טוט תפילה דער אלטער.

כאר : גאט, פארנעם אונזער תפילה !

סאלָא : נישט איך טו זיך בעטן — נייערט די געטער.

כאר : גאט, פארנעם אונזער תפילה !

סאלָא : די געטער, די באכעט, זוי מאנען קרבנות.

כאר : גאט, פארנעם אונזער תפילה !

סאלָא : זוי קענען זוי זען די קרבנות, זוי זענען דאך טויט.

כאר : גאט, פארנעם אונזער תפילה !

סאלָא : זוי קוקן אפער פון צויזשן די קברים.

כאר : גאט, פארנעם אונזער תפילה !

סאלָא : טויט זענען אלע, פארבליט און פרגאנגען.

כאר : גאט, פארנעם אונזער תפילה !

סאלָא : די קברים, זוי מאנען און ווארטן אויפֿ יעדן.

כאר : אויפֿ חית, אויפֿ מענטש און אויפֿ פעלקער.

בענקשאפט צו דער נאכטיגאל

יאפאנייש

א, נאכטיגאל, איך וועל דעם פרילינג-זווינט
 מיט זיין בלייטן-פליגל דיר אנטקען שיקן,
 ער זאל דיר זוייזן דעם וועג צורייך
 צו אונזער גארטן. אויפֿ דײַנע גראע פְּלִיגְל
 ציטערן דאך אלע אונזערע זיבן גליקן.

א טוות

יאפאניש

איך האכ געמיינט, די ווייסע בליטן
 פון פרילינג פלאטערן מיר אנטקענען,
 א טוות, ס'אייז געווען דיין שיינקייט,
 וואס האט אדורכגעבליצט די וועגן.

דער דופטנדיקער אַרבָּל

יאפאנייש

כ'חאָב אָפְנֵעריסָן בְּלִיטָן פָּוְנָם פְּלוֹיְמָעָנְבָּוִים
 מִיט מִין יְוָנָגָעָר אָוָן פָּאַרְשָׁאַרְטָעָר הַאנְטָן,
 אַיוֹ דָעַר דּוֹפְט גַּעֲבְּלִיבָן הַעֲנָגָעָן
 אוֹיפָן אַרבָּל פָּוָן מִין זִיְיד-גַּעֲוָוָאנָט . . .
 האָרָך ! זוֹ הַעֲרָסָט ? דִּי נַאֲכְטִינְגָּאַל זִינְגָּט,
 שְׁבוּר פָּוָן דִּי דּוֹפְטָן, אָוָן אַיר טְרוּוִים ;
 זַי פְּלָאַטְעָרָט אַרוּם מִיר מִיט פָּאַרְלִיבָטָע פְּלִינְגָּל,
 זַי מִינְט, אָז אַיך בֵּין דָעַר בְּלִיעַנְדִּיקָעָר בּוּוּם.

נלייבע בענטשאפט

יאפאייש

אוונט. איך וואנדער אוּם אליען
 בײַם טאָטְטִיך. אָפְּילוֹ דער ווינט,
 וואָס באָגְלִיכִיט מֵיר, וויסט נִישְׁטָם, אָז אָרֶךְ וואָרט
 אוֹיפְּ דִיר, מֵין שלְאָנק אָזָן בּוּיגִיך קִינְד.
 הָעָרָה, דָוָרָךְ דָעַם טָוָנְקָל צִיטָעָרָת אָ רָופְּ —
 די מעווע רופט אַיר חַבְרָתָע צָו זִיךְ.
 די אַיְינְגָנָע בענטשאפט גִּיטָּרָום בַּיּוֹם ברעָג
 מִיט טִיפְּעָ אַוְיגָן אָזָן מִיט גָּלְדָעָנָע שִיךְ.

דעָר סֻופּ פֿוֹן פְּרִילִינְג

יאפַאנִישׁ

דעָר ווינט האט אַפְּגַעַטְרִיסְלֶט די בְּלִיטֵן
 פֿוֹן אלע צוֹוִיגָן,
 דָּעָר בְּלָאַסְמָעָר קְרַעַנְקְלָעַכְעָדָר פְּרִילִינְג אַיִן
 אוַוְסְגַעַגְאַנְגָעָן אוֹיפּ די הָעַנְטָ פֿוֹן שׂוֹוִוִיגָן,
 נָאָר דָּעָר זִיסְמָעָר רִיחָ פֿוֹן די פְּלוֹיְמָעָן-בְּלִיטֵן
 צִימְטָרֶט אַיִן די פְּאַלְדָּן פֿוֹן מִין קְלִיְיד,
 אַ זָּכָר פֿוֹן אַ שִׁינְגָעָם מִידָּן חְלוּם,
 אַ זָּכָר פֿוֹן פְּאַרְגְּגָאנְגָעָנָעָר פְּרִיְיד.

איינזאָם

יאפֿאניש

ס'אייז אומעטיך צו שלאָפּן היינט אליען ביינאַכט,
אומעטיך און שועער.

די נאָכט איז לאָג ווי דער לאָגנער עק
פֿון דער גָּאָלדָעָנֶר פֿאָזָע. אִיךְ לִיג אָונֵהער,
אוֹיר קָוֵל קְלִינְגְט אַיבָּעָרְן בָּאָרגְט צו מִיר אַחֲעָר
אומעטיך און שועער —
וּזְאָם ווּיל אוּיפּ מִין הָאָנְטָן דַּי ווּוִיסְטָן טְרָעָר?

אויס בעסערונגען

אייניקע צונדליך פאזריסליך דורך-פעלערן האבן זיך ארייניגונגנבעט זאך פון דאיגן בווען. צוליב זיין געזונדס-צושטאָן, האט דער דיינער ני' געלאָנט מאָן זי' לעצעטן קאָרעהָט אוּן דער גענער וווערט געבעטן אַ צו פֿאָרבּעָטָן זי' דאָיגָעָט פֿעלָעָן], גוּט דער בִּיגְעָלָגְעָטָר דְּשִׁימָה:

זיטט 14, שורה 9
ונשפטאָט "דיינס" דאָרכּ זיַּן: אַיִּינָס

זיטט 15
די לעצעטן שורה "סְאֵיד אַיְהָר פְּאַטְ�עָר אַ.בּ.וּ."—אוֹיסְמָעָקָן

זיטט 28, שורה 1
ונשפטאָט "צִיְּגָנָנָר" דאָרכּ זיַּן: צִיְּגָנָעָר

זיטט 30
זי' דרייטע שורה: "דאַ בִּים וְסָפָר אַ.בּ.וּ." דאָרכּ קומען נאָך דער פֿערטער שורה
שורה 10 דאָרכּ זיַּן: פּוֹן זֶםְעָרוֹנוֹת אַוּן שְׂוֹאָרֶצֶץ הָמָר
שורה 13 דאָרכּ זיַּן: די דרייטע יונגעט: אַרְבָּן אַ פְּלָאָטָעָר
שורה 22 דאָרכּ זיַּן: לִיבָּעָס וּוְאַלְצָן אַבְּעָרָן מָאָרָק

זיטט 32
שורה 4 דאָרכּ זיַּן: האָבָן גַּעֲלוֹטִיקְט דִּי פֿינְגָּעָר אוּפּ דַּעַר הָאָרָף

זיטט 33
שורה 4 דאָרכּ זיַּן: האָבָן גַּעֲלוֹטִיקְט דִּי פֿינְגָּעָר אוּפּ דַּעַר הָאָרָף

זיטט 38
שורה 15 דאָרכּ זיַּן: מִיט אַיְילְיוֹלִיו אַין לְבָנָה-שִׁין,

זיטט 45
נאָך דַּעַר פְּשָׁעָר שורה ("אוּן דָּס צִינְעָל אַ.בּ.וּ.") קומט 8 שורה:
דאָס הַיְלִיקָע צִינְגָּלָע אַין שְׁטָאָל

זיטט 47
שורה 6 דאָרכּ זיַּן: אוּן מְעֻטְּרָע אַ לוֹגִיצָע

זיטט 57
שורה 4 דאָרכּ זיַּן: אַין אָנוּזָע דַּרְמָל אַ קָּאָרְשָׁנוּבִּים

זיטט 59
שורה 19 דאָרכּ זיַּן: זַי קְנִיט פָּאָרָן וְאַלָּה, פָּאָרָן וְוִינְטָה, פָּאָרָן וְוְאַסְעָר

זיטט 81
שורה 3 דאָרכּ זיַּן: אַיך וְאַנְדָּעָר אָוּן אַלְיָוָן אוּן סְפִּינְגָּעָן זַיך דְּמוּנוֹת,
שורה 10 דאָרכּ זיַּן: צוֹ אַלְסָטוֹ מִיהָ, לִבְּינְקָעָר גַּעֲנָרָטָה?

זיטט 92
שורה 18 דאָרכּ זיַּן: וְוי אַ רְוִיטָעָר כְּשֻׁוּלָּאָמָּפּ בְּרוּנְטָן לְבָנָה אוּפּ אַיְהָר שְׁטָעָרָן

זיטט 97
דאָס לִזְיָּיסְטָה: אַ לְּדָד וְעַבְּגָן דִּין דַּוְשָׁגָאָטָאָן (אָן נִישְׁתָּה: וְעַגְן דִּיאָן דַּוְשָׁגָאָטָאָן אָן)

שורה 4 דאָרכּ זיַּן: אוּן פְּאָרָה-אָמְעוֹזָה זַי טְרָעָן.

שורה 5 דאָרכּ זיַּן: דַּעַר דִּין פָּעָן פְּאַטְּאִיקְ

שורה 10 דאָרכּ זיַּן: באַשְׁמָנִיט מִיטָּר וְרִינְגָּם מְוּשָׁטָאָר,

שורה 17 דאָרכּ זיַּן: דַּעַר דִּין עַגְּנָט אַ פְּלָאָשָׁ

שורה 18 דאָרכּ זיַּן: אוּן טְרִינְקָט מִיטָּר "לְחַיִּים"

זיטט 98
שורה 7 דאָרכּ זיַּן: וְאַס דַּאָרָף דִּי יְפִיפָּה דַּעַן מַעַר

זיטט 101
שורה 13 דאָרכּ זיַּן: כִּרְעָד צָוָם וְוִינְטָה וְוי אַ מְטוּרָה:

- ז'יט 102 שורה 8 דארף זיין: פַּרְגּוֹבָג אִיךְ זִיךְ אָוֹן זָגֶג: לְבָנָה,
שורה 20 דארף זיין: אַגְּגְסְטָן, טְרוּיְעָן אָוֹן טְרָעָן.
- ז'יט 106 נאך דער שורה 14 ("דָּגָס דָּזָגָג טְרוּיְעָרִץ") דארף קוממען נאך 8 שורה:
דאָלִיעַ, מִינְיָן דָּלִיעַ.
- ז'יט 114 שורה 3 דארף זיין: דו בְּאַדוּיְעָרְסָט דָּעַם פְּרִיעָן טְוִיט פָּוּן דָּעַר מְאַמְּעָן,
- ז'יט 118 שורה 7 דארף זיין: מֵיךְ שְׁרֻעְקָט דִּין רְוִיטָע בְּאַרְזָה
- ז'יט 119 שורה 1 דארף זיין: וּוְגַּמְּיךָ גָּאנְדָּאַל פָּוּן וּוּנְעַצְּיעַ,
- ז'יט 120 שורה 9 דארף זיין: מִיטְּקְלִיבָּעַ פְּרָעָכָע בְּאַלְעָרִינָעַס,
- ז'יט 121 שורה 1 דארף זיין: עַלְיָעַ, מַעֲלִיעַ יְאַסְטָע
- ז'יט 122 שורה 5 דארף זיין: אַיְצָיק, שְׁפִיצָּיק, גָּאטְ-מִיטְ-דִּיר,
- ז'יט 125 שורה 13 דארף זיין: פְּיִיגְעָלָעַ, פְּיִיגְעָלָעַ,
- ז'יט 126 שורה 2 דארף זיין: מִיטְּהָאָק אָוֹן פָּאָק אָוֹן לִיְבְּסְעַרְדָּאָק,
- ז'יט 130 שורה 13 דארף זיין: צו אַיְילָן זִיךְ צָוָם רָאַנְדְּוָאוָאַו
- ז'יט 133 שורה 12 דארף זיין: זַיְן שָׁאָרָף אָוֹן צָאָרָנִיק וּוּאָרָט.
- ז'יט 135 שורה 15 דארף זיין: אָן פָּאָר דָּעַם טְרוּיְעָרִיקָן "מֶלֶךְ פִּיק"
- ז'יט 136 שורה 11 דארף זיין: נָאָר וּוּ קָעָן זַיְן אָן אַשְׁתָּאַיִש
- ז'יט 137 שורה 6 דארף זיין: סְאיַינוּ נָאָר דָּעַר וּוּינָטָן, נִישְׁתְּמִין;
- ז'יט 138 שורה 3 דארף זיין: דָּעַר עִיקְּרָשְׁת פָּאָרָן טְאַטְּעָשִׁי,
שורה 5 דארף זיין: גַּעֲלָנְקָסְט דִּי נָאָכָט אָוֹן וּוּילְדָן וּאָלָד
- ז'יט 140 שורה 19 דארף זיין: אָוֹן "רִינְגְּעָלָעַ-רִינְגְּעָלָעַ-רוּגָזָוָה", זָוָן
- ז'יט 142 שורה 21 דארף זיין: וּוּאָס אַיְן אָט עַרְשָׁת פָּאָרְבִּיכִי גַּעֲפְּלוּגָן.
- ז'יט 144 שורה 12 דארף זיין: דִּי סְאָוּעָס פְּלִיעָן אַיְן אַזְוּרִיעָרָעָה, שְׁטִילָוּ וּוּ אַזְוּהָה.
- ז'יט 165 שורה 10 דארף זיין: וּזְרִיזְשָׁעָ קְוָמָט אִיר אַנְטְּקָעָנָן?
- ז'יט 214 שורה 14 דארף זיין: דו — אַגְּרָא אָוֹן הַאֲרָבְּסְטִיק פָּעָלָד"
- ז'יט 221 שורה 13 דארף זיין: בְּאַשְׁאָפָעָר פָּוּן אַלְעַ אָוֹן הַאֲרָר פָּוּן מִין זָעָל,

ט ל א ה נ י א

ז'ויט	ז'ויט	א
27	איך בינו עט	
28	ראפֿסָאַדְיַע אִין אָש	שטוּלָעֶר גָּאָרְטָן
31	שׁוֹינָעַ פּוֹרִיעַ	וּוְאַלְדַּ-סְּכֻעַנָּעַ
34	הַאֲרְבָּט	פְּרֻעָּסְקָאַט
36	לֵיד	אָוְנוּמְלִיד
38	לֵיד	מִיְידָאָנָעַק
40	לְעַגְעַנְדָּע	קִינְגִּינְיוֹן אִיזְבָּל
	אִין נְיִ שְׁוִין לֵיד פּוֹן אִיזְזִיק	יְתַחַתְּסָטָאַכְטָעַר
42	וּוְאַלְיךָ וּוּרְמִיְסָעָן	גַּעַצְעַלְטָן
44	חַיְדָל, דִּידָל, דָּאָם	גַּעַבְרוֹתַ פּוֹן לֵיד
46	בָּאַלְאָדָע	שְׁתִיְינְעַרְגָּנָע סָאוּוּס
	אִין שְׁוִין לֵיד פּוֹן אִין	צָפָת
49	הַאֲרְבָּאָטָע שְׁנוּיְדָעָרָל	אָן אַ שְׁלִיחָות
51	שְׁפִינְגָּן	נַגְכְּמַבְּלִיד
53	לֵיד	זִינְטַ גַּעַכְטָן
	אַבְרָהָם גָּאַלְדְּפָאָדוֹן אָוִוָּף דָּעָר	קְלִיְינְעָר אַלְטָעָר פָּאָרָק
55	עַלְטָעָר	
56	קִין	יְנְגָל אִין יָם

ז'ויט		ז'ויט	
101	פֿאָרְפִּישׁוֹפֶט	57	בַּאלְּאָדָע פָּאוּווּעַ 10
103	לִילָּת אָוָן מְאַנְיֵישׁ	59	CALGULA
105	אָוְנְשָׁעֵר דַּי חָרוּבּוֹת	61	בַּאלְּאָדָע
107	יעַקְבָּס חָלוּם	63	שְׁוֹנֵד-רְאַמְּאַנְס
	די בַּאלְּאָדָע פָּוָן אִיּוֹב דֻּעַם	65	אַ יְוָנְגָגָר טָאגּ
111	תְּבוֹאָה-סְתוּחָר	67	לְאַרְעֵלְיוּ
113	צַו מִיּוֹן בְּרוּדָעָר נְטוּ	70	לִידּ
114	זַיְוָן עַקְסָעַלְעַנְץ מִיּוֹן טָאטָע	72	אִידְּוֵילְיוּ
115	מִיּוֹן מְאַמְּעָ	74	די קְרָאָעָן
116	מִיּוֹן שְׁוּעַסְטָעָר שִׁינְדָּעָלָעּ	76	אֲקְטָאָבָּעָר
	די בַּאלְּאָדָע פָּוָנָעָם שְׁטָאָרְבָּנְדִּיקְן	79	דָּעַר מְשֻׁולָּח
117	קְרָוְסְטָאָפָּעָר מְאַרְלָאָנוּ אָוָן דֻּעַם יַיְדּ פָּוָן מְאַלְטָאָט	80	די מְאַמְּעָ
119	קָאַזְּנָאַזְּוָאָט	84	די בַּאלְּאָדָע פָּוָן דַּי שְׁמַיְוִיכְלָעָן
121	גְּרָאָם שְׁטָרָאָם פָּאָר נְטוּ	85	הָאָנָט
127	אַלְבָּוּם פָּאָר מְאַרְגָּאָרָעָט	86	פְּרִוְּלִינְג אִין פָּאָרָק
	דִּינְהָה בַּת יַעֲקָב גִּיּוֹת אָוִוִּיפּ אַ	87	אִין פְּעַנְסְטָעָר
130	רָאַנְגָּדוּוָאָו	88	לְבָנָה
132	מְוִיכָּל	89	וּוִיסְעַ בַּאלְּאָדָע
134	די מְכַשְּׁפָּחָה פָּוָן עַיְן דָּוָר	91	די בַּאלְּאָדָע פָּוָן דַּי וּוּגָן
136	בַּת-שְׁבָעּ	93	די בַּאלְּאָדָע פָּוָן דָּעַר נָאָכָת
138	אַמְּנוֹן אָוָן תְּמָר		בּ
140	דָּוָר הַמֶּלֶךְ אָוָן אַבְשָׁלוּם		אַלְבָּאָם פָּאָר גַּעַנְיָאָט
142	דָּרְיוּ שְׁוּסְטָעָר		אַ לְּיַד וּוּגָן דֻּעַם דִּיאָן דְּזָאָ-
144	סָאַוּועָם	95	נְאַמְּאַן סְוּוּיפּ אָוָן דֻּעַם
145	כְּמַאְרָעָט		יַיְדְּוִישָׁן גְּרָאַמְּעָן - מְאַבָּעָר
		97	אַיְצִיךְ מְאַנְגָּגָר
232-147	פְּעַלְקָעָר זִינְגָּעָן	99	לִיבְשָׂאָפָּט

ג'יעעט און גדרוקט בעי
מארסטין פרעם, אינק',
איסט 45 סט', ניו-יארקי
אייגניטימער: י. לנרגו